PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

Cena 150 lir

Leto XXX. Št. 209 (8915)

TRST, sobota, 7. septembra 1974

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni «Doberdob» v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni «Slovenija» pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasužnjeni Evropi.

POBUDA V OKVIRU PRIZADEVANJ ZA OMILJENJE GOSPODARSKE KRIZE

V PARIZU SREČANJE FINANČNIH MINISTROV PETIH BOGATIH DRŽAV

14. septembra pa bodo predsedniki vlad držav Evropske gospodarske skupnosti razpravljali v Parizu o medsebojnih odnosih

PARIZ, 6. — Jutri in v nedeljo bodo zasedali nekje v okolici Pariza zakladni ministri petih najbolj bogatih držav na svetu ZDA, Zahodne Nemčije, Francije, Velike Britanije in Japonske. Z njimi bodo tudi guvernerji državnih bank. Pobudo za to srečanje so dali Francozi. Giscard D'Estaing, novi francoski predsednik, ki je bil dolgo let finančni minister, je dejanski prireditelj tega srečanja in drugih važnih pobud v okviru Zahodne Evrope.

O čem bodo pravzaprav razpravljali ni bilo uradno sporočeno. Toda v Parizu ugotavljajo, da je glavni namen srečanja pomiriti veliko zaskrbljenost, ki je zavladala v svetu zaradi naraščajoče gospodarske in denarne krize. Inflacija je danes vsesplošni svetovni pojav in se morajo z nio ubadati celo Američani.

Da bi prikrili resnični namen tega sestanka, so v nekaterih pariških krogih razširili vest, češ da bodo ministri govorili predvsem o prihodnjem zasedanju Mednarodnega denarnega sklada in Svetovne banke, ki bo od 28. septembra do 4. oktobra v Washingtonu. Poznavalci svetovnih finančnih razmer v Parizu pa ugotavljajo, da bi bilo za posvetovanje o tem vprašanju dovolj, da bi se ministri petih bogatih držav sestali enostavno v Washingtonu dan ali dva pred začetkom zasedanja.

Kot smo že omenili, gospodarski izvedenci poudarjajo, da naj bi zbrani zakladni ministri pomirili svetovne gospodarske in bančne kroge in jih prepričali, da sedanji primeri gospodarske recesije v nekaterih deželah in denarne omejitve ne predstavljajo tiste nevarnosti, o kateri se danes govori. Francija, Zahodna Nemčija in Velika Britanija so zaskrbljene predvsem zaradi nevarnosti, da bi poslovni ljudje v svetu začeli vlagati svoj denar samo v velike, zlasti ameriške banke, kar bi lahko povzročilo propad manjših in srednjih denarnih zavodov. To je samo eden od razlogov, ki so prepeljali do pobude za ta sestanek.

Največjo skrb zahodnoevropskih državnih in zasebnih finančnih krogov pa povzroča pojav bega dolarjev arabskih držav, proizvajalk petroleja iz evropskih v ameriške banke, zlasti v newyorške, kjer s «petrodolarji» arabske države kupujejo ameriške državne obveznice. «Petrodolarji» se dejansko po daljšem potovanju po svetu vračajo v svojo matično domovino. Pri tem pa nastaja velika denarna praznina v vseh tistih zahodnih kapitalističnih državah, ki morajo v dolarjih plačevati nafto. Ti dolarji sedaj bežijo iz evropskih bank v Ameriko.

Zato pričakujejo, da bodo zakladni ministri razpravljali in morda tudi sklepali o uvedbi neposrednih posojilih med državami. S tem bi vsaj delno omilili velik pritisk, ki se danes izvaja na evropski denarni trg in nelikvidnost, ki se pojavlja v mnogih kapitalističnih državah.

Na pobudo francoskega predsednika bo Pariz 14. septembra ponovno v središču pozornosti evropske politike. Giscard D'Estaing je povabil na «delovno kosilo» predsednike vlad devetih članic Evropske gospodarske skupnosti. Vabilo so vsi predsedniki vlad sprejeli. V Parizu poudarjajo, da gre za popolnoma «zasebno srečanje» in za nov način mednarodnih odnosov brez kakršnih koli protokolarnih formalnosti. Po zamisli francoskega predsednika bi morali na «delovnem kosilu» določiti dan prihodnjega zasedanja državnih glavarjev in predsednikov vlad EGS, ki bo proti koncu leta prav tako v Parizu, obenem pa že sedaj začeti razpravo o najnujnejših vprašanjih, ki se tičejo gospodarskega razvoja držav gospodarske skupnosti in finančnih težav nekaterih članic.

Zanimivo je, da se «delovnega kosila» ne bo udeležil noben minister in noben strokovnjak, prav tako francoski predsednik ni povabil na srečanje predsednika izvršne komisije gospodarske skupnosti Ortolija. To je vzbudilo v krogih EGS v Bruslju nemajhno razočaranje, vendar pa poudarjajo, da je pobuda francoskega predsednika koristna, ker je treba začeti resno razmišljati in ukrepati za utrditev odnosov med deveterico, še posebno pa vloge gospodarske skupnosti v Evropi in v svetu.

V Bruslju poudarjajo, da je ta pobuda koristna tudi zato, ker je potrebno, da se čimprej razčistijo tudi odnosi z Veliko Britanijo, ki mora jasno povedati, ali namerava stvarno sodelovati v Evropski gospodarski skupnosti, ali ne.

V Beli hiši sestanek gospodarstvenikov o inflaciji v ZDA

WASHINGTON, 6. — Predsednik Ford je sklical v Beli hiši prvo konferenco o gospodarskem položaju v ZDA, na katero je povabil veliko število najbolj znanih gospodarskih, finančnih, kmetijskih, trgovskih in drugih strokovnjakov. Splošna ugotovitev vseh na konferenci je bila, da za sedaj ni nevarnosti za gospodarsko nazadovanje v ZDA in da se bo njeno gospodarstvo še naprej, čeprav počasi, razvijalo. Obenem pa so se skoraj vsi strinjali, da je treba preklicati nekatere omejevalne ukrepe na kreditnem področju, da se povzroči znižanje bančnih obresti, prepreči morebitna gospodarska stagnacija in okrepi delovanje ameriških borz.

Predsednik Ford želi zbrati najrazličnejša mnenja in stališča, v zvezi z načrtom, ki ga namerava Bela hiša sestaviti za zaostritev boja proti inflaciji. Toda včerajšnji sestanek je pokazal, da so mnogi ameriški gospodarstveniki prav tako zaskrbljeni za splošni položaj v državi in so priporočili ukrepe tudi proti povišanju brezposelnosti. Kljub temu pa se je večina prepričala, da bo brezposelnost v prihodnjih devetih mesecih narasla na 6,5 odstotka vse zaposlene delovne sile, da pa bo višina inflacije padla od sedanjih 12-12,5 odstotka na 10 odstotkov.

Sicer pa so na sestanku priporočili, da mora Bela hiša upoštevati, da se morajo ZDA posvetovati s svojimi zavezniki in trgovinskimi sodelavci v vsem svetu, preden sprejmejo katerikoli ukrep za okrepitev ameriškega gospodarstva. Včerajšnji sestanek je bil prvi od dvanajstih sestankov, ki jih namerava prirediti predsednik Ford pred veliko gospodarsko konferenco, ki bo v Washingtonu 27. in 28. septembra.

Francoski zakladni minister Fourcade sporoča časnikarjem, da se bodo danes in jutri sestali v Parizu zakladni ministri ZDA, Zahodne Nemčije, Francije, Velike Britanije in Japonske

V OKVIRU PREISKAVE O ATENTATU NA VLAK «ITALICUS»

Še trije misovci aretirani v Rimu

Francesco Sgrò potrdil obtožbe proti advokatu Basileju
Časnikar MSI Giannettini zanika obstoj «črne internacionale»

BOLOGNA, 6. — V okviru preiskave o fašističnem atentatu na vlak «Italicus» so danes agenti političnega urada rimske kvesture aretirali še tri misovske pretepače, redne obiskovalce telovadnice, v kateri so se pripadniki misovske mladinske organizacije «Fronte della gioventù» vežbali v boksu. Aretiranci so 28-letni Enzo Carbone, 33-letni Ferando Di Bari in 36-letni Angelo Dell'Anno. Vse tri so po aretaciji pospremili z vlakom v Bologno in nato v zapor v Forlì. Vsi trije so obtoženi istih kaznivih dejanj kot Almirantejevi «telesni straži» Rossi in Ardillo, ki so ju aretirali včeraj, in kot misovska odvetnika Basile in Sebastianelli. Trojica aretiranih naj bi torej grozila «superpriči» Sgroju, da bi mu preprečila, da bi spremenil svojo verzijo o domnevni odgovornosti skrajne levice pri atentatu na vlak «Italicus».

Bolonjski državni pravdnik dr. Lo Cigno pa je danes ponovno zaslišal Francesca Sgroja, ob koncu zasliševanja pa je odredil konec njegove izolacije v zaporu v Ferrari. Ta ukrep naj bi potrjeval, da je Sgrò končno povedal sodniku vse, kar je znal. Sgrò naj bi med drugim potrdil, da je bila verzija o «rdeči sledi» v atentatu na vlak in o domnevnem skladišču orožja in razstreliva na rimski univerzi docela izmišljena, da pa jo je povlekel na dan, ker so mu grozili, da mu bodo sicer ubili obe hčeri. Da bi ga še bolj prestrašili, so mu baje celo na drobno orisali način, kako so nameravali usmrtiti obe deklici. Sgrò naj bi med današnjim zasliševanjem potrdil, da so bile te grožnje izrečene 6. avgusta, se pravi dva dni po atentatu v San Benedettu Val di Sambro, v uradu odvetnika Basileja in ob prisotnosti Angelina Rossija, ki je bil aretiran včeraj. Dan prej pa naj bi odv. Basile pospremil v Sgrojevo stanovanje nekega rimskega sodnika, dr. Pavoneja, ter ukazal «superpriči», naj pove svojo verzijo o atentatu. Sgrò je to tudi storil, vendar ni hotel podpisati zapisnika, očitno zaradi tega, ker je znal, da gre za gole laži.

Odv. Basile pa vztrajno zanika, da bi grozil «superpriči». Včeraj ga je sodnik Lo Cigno dolgo zaslševal v zaporu; kaže, da je bilo zasliševanje dramatično in da se je ob koncu misovski odvetnik razjokal.

Bolonjski namestnik državnega pravdnika dr. Perisco je v zaporu v Forlju zaslišal danes Angelina Rossija in Riccarda Ardilla, ki naj bi jima šef političnega tajništva Almiranteja dr. Massobrio naročil, da «nadzorujeta» Francesca Sgroja. Kaže, da sta oba zanikala, da bi grozila «superpriči», da pa nista znala opravičiti uporabe orožja. Kot je znano, sta bila misovska aktivista obtožena tudi nedovoljene posesti orožja, ki sta ga menda večkrat pomolila pod nos Francescu Sgroju, da bi ga čim bolj prestrašila.

Danes so se zvedele nekatere podrobnosti o včerajšnjem zasliševanju misovskega časnikarja in «informatorja» vojaške obveščevalne službe Guida Giannettinija v milanskem zaporu San Vittore. Giannettini je menda zanikal izjave, ki jih je dal v prejšnjih mesecih nekaterim tednikom, češ da si je vse skupaj izmislil.

Predvsem je zanikal, da bi vzdrževal stike s skupinami mednarodnih prevratniških centrov, ter celo trdil, da tako imenovana «črna internacionala» sploh ne obstaja. Priznal je le, da je prišlo do nekaterih stikov med italijanskimi in tujimi desničarskimi skupinami, da pa je šlo le za priložnostne in nestalne stike. Giannettini je tudi zanikal, da bi delal za portugalsko fašistično tiskovno agencijo «Aginter presse», ter da bi bil kdajkoli član «Avanguardia nazionale». Kaže torej, da se skuša Giannettini sedaj prikazati kot povsem nepomembna figura.

DANES

Zakladni ministri petih najbolj bogatih držav na svetu ZDA, Zahodne Nemčije, Velike Britanije, Francije in Japonske bodo danes in jutri v Parizu razpravljali o svetovnem gospodarskem vprašanju, še posebno pa o denarnih zadevah in inflaciji. Pomanjkanje likvidnosti in stalno naraščanje cen surovin spravlja v velike težave tudi najbolj trdna gospodarstva. Obenem pa so zahodni poslovni bančni krogi zaskrbljeni zaradi naraščajoče krize. V Parizu pa bo prihodnjo nedeljo, na vabilo francoskega predsednika, «delovno kosilo» predsednikov vlad devetih članic gospodarske skupnosti, ki bodo začeli razpravo o utrditvi EGS in ugleda skupnosti v svetu, o čemer bodo bolj stvarno razpravljali na prihodnji konferenci EGS «na vrhu», ki bo prav tako v Franciji konec leta.

Predsednik mozambiškega osvobodilnega gibanja FRELIMO Samora Machel in portugalski zunanji minister Soares bosta danes podpisala v zambijski prestolnici Lusaki sporazum, ki bo pomenil konec portugalske nadvlade v Mozambiku. Državo bo za nekaj mesecev vodila začasna vlada, neodvisnost pa bo proglašena sredi prihodnjega leta, verjetno med junijem in septembrom.

SVOJEVRSTEN SKLEP MINISTRSTVA ZA INDUSTRIJO IN NAVODILA PREFEKTOM

Nove cene testenin za sedaj samo na papirju

Veliki testeninarji pravijo, da večina podjetij ne more izdelovati zavojev testenin po ceni, ki jo je določilo ministrstvo

Minister za industrijo De Mita

RIM, 6. — Ministrstvo za industrijo je danes sporočilo, da je minister De Mita po nadaljnji preučitvi vprašanja cene testenin s prizadetimi trgovskimi in zadružnimi ustanovami dal navodila prefektom, ki predsedujejo pokrajinskim odborom za cene, v zvezi s ceno testenin ljudske porabe v prodaji na drobno.

Na osnovi teh navodil bodo špagete navadne vrste prodajali v petkilskih, kilskih in polkilskih zavojih. Pokrajinski odbori za cene bodo lahko določili najvišje cene za prodajo potrošnikom za petkilske zavoje špagetov 400 lir kg, za kilske zavoje 430 lir kg in za polkilske zavoje 460 lir kg.

Sporočilo ministrstva se zaključuje: «V ukrepih o novih cenah navadne vrste špagetov bo tudi obveznost za testeninarje, da morajo dobavljati, za prodajalce na drobno pa, da morajo imeti na razpolago potrošnikov vse omenjene vrste testenin, zlasti pa še petkilske zavoje».

Iz tega sporočila izhaja, da je bilo vprašanje podražitve testenin ljudske porabe dejansko rešeno in da bi morali potrošniki v prihodnjih dneh imeti na razpolago v trgovinah špagete po 400, 430 in 460 lir kg.

Iz poročila o današnji tiskovni konferenci zveze industrijcev testenin, ki združuje največja testeninarska podjetja, ki proizvajajo 70 odstotkov vseh testenin v Italiji, pa je razvidno, da bodo za sedaj ministrska navodila težko uresničena.

Veliki testeninarji sicer poudarjajo, da je treba ceno testenin določati na osnovi cene trde pšenice in moke iz trde pšenice. Kljub temu pa sprejemajo na znanje sklepe ministrstva za industrijo in zagotavljajo, da bodo skušali zagotoviti trgovini na drobno zadostno količino testenin po določenih cenah. Obenem pa pravijo, da bo določitev teh cen hudo prizadela mnoga podjetja, ki imajo poprečno višje proizvajalne cene. Glede zagotovitve testenin v bližnji prihodnosti trgovini na drobno pa predstavniki velikih podjetij pravijo, da bo to odvisno od tega, ali bodo lahko mnoga podjetja še naprej proizvajala.

Najbolj zanimiva pa je izjava testeninarjev, da se strinjajo z ministrskim sklepom, da je treba dati na trg špagete v petkilskih, kilskih in polkilskih zavojih po sorazmerno nizki ceni. Pri tem pa opozarjajo, da kilske zavoje špagetov proizvajajo samo v južni Italiji, petkilske zavoje pa samo v nekaterih krajih Veneta. Velik del podjetij pa je usposobljen samo za proizvodnjo polkilskih zavojev špagetov. Zato bi bilo treba velik del naprav preurediti, da bi se lahko zadostilo popraševanju po večjih zavojih. Za preureditev pa, pravi zveza industrijcev testenin, bo potrebnih od 14 do 15 mesecev.

To pomeni, da bomo imeli ministrski ukrep, ki določa prodajo neke določene vrste špagetov, obenem pa teh špagetov ne bo mogoče dobiti v trgovinah, ker jih velik del industrijskih podjetij ne more proizvajati najmanj za prihodnjih 14 - 15 mesecev. Kako je minister De Mita sploh mogel odobriti priporočilo, da morajo tovarne proizvajati omenjene vrste špagetov, ne da bi se pozanimal, ali jih s svojimi napravami lahko proizvajajo. Sedaj se postavlja vprašanje, ali industrijci ne govorijo resnice, ali pa ministrstvo za industrijo izdaja ukrepe, ki jih potem ni mogoče uveljaviti.

Zato je potrebno, da ministrstvo pojasni, kdaj in kje bodo lahko potrošniki dobili špagete po nižji ceni. V nasprotnem primeru bodo ministrski ukrepi v posmeh potrošnikov, zlasti revnih potrošnikov, ki morajo prenašati večjo draginjo.

Delegacija iz NDR v Beogradu

BEOGRAD, 6. — Študijska delegacija Nacionalne fronte Nemške demokratične republike, ki je sinoči prispela v Beograd, se je danes v razgovoru s člani tajništva zveze konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije in mestne konference socialistične zveze podrobno seznanila z organizacijo in družbeno političnim delovanjem socialistične zveze kot enotne fronte vseh organiziranih socialističnih sil na čelu Zveze komunistov Jugoslavije, posebno na področju množičnega angažiranja in dejavnosti delovnih ljudi in državljanov Jugoslavije.

Zagrebški velesejem

ZAGREB, 6. — Na letošnjem zagrebškem velesejmu, ki bo od 12. do 22. septembra, bo sodelovalo okrog 1300 razstavljavcev iz Jugoslavije in nekaj tisoč podjetij iz Evrope, Azije, Afrike, Amerike in Avstralije. Jugoslovanska podjetja bodo prikazala okrog 150 tisoč izdelkov iz vseh industrijskih vej. V okviru velesejma bo poleg vrste strokovnih sestankov tudi sestanek za okroglo mizo gospodarstvenikov iz 30 držav v razvoju, na katerem bodo strokovnjaki in ekonomisti razpravljali o razvoju kmetijstva, industrije in prehrambnih izdelkov v državah v razvoju.

OB 30. OBLETNICI PRIHODA TITA, VRHOVNEGA ŠTABA NOV IN CK KPJ NA OTOK

PROSLAVA NA VISU

Na jutrišnjem shodu bo govoril Stane Dolanc

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 6. — Vis je v znaku proslave 30. obletnice prihoda vrhovnega štaba narodnoosvobodilne vojske Jugoslavije, centralnega komiteja KPJ in Tita septembra 1944 na otok. Proslava po pod pokroviteljstvom predsednika republike v soboto in nedeljo. Osrednji del proslave bo velik ljudski zbor v nedeljo, 8. t. m., katerega se bodo poleg prebivalcev otoka udeležili borci iz raznih krajev Jugoslavije, ki so bili pred 30 leti na Visu, zastopniki družbeno - političnih organizacij, zveze, republik in pokrajin, zastopniki JLA in člani tujih vojaških misij, ki so bili 1944. leta na Visu. Na zboru bo govoril tajnik izvršnega komiteja predsedstva ZKJ Stane Dolanc. Pričakuje se, da se bo zbora udeležilo okrog 7000 gostov. Njihovo število je bilo zaradi omejenih možnosti prevozov na otok omejeno. Prebivalci Visa so poskrbeli, da se mesto tako uredi, da spominja na dni pred 30 leti, ko je bil otok neosvojena trdnjava na Jadranu. Zidovi hiš so popisani z gesli iz tistih dni, med drugim «Vsi za fronto, vsi na fronto» in z zgodovinskim geslom Tita «Tujega nočemo, svojega ne damo». Mesto je okrašeno s številnimi zastavami.

B. B.

Titove poslanice o položaju na Cipru

BEOGRAD, 6. — Predsednik SFRJ Josip Broz Tito je v zvezi s položajem na Cipru poslal poslanice voditeljem držav in vlad večjega števila neuvrščenih držav, s katerimi je tudi prej na isti način izmenjal misli o perečih situacijah, zatem voditeljem držav in vlad stalnih članic varnostnega sveta in nekaterih drugih držav ter generalnemu tajniku svetovne organizacije Kurtu Waldheimu.

Minić poročal ZIS o razvoju ciprske krize

BEOGRAD, 6. — Na današnji seji zveznega izvršnega sveta je zvezni tajnik za zunanje zadeve Miloš Minić obvestil svet o dejavnosti Jugoslavije v zvezi s ciprsko krizo in o svojih razgovorih v Grčiji, Turčiji in na Cipru ob izročitvi poslanic predsednika Tita. Zvezni izvršni svet je ocenil, da se s temi koraki izražajo stališča, ki jih je Jugoslavija zavzela od samega začetka krize, in izrazil pričakovanje, da bodo predvsem vse zainteresirane strani vložile nove napore za mirno rešitev krize na osnovah ohranitve suverenosti, teritorialne integritete, neodvisnosti in neuvrščenosti republike Cipra in za umik tujih čet. Taka rešitev je po mnenju zveznega izvršnega sveta možna edino pod pogojem, da se odnosi med grško in turško skupnostjo uredijo na osnovi uresničenja načela nacionalne enakopravnosti in v obliki, ki je sprejemljiva za obe nacionalni skupnosti na otoku. Osnovna naloga pri reševanju ciprske krize je imeti, po mišljenju zveznega izvršnega sveta, predvsem zakonite zastopnike obeh nacionalnih skupnosti na otoku. Zvezni izvršni svet je nadalje v zvezi s ciprsko krizo poudaril važnost nalog svetovne organizacije in neuvrščenih držav, posebno ker gre za obstoj ene izmed neuvrščenih držav, v nadaljnih naporih za iskanje politične rešitve krize.

Rekorden pridelek pšenice v Jugoslaviji

BEOGRAD, 6. — Jugoslaviji v tekočem gospodarskem letu ne bo treba uvažati pšenice. To je bilo sporočeno na današnji tiskovni konferenci po seji zveznega izvršnega sveta, na kateri je bilo ugotovljeno, da je imela Jugoslavija letos rekordno žetev 6,3 milijona ton pšenice, kar je za 32 odst. več kot lani. Rekordni je tudi poprečni pridelek, in sicer 34,1 stota na ha. Poleg pšenice se pričakuje tudi rekordni pridelek koruze 8,4 milijona ton, oziroma 2 odst. več kot lani, in rekordni pridelek sladkorne pese, okrog 4,3 milijona ton. To je rezultat ne le ugodnih vremenskih razmer, temveč tudi povečanja zasejanih površin, agrotehničnih ukrepov in ustreznih ukrepov gospodarske politike, ki so kmete spodbujali k povečanju proizvodnje.

BEOGRAD, 6. — V Beograd bo jutri prispela delegacija odbora za zunanje zadeve zahodnonemškega Bundestaga pod vodstvom predsednika odbora Gerharda Schroederja. Delegacija se bo v času svojega bivanja v Beogradu do 10. septembra razgovarjala z zastopniki odbora za zunanjo politiko zveznega sveta skupščine SFRJ in drugimi političnimi osebnostmi. Obisk zahodnonemške delegacije spada v okvir stalne prakse stikov zunanjepolitičnih odborov obeh parlamentov.

IZJAVA ZUNANJEGA MINISTRA MAVROSA MED OBISKOM V PARIZU

Grčija želi čimprej vstopiti v EGS

Mavros se danes sestane z odstavljenim ciprskim predsednikom Makariosom

PARIZ, 6. — «Želimo imeti odlične odnose z vsemi našimi sosedi, in tudi sovjetskim blokom. Toda dejstvo, da se je Grčija umaknila iz NATO, ne pomeni, da smo postali neuvrščena država ali da spreminjamo našo zunanjo politiko. Grčija ostaja evropska država, to je dejstvo. Mi smo del Evrope in smo za evropsko integracijo». Tako se je izrazil grški zunanji minister Mavros ob zaključku svojega 50-minutnega pogovora s francoskim predsednikom Giscard D'Estaingom na Elizeju.

Mavros, ki ga je danes zjutraj sprejel tudi francoski premier Chirac, je tudi poudaril, da je Francija pokazala voljo, da pomaga Grčiji pri ureditvi njenih odnosov z evropsko gospodarsko skupnostjo. Dodal je, da je njegova vlada pripravljena tudi takoj začeti pogovore za pristop k EGS kot polnopravni član. Šef grške diplomacije je omenil, da je prvotna pogodba o pristopu Grčije k skupnosti predvidevala polnopravno včlanjenje šele leta 1984. V trenutku sklepanja pogodbe so namreč določili ta rok, kajti Grčija zaradi nezadostnega razvoja gospodarstva ni bila sposobna prevzeti nase bremen, ki jih je predvidevala rimska pogodba. Sedaj pa se je položaj spremenil ter je Grčija pripravljena stopiti v EGS.

Mavros je omenil tudi ciprsko vprašanje ter se izrekel proti obnovitvi ženevskih pogajanj. Poudaril pa je, da končna odločitev pritiče samo obema skupnostima na otoku. V tej zvezi Mavros ni izključil možnosti ustanovitve federacije, ko bi obe zainteresirani strani v to privolili. Glede ameriških baz v Grčiji pa je Mavros dejal, da obstajajo v tej zvezi nekateri tehnični in pravni problemi, ki jih trenutno proučuje obrambno ministrstvo. Grški zunanji minister je poudaril, da so bili nekateri dvostranski sporazumi med Grčijo in ZDA sklenjeni že leta 1953, nekateri drugi pa celo pred ustanovitvijo NATO. Prav zaradi tega bo treba ta vprašanja pazljivo proučiti.

Mavros je tudi napovedal, da se bo jutri v Ženevi sestal s ciprskim predsednikom Makariosom, ki je bil odstavljen z udarom grških fašistov. Dejal je, da bo poročal Makariosu o dosedanjih ukrepih grške vlade in da bo poslušal njegovo mnenje. Zvedelo se je tudi, da je britanska vlada povabila Mavrosa, naj ob priliki svoje evropske turneje obišče tudi London. Mavros pa je odklonil povabilo, češ da ne more podaljšati svoje odsotnosti iz Grčije.

Na Cipru sta se medtem danes sestala začasni predsednik Klerides in podpredsednik Denktaš v okviru predvidenih vsakotedenskih srečanj. Sestanek bi moral biti že v ponedeljek, vendar je bil na zahtevo Denktaša odložen po odkritju novega skupnega grobišča s trupli nekaj desetin turško-ciprskih civilistov. Razgovor med voditeljema grške in turške skupnosti na otoku je bil posvečen predvsem vprašanju beguncev. Pred srečanjem z Denktašem je Klerides v zvezi z odkritjem skupnih grobišč izjavil, da so hladnokrvni zločini vredni obsodbe ter da imata obe strani dolžnost, da take zločine preprečita v korist resničnih interesov Cipra

(Na sliki: grški zunanji minister Mavros med razgovorom s francoskim predsednikom Giscard D'Estaingom).

RAZGOVOR S SOCIALISTIČNIMA SVETOVALCEMA COLJO IN CALDIJEM

Preprečiti je treba vse špekulacije in upoštevati samo interese domačinov

Konkretni predlogi socialistov v zvezi z urbanističnim načrtom v devinsko-nabrežinski občini - Proti umetnemu širjenju ezulskega naselja, za naraven razvoj trgovinske in turistične dejavnosti ter ohranitev kraških vasi

Razprava o urbanističnem načrtu devinsko - nabrežinske občine postaja vedno bolj živahna. Doslej smo v našem listu objavili stališči Slovenske skupnosti, ki ga je obrazložil župan Legiša, in KPI, o katerem je govoril poslanec Škerk. Sedaj pa smo zaprosili načelnika skupine občinskega sveta Srečka Coljo in tajnika sekcije PSI Rina Caldija, da obrazložita poglede socialistične stranke o tako važnem vprašanju, od katerega je v znatni meri odvisen bodoči razvoj devinsko - nabrežinske občine.

Socialistična predstavnika sta mnenja, da je zelo dobro, da je prišlo do tako živahne razprave in sta še zlasti zadovoljna ker je celotno polemiko sprožilo prav kritično stališče socialistov in vest agencije «riscossa socialista», o kateri je obširno poročal tudi Primorski dnevnik. S tem so vse stvari prišle v javnost in bo široka razprava prav gotovo omogočila, da se vsaj nekatera najbolj pereča vprašanja razčistijo.

Prav tako so tudi sedaj v celoti veljavna osnovna načela, ki so bila podčrtana v omenjenem poročilu in ki se nanašajo na tri vprašanja: harmonično je treba uskladiti osnovne gospodarske dejavnosti občine - turizem (in v zvezi z njim zaščita naravnega okolja), kamnolome in kmetijstvo; ustvarjati je treba omrežje socialnih služnosti za slovensko in italijansko skupnost in celo vrsto služnosti za turizem ter končno uskladiti je treba odnose med slovenski in italijansko skupnostjo.

Predvsem pa je treba podčrtati, da je nujno potrebno odobriti novi urbanistični načrt, da se preprečijo špekulacije, hitri in neupravičeni ukrepi, do katerih že prihaja. Tak je primer lotizacije sesljanskega zaliva, ki sta jo hoteli KD in Slovenska skupnost in o kateri sedaj razpravljajo deželni organi. S tem načrtom se ustvarja novo naselje, naj bi se gradile rezidencialne zgradbe na prostoru, ki bi moral služiti za turistični razvoj. Resno skrbi tudi teh novih štiristo stanovanjskih prostorov in ni razumljivo, zakaj je odbor hotel odobriti načrt, kot tudi ni razumljivo, zakaj so preselili sedež mednarodnega kolegija in, kakšni interesi so pri tem vodili odbor. Ne gre za preprečitev gradbene špekulacije, saj bi se jim lahko izognili z razlastitvenim postopkom. Morda pa gre za razširitev ribiškega ezulskega naselja, ki je povezana s premestitvijo sedeža?

Urbanistični načrt mora imeti svojo interno strukturo in mora, kot je že uvodoma rečeno, upoštevati harmonični razvoj občine in njenega področja. V tem primeru pa gre za popravek starega urbanističnega načrta, ki je predvideval urbanistični razvoj, ki naj bi pomenil, da bi občina v prihodnosti dosegla 104 tisoč prebivalcev, in za novi popravljeni načrt, ki predvideva teoretično okrog 20 tisoč prebivalcev, kar se v praksi skrči na okrog 10.000 in torej na ustrezen razvoj gospodarskih dejavnosti, kot sta trgovina in turizem ter zelo skromno povečanje števila prebivalstva, ki se v bistvu — razen naravnega prirastka — ne bi smelo povečati.

Načrt mora poleg tega biti usklajen z urbanističnimi prizadevanji v celotni pokrajini, saj ni mogoče govoriti o tržaškem obrežju, če se istočasno ne govori o obali vse od Trsta pa do Devina in še dlje. To pa je istočasno tesno povezano z obstoječim etničnim ravnovesjem, ki ga je KD v preteklosti umetno spreminjala in katero se sedaj ne sme več spreminjati s takoimenovanimi «naravnimi» posegi.

Tu gre za globalne interese celotne skupnosti, ki živi v devinsko - nabrežinski občini in ni dopustna delitev oblasti: Slovenci naj razpravljajo in odločajo onstran železnice in ceste, ezuli pa naj bodo predmet gradbene špekulacije ob obali. Špekulacije je treba preprečiti na celotnem področju in zaradi tega je tudi prav, da se občutno omejijo gradbena področja. Pri tem pa je nerazumljivo, zakaj se v načrtu ne predvideva gradnja ljudskih stanovanj, saj ni nikjer rečeno, da je treba razlastiti male posestnike, kmete, delavce ali obrtnike in so bili sprejeti ustrezni zakoni prav zato, da se prizadenejo zemljišči špekulanti in da se zgradijo ljudska stanovanja za domačine.

Posebno in zelo važno vprašanje predstavljajo kraške vasi, ki jih je treba vsekakor ohraniti, pri čimer urbanistični instrumenti igrajo zelo važno vlogo in za kar je treba najti ustrezno rešitev. Vendar pa je to mnogo premalo, saj se z urbanističnimi določili ne more ničesar dokončno ne zaščititi ne preprečiti, temveč gre za vsakodnevno politiko občinske uprave, od katere je odvisno, kdo in kako bo gradil: ali bo zgradil domačin hišo za svojega sina, ali špekulant za tujca. In tu se ponovno srečujemo s čudno politiko občinskega odbora, ki mu ta vprašanja niso povsem jasna, je dejal socialistični predstavnik.

Socialistična predstavnika sta ob zaključku podčrtala, da so med dosedanjo razpravo in v zvezi z mnogimi popravki načrta, o katerih se govori in mnogimi, o katerih se samo sušlja, prišli do izraza izredno številni pritiski, ki odražajo najrazličnejše interese. Tudi zaradi tega je treba sprejeti ustrezen regulacijski načrt, ki bo upošteval resnične interese celotne skupnosti devinsko - nabrežinske občine.

Sestanek bo prihodnji teden

Pokrajinski odbor za cene o novih cenah testenin

Tržaška prefektura je sklicala sestanek pokrajinskega odbora za cene za prihodnji četrtek, 12. septembra. Na dnevnem redu bo določanje novih cen za testenine na podlagi odloka ministra za industrijo, ki je v četrtek objavil seznam novih cen testenin. Te bodo stale 230 lir za polkilogramski zavoj, 430 lir za konfekcijo po kilogram in 2.000 lir za konfekcijo po 5 kilogramov. Cena bo torej trojna: 460, 430 oziroma 400 lir glede na nakupljeno količino.

Pretor dr. Losapio še ni odredil prisilne prodaje 365.000 kilogramov testenin, ki so jih finančni stražniki in mestni redarji zaplenili v skladišču v Ul. Matteotti 4, kjer jih je prikril grosist Luigi Gattone. Prikrite testenine so znamke De Cecco in jih proizvajajo v Chietiju. Zato je pretor dr. Losapio zaprosil tamkajšnjo prefekturo, naj mu sporoči ceno testenin v pokrajini Chieti; na podlagi tega podatka bo odločil o ceni za prodajo zaplenjenega blaga.

Vaščani Medje vasi priredijo danes, 7. in jutri, 8. septembra

SPOMINSKO SVEČANOST

ob 30. obletnici požiga vasi.

SPORED: danes, 7. septembra, ob 17. uri otvoritev — koncert godbe na pihala — slavnostni govor — prosta zabava s plesom.
Jutri, 8. septembra, ob 15. uri otvoritev — ob 16. uri kulturni program z recitacijami, nastopom pevskih zborov — prosta zabava.
Igra ansambel Iga Radoviča.
Deloval bo dobro založen bife.

Vljudno vabljeni!

VČERAJ NA POKOPALIŠČU PRI SV. ANI

Poklon bazoviškim junakom ob 44. obletnici ustrelitve

Jutri spominska svečanost ob spomeniku pri Bazovici

Včeraj popoldne, na dan 44. obletnice ustrelitve bazoviških žrtev Bidovca, Marušiča, Miloša in Valenčiča, je bila na njihovem skupnem grobu na pokopališču pri Sv. Ani kratka spominska svečanost s polaganjem vencev Odbora za proslavo bazoviških žrtev ter borčevskih in protifašističnih združenj ANPI, ANPPIA in ANED. Nekaj priložnostnih besed je v imenu odbora spregovoril Jože Cesar. Med številnimi prisotnimi so bili poleg nekaterih svojcev naših narodnih mučenikov tudi predstavniki SKGZ, nekaterih političnih strank, Sindikata slovenske šole, prosvetnih organizacij in borčevskih ter protifašističnih organizacij.

Kasneje, ob 19.30, so venec na spomenik na bazovski gmajni položili tudi predstavniki Slovenske skupnosti, potem pa je bila v bazovski cerkvi maša zadušnica za štiri žrtve.

Glavna počastitev spomina bazovskih junakov bo — kot poročamo na drugem mestu — jutri popoldne ob 17. uri na bazovskem strelišču pri spomeniku. Pripravljajo Odbor za proslavo bazoviških žrtev ter združenja ANPI, ANPPIA in ANED. Govorila bosta univerzitetni študent Duško Udovič v imenu mladine in predsednik ANPPIA Giovanni Postogna.

ODBOR ZA PROSLAVO BAZOVIŠKIH ŽRTEV

sporoča, da bo jutri, 8. t.m., ob 17. uri pri spomeniku na bivšem strelišču pri Bazovici

SPOMINSKA SVEČANOST

ob 44. obletnici ustrelitve mučenikov **Bidovca, Marušiča, Miloša in Valenčiča.**

Soorganizatorji svečanosti so borčevske in antifašistične organizacije ANPI, ANPPIA in ANED. Govorila bosta **Duško Udovič** v imenu mladine in predsednik ANPPIA **Giovanni Postogna.**

OBČNI ZBOR TRŽAŠKE FEDERACIJE SOCIALISTIČNE MLADINE - FGSI

ZANIMIVA POLITIČNA STALIŠČA MLADIH SOCIALISTOV O POLOŽAJU

Obravnavali so mednarodno sodelovanje, zaščito slovenske manjšine samoupravljanje kot vzgled socializma in konkreten tržaški položaj

Pretekli četrtek je bil v Trstu občni zbor članov Mladinske zveze socialistične mladine iz tržaške pokrajine (FGSI). Ob zaključku seje je bil sprejet daljši dokument z naslednjo vsebino:

Glede mednarodnega položaja ocenjuje FGSI kot zelo pozitivne rezultate nedavnega srečanja v Smolniku s predstavniki Mladinske zveze Slovenije in socialistične mladine iz avstrijske Koroške ter poznejšega mednarodnega seminarja v Kranjski gori, kjer so se sestali mladinci iz Koroške, Slovenije in Furlanije - Julijske krajine.

V tej zvezi FGSI ostro obsoja kriterije, ki so vodili deželno odborništvo za šolstvo pri izbiri udeležencev, pri čemer je prišlo do absurdne diskriminacije na račun FGCI. Zveza socialistične mladine namerava v sodelovanju z drugimi demokratičnimi mladinskimi organizacijami izdelati predlog, po katerem naj bi zagotovili stvarno politično predstavništvo in ustrezno kulturno raven bodočih delegacij Furlanije - Julijske krajine.

FGSI podčrtuje, da so ta srečanja omogočila koristno izmenjavo stališč o vprašanjih skupnega interesa, kot so manjšine, mir in pomirjenje na obmejnih področjih. Dosežena so bila zanimiva enotna stališča, kar tudi izhaja iz zaključnega dokumenta, ki ga je o srečanju objavil krajevni tisk.

Občni zbor je podčrtal obvezo celotne organizacije, da se nadaljuje po poti mednarodnega sodelovanja, saj mora biti demokratična mladina osnovno gibalo procesa zbližanja med narodi v interesu miru in mednarodnega pomirjenja. To so vrhovne vrednote vseh narodov, ki pa so v nevarnosti zaradi zahtev ameriškega imperializma v Italiji. Imperializem hoče podrejeno Italijo ne samo gospodarsko z intervencijo svojega kapitala, temveč tudi vojaško z ustvarjanjem novih baz NATO. Te zahteve predstavljajo zelo resno nevarnost ne samo za neodvisnost Italije, temveč tudi za bodočnost Trsta, ki bo lahko samo v evropski stvarnosti, ki bo osvobojena imperialističnega pritiska, sposobna najti pot h gospodarskemu preporodu in ki se ne bo spremenila v oboroženo predstražo tujih interesov.

V tiskovnem poročilu je nadalje posvečeno posebno poglavje samoupravljanju in je v tej zvezi rečeno, da so na mednarodnem srečanju o tem razpravljali s posebnim zanimanjem. Jugoslovanske izkušnje samoupravljanja zanikajo sistem, ki se omejuje na to, da država enostavno zamenja kapitaliste, ne da bi se izmenjali odnosi v tovarnah. Nujnost neposredne odgovornosti, ki prihaja do izraza s sklepi in zahtevami, sprejetimi na delovnih mestih, decentralizacija na vseh ravneh, predstavlja socialistični ideal in samoupravljenje pomeni družbo, ki odraža perspektive, kot jih vidijo socialisti, saj pomeni konec izkoriščanju, ukinitev razrednih nasprotij in v bistvu demokracijo.

Prav tako je posebno poglavje posvečeno slovenski manjšini. Skupščina je pozitivno ocenila, da so vodilni organi federacije sprejeli ustrezna stališča ter je še zlasti z zadovoljstvom sprejela na znanje obvezo vsedržavnega tajništva stranke, da se bo tem vprašanjem posvetila dolžna pozornost še zlasti v zvezi z razpravo o socialističnem zakonskem osnutku o zaščiti slovenske narodnostne skupnosti.

Glede krajevnega političnega položaja pa so mladi socialisti potrdili svoje negativno mnenje o levo - sredinski formuli v občini, ki ni sposobna pozitivno odgovoriti na zahteve delovnih ljudi po preosnovi. Nujno je preverjanje odnosov v koaliciji in še zlasti s KD. Pri tem mora PSI dati svoj avtonomni prispevek, ki izhaja iz velike tradicije delavske, ljudske in internacionalistične sile. Predvsem ni več mogoče odlašati z reformami in treba je premagati prepreke, ki jih postavljajo PRI, KD in socialdemokrati. Treba se je odpreti proti ljudskim množicam in sindikalnim silam ter še zlasti v odnosu do KPI, ki te težnje odraža.

V zaključku resolucija ponovi negativno oceno KD in podčrta stališče, da se lahko reši sedanja kriza s političnimi pobudami, pri katerih bodo sodelovale vse stranke, ki zastopajo ljudske kroge in delovne ljudi.

Danes se poročita

DOLORES PIZZIGA
in
ANDREJ RACE

Prijatelji in znanci novima zakoncema iskreno čestitajo. Čestitkam se pridružuje Primorski dnevnik

PO OBJAVI V URADNEM VESTNIKU

Prihodnji mesec začne veljati deželni zakon o javnem prometu

Na avtobusnih progah posebni popusti za delavce, dijake in upokojence - Predvidene naložbe za 25 milijard lir

Deželni zakon o preosnovi javnega prometa v Furlaniji - Julijski krajini bo stopil v veljavo 1. oktobra. Te dni so namreč pristojni organi v Rimu vrnili zakonsko besedilo deželni upravi, ne da bi pripisali kakršne koli pripombe. Tako bo zakon objavljen v prihodnji številki uradnega vestnika in bo stopil takoj zatem v veljavo.

Zakon se kakor znano nanaša na linijski promet z avtobusi in je prva norma te vrste z deželnim obsegom v Italiji. Zanj je značilno, da pojmuje javni promet kot posebno družbeno storitev in kot inštrument za dosego ciljev, ki jih postavljata deželni načrt za razvoj gospodarskih in socialnih dejavnosti in urbanistični načrt. To pomeni, da se bo javni promet po novem urejeval po dejanskih potrebah prebivalstva določenih območij, in ne morda zgolj po ekonomski računici.

Promet bo po novem urejen na podlagi tako imenovanih «prometnih bazenov», ki bodo obsegali tudi po več sosednih občin. Za razvoj prometa v okviru posameznih bazenov bodo skrbeli posebni konzorciji, ki bodo samostojno odločali — pod pokroviteljstvom deželnih organov — za načrtovanje in organizacijo prevozov.

Za uresničitev prometne preosnove je dežela dala na razpolago 25 milijard lir, ki jih bodo naložili v razdobju 1974-1978. S temi sredstvi bodo krili stroške za ustanovitev konzorcijev in za odkup zasebnih avtobusnih prog, za ustanovitev in razvoj prometnih zadrug, za posodobitev avtobusnega parka in za opremo sodobnih mehaničnih delavnic. Prevoznina na novih progah bo znatno nižja za delavce, dijake (do 70% popusta) in upokojence.

Vida in Kristina Valenčič navdušeno pozdravljata novorojeno sestrično

IVANO GODNIK

Srečnima staršema čestitajo sorodniki in znanci

Svojemu članu, režiserju Amaterskega gledališča

SERGIJU VERČU
in
ALENKI CEPAR

čestitajo in jima želijo mnogo sreča na novi življenjski poti

Člani Amaterskega gledališča

Danes se poročita

ALENKA CEPAR
in
SERGIJ VERČ

Prosvetno društvo «Ivan Cankar» jima želi na novi življenjski poti mnogo sreče in zadovoljstva.

Voščilom se pridružuje tudi Primorski dnevnik.

JUTRI NA KONJSKEM DIRKALIŠČU

COPPA ITALIA TOTIP

Sedem najboljših vozačev iz Italije
Sedem tekmovanj z izžrebanimi konji

Lestvica na osnovi točkovanj

SKOKI PADALCEV

Tekmovanje v preciznosti — Pristajanje v nagradnem krogu na dirkališču

Cene vstopnic nespremenjene

VČERAJ POPOLDNE V UL. S. MICHELE

Padec devetletne deklice z okna tretjega nadstropja

Ponesrečenki skušajo rešiti življenje
Nevarna igra med odsotnostjo staršev

Nekaj minut pred 13. uro se je v stanovanju neapeljskih priseljencev v Ul. S. Michele 36 odvila strahovita tragedija: 9-letna deklica je med igranjem padla z okna tretjega nadstropja in se močno potokla po glavi, trupu in udih, da je utrpela več zlomov in notranjih poškodb Sedaj je mala Giuseppina Trocchia v nevrokirurški kliniki glavne bolnišnice v globoki nezavesti in življenje ji visi na nitki. Zdravniki se še niso izrekli, ali bo preživela hude poškodbe: v primeru, da bi preživela, bi lahko ostala pohabljena.

Tragedija se je odvila, ko je bil oče, 31-letni Pasquale, na delu v svoji «pizzeriji» v Ul. Ginnastica 20, mati, 31-letna Maria, pa je odšla nakupovat z dvema sinovoma. V stanovanju so ostale tri sestre, 11-letna Carmela, ki je pospravljala spalnico staršev, Giuseppina in 6-letna Franca, ki sta se igrali v kopalnici. Giuseppina je postavila manjšo sestrico v kopalno kad, sama pa je splezala na okno in skakala na tla, da se ji je sestrica smejala. Ko se je tretjič ali četrtič povzpela na okno, pa je nenadoma padla vznak.

Sosedje so slišali presunljiv krik, nato pa zamolkel udarec ob tla — sredi dvorišča je ležalo okrvavljeno telesce. Takoj so poklicali Rdeči križ. Že deset minut po padcu je deklica ležala v bolnišnici, kjer se zdravniki še vedno trudijo, da bi ji rešili življenje. Na kraj so prihiteli tudi agenti letečega oddelka z majorjem Morandinijem, da bi ugotovili morebitne odgovornosti staršev.

PO TATVINI V VILI TRIPCOVICH

V Sesljanu ukradli srebrne predmete za 3 milijone lir

Preiskava o tatvini v vili Tripcovich na Furlanski cesti 48 še ni obrodila sadov. Nasprotno, baronica Maria Tripcovich-De Banfield je odkrila, da so ji tatovi odnesli še drugih 24 kosov srebrnega jedilnega pribora, tako da je skupno nad 260 kosov, poleg treh slik, krožnikov, vaz in drugih srebrnih predmetov. Po mnenju preiskovalcev so tatovi poznali vilo, saj so šli naravnost k oknu pritlične sobe, kjer je bil dragoceni jedilni pribor. Tatovi niso prinesli s seboj nobenih priprav za vlamljanje, razen jeklene žice, ki so jo privezali ob drevo in ob železno mrežo okna, nato pa so jo nategnili z ročajem krampa, ki so ga dobili na vrtu. Policija skuša tudi ugotoviti, s kakšnim vozilom so odpeljali ukradeno blago, saj ga je bilo za majhen tovornjak. Sicer pa menijo, da tatovi niso bili zelo izkušeni, saj so med drugim pustili več izredno dragocenih predmetov, kot na primer srebrno gos v velikem salonu.

Medtem so se stanovanjske miši pojavile tudi v hiši 63-letnega Isidora Ostana v Sesljanu 57. Vlomili so oziroma stopili v stanovanje kar skozi vhodna vrata, ki so jih pustili odprta čez noč. Odnesli so precej srebrnih predmetov v skupni vrednosti nad 3 milijone lir. Preiskovalci ne izključujejo, da gre za isto tolpo, ki je okradla vilo Tripcovich.

Praznik komunističnega tiska v Trebčah

V soboto in v nedeljo bodo trije prazniki komunističnega tiska. Danes bodo v Kulturnem domu v Trebčah na pobudo krajevne sekcije KPI «Zorko Kralj» pričeli praznik in ob tej priložnosti se bo začel turnir odbojke za pokal «Dela», nastopil bo mešani pevski zbor iz Trbovelj. V nedeljo dopoldne bo nadaljevanje turnirja, popoldne pa finalne tekme in podelitev nagrad. Nato bo nastopila godba na pihala iz Pridvora ter združena pevska zbora «Vesna» in «Primorec». Ob 19. uri bosta govorila Arturo Calabria in Stojan Spetič. Uredili bodo tudi razstavo o družinskem pravu in o ilegalnih publikacijah KPI med fašističnim terorjem. Poskrbljeno bo za domačo pijačo in specialitete.

Prav tako danes in jutri bosta še praznika komunističnega tiska v naselju S. Sergio v ljudskem domu «P. Togliatti» in na športnem igrišču «Ubaldini» v Miljah.

Vabilo

Uredniški odbor Odbora za postavitev spomenika padlim v NOB iz Križa pripravlja posebno publikacijo z naslovom «Križani v boju proti fašizmu», ki bo izšla ob odkritju spomenika. Odbor prosi zato vse Križane in tudi druge, ki imajo kakršen koli spomin na čase protifašističnega boja pred in med drugo svetovno vojno, morebitne dokumente ali ki lahko nudijo kakršnakoli pričevanja o protifašističnem delovanju v Križu, da to sporočijo uredniškemu odboru na telefon 220363 ali 38136.

Želja uredniškega odbora je, da bi bilo v publikaciji zbranega čimveč gradiva in pričevanj, pomembnih za vaško in narodno zgodovino.

BCIKB
BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA
S.P.A.
TRST - ULICA F. FILZI 10 - ☎ 61-446

URADNI TEČAJ BANKOVCEV

Ameriški dolar	662,25
Funt šterling	1531.—
Švicarski frank	222,50
Francoski frank	136,75
Nemška marka	247,60
Avstrijski šiling	34,95
Dinar: debeli	39,50
drobni	39,50

MENJALNICA
vseh tujih valut

GODBENO DRUŠTVO PROSEK

slavi jutri, 8. septembra

70-LETNICO USTANOVITVE

Ob 16. uri — sprevod godb po vasi

ob 17. uri — koncert v «Manderji»

Nastopajo godbena društva iz Brežic, Doberdoba, Nabrežine, Križa in s Proseka, ter pevski zbori Tabor, Rdeča zvezda in Vasilij Mirk.

Zvečer ples.

Razstave

Umetnostna galerija «Il Tribbio» otvarja umetnostno sezono 1974-75 z osebno razstavo madžarskega slikarja Arnolda Grossa.

V Tržaški knjigarni razstavlja do 30. septembra Marija Vidau. Na ogled so tržaške narodne noše in skice za gledališke kostume v raznih tehnikah.

V prostorih Avtonomne letoviščarske in turistične ustanove devinsko - nabrežinske obale bo danes, ob 18. uri otvoritev skupinske slikarske razstave, na kateri bodo razstavljale Silva Fonda, Elettra Metallinò in Frida de Reya.

Izleti

Slovenska prosvetna zveza obvešča vse udeležence izleta v Kamnik na DAN NARODNE NOŠE, da je odhod z avtobusom jutri, 8. septembra, ob 6.30 izpred bencinske črpalke v Križu in ob 7.00 izpred Prosvetnega doma na Opčinah. Udeležence prosimo, naj bodo točni, ker zamudnikov ne bomo mogli čakati. Avtobus mora dospeti v Kamnik najkasneje ob 10.30 (po it. času).

Prosvetno društvo «Ivan Grbec» v Skednju priredi 29. septembra avtobusni izlet v Pulj — Veruda. Vpisovanje na sedežu društva v sredo in soboto, od 19. do 20. ure.

Zaradi velikega zanimanja članov za izlet v Prekmurje in Kumrovec, je odbor Kmečke zveze sklenil prirediti še en izlet z enakim programom v dneh 19. in 20. oktobra, seveda če bo dovolj prijavljenih.

Vpisuje tajništvo v Ul. Cicerone 8/b vsak dan od 8.00 do 14.00 ure, ob četrtkih pa od 8.00 do 12.00 in od 15.00 do 18.00, do vključno 16. oktobra. Tajništvo Kmečke zveze.

Razna obvestila

Narodna in študijska knjižnica v Trstu obvešča svoje obiskovalce, da je s ponedeljkom, 9. t.m., odprta zopet neprekinjeno od 9. do 19. ure.

Odbojkarski odsek ŠD «Breg» obvešča vse začetnice, da je trening v občinski telovadnici v Dolini vsak torek in četrtek ob 19. uri.

Včeraj - danes

Danes, SOBOTA, 7. septembra
MARKO

Sonce vzide ob 6.33 in zatone ob 19.33 — Dolžina dneva 13.00 — Luna vzide ob 21.55 in zatone ob 12.29.

Jutri, NEDELJA, 8. septembra
MARIJA

Vreme včeraj: najvišja temperatura 24,8 stopinje, najnižja 17,7, ob 19. uri 23,3 stopinje, zračni pritisk 1006,7 mb, rahlo pada, veter 2 km na uro, zahodni - severozahodni, vlaga 58-odstotna, nebo nekoliko pooblačeno, morje skoraj mirno, temperatura morja 24,2 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

Dne 6. septembra se je v Trstu rodilo 14 otrok, umrlo pa je 8 oseb.

UMRLI SO: 84-letni Lucio Torrisi, 73-letna Angela Poclen, 84-letna Lucia Rotta vd. Manzin, 91-letni Bartolomeo Sgavezzi, 82-letna Giuseppina Krizmancich vd. Zagar, 89-letna Edvige Vascotto, 88-letna Orsola Rosano vd. Brezovec in 63-letni Attilio Udovich.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN (od 13. do 16. ure)

Vielmetti, Borzni trg 12; Prendini, Ul. T. Vecellio 24; Madonna del Mare, Trg Piave 2, Costalunga, Erta di S. Anna 10 (Kolonkovec).

NOČNA SLUŽBA LEKARN (od 19.30 do 8.30)

Biasoletto, Ul. Roma 16; Davanzo, Ul. Bernini 4; Al Castoro, Ul. Cavana 11; Sponza, Ul. Montorsino 9 (Rojan).

ŠOLA GLASBENE MATICE PODRUŽNICA DEVIN

Vpisovanje gojencev bo v ponedeljek, 9. septembra, ob 11. uri v prostorih Kulturnega krožka Devin - Štivan.

7., 8. in 9. septembra v občinskem športnem centru v DOLINI

športni praznik Brega

Danes:

ob 17. uri nogometna tekma za pokal «H. GERLI»
ob 19. uri igra godba na pihala «Breg» iz Doline.

Jutri:

ob 9. uri otroški EX TEMPORE
ob 17. uri finale za I. mesto za pokal «H. Gerli». Sledi nagrajevanje.

Vse tri večere igra priznani ansambel SUPERGROUP.

Za jedačo in pijačo poskrbljeno.

Vabljeni!

Kino

Miramarski park — Predstave «Luči in zvoki»: ob 20.30 in ob 21.45 «Il sogno imperiale di Miramare» (v italijanščini).
Avtobus iz Ul. Beccaria ob 19.30 in 20.45 iz miramarskega parka ob 21.45 in 23.00.
Predstave do nedelje, 15. septembra.

Ariston I.N.C. 16.00—22.00 «Il portiere di notte». Igrajo D. Bogarde, C. Rampling in F. Leroi. Barvni film. Prepovedano mladini pod 18. letom.

Nazionale 16.00 «Le avventure di Alice nel paese delle meraviglie». Barvni film.

Excelsior 16.00 «Professore venga accompagnato dai suoi genitori». Barvni film. A. Maccione, Jacques Dulfilho.

Grattacielo 16.00 «Per amare Ofelia». Barvni film. Igrajo Francoise Fabian, Renato Puccelli, Giovanna Valli. Prepovedano mladini pod 14. letom.

Fenice 16.00 «Uomini duri». Barvni film. Igrajo Lino Ventura, Issac Hayes, Fred Williamson.

Eden 16.30 «Flavia la monaca musulmana». Barvni film. Igra Florinda Bolkan. Prepovedano mladini pod 18. letom.

Ritz 16.30 «Dinamite Agguato pistola». Barvni film. Igrajo Jim Brown, Fred Williamson, Jim Kelly. Prepovedano mladini pod 18. letom.

Aurora 16.00 «Un tipo che mi piace». Barvni film.

Capitol 16.30 «Quattro marmittoni alle grandi manovre». Barvni zabavni film.

Cristallo 16.30 «Butch Cassidy». Barvni film. Glavno vlogo igra Paul Newman.

Impero 16.00 «Jesus Christ Superstar». Barvni film za vse.

Filodrammatico 16.30 «Amore mio scaldami...». Barvni film. Igra Sandra Jullien. Prepovedano mladini pod 18. letom.

Moderno Zaprto zaradi popravil.

Ideale 16.30 «Il richiamo della foresta». Barvni film. Igra C. Heston.

Vittorio Veneto 17.15 «L'uomo che non seppe tacere». Barvna kriminalka.

Volta - Milje 17.00 «1999 conquista della Terra». Barvni film. Igrajo: Rudi McDuwal, Don Muray, Riccardo Montalban.

Astra 16.30 «Cinque matti allo Stadio». Barvni film. Igrajo I Charlots.

Abbazia 16.30 «Il magnate». Barvni film. Igrata Lando Buzzanca in Rossana Schiaffino.

Sporočamo žalostno vest, da je umrla naša mama

JOSIPINA KRIŽMANČIČ vd. ŽAGAR

babica v pokoju

Pogreb bo danes, 7. septembra, ob 11. uri iz mrtvašnice glavne bolnišnice v bazoviško cerkev.

Žalujoči: hčeri Marija in Zora z družinama, brat in sestri z družinama, vnuki z družinami in drugo sorodstvo

Bazovica, Opčine, Budimpešta, 7. septembra 1974

Naznanjamo žalostno vest, da nas je zapustil naš dragi brat in stric

JOŽEF RAUBAR

Pogreb dragega pokojnika bo danes, 7. septembra, ob 17. uri iz hiše žalosti Col št. 13 na domače pokopališče.

Žalujoči: sestre Olga, Marija in Zora ter brat Rudolf z družinami

Col, Vrhovlje in Briščiki, 7. septembra 1974

Z ZADNJE SEJE DEŽELNEGA ODBORA

Načrtovanje deželnih izdatkov šele po novi politični preveritvi

Toča povzročila za 4 milijarde lir škode - Vlada ni zavrnila nobenega letošnjega zakona

V prostorih «vile Chiozza» v Cervignanu, kjer deluje središče za strokovno izobraževanje Deželne ustanove za razvoj kmetijstva, se je sestal deželni odbor. Predsednik Comelli je na seji poudaril, da osrednje oblasti niso zavrnile nobenega izmed zakonov, ki jih je deželni svet izglasoval do julija letos. Tako so zdaj vsi ti zakoni objavljeni v uradnem vestniku, razen nekaterih, ki bodo objavljeni v najkrajšem času. Predsednik Comelli se je posebej zahvalil sen. Torosu za učinkovito sodelovanje pri izvajanju ustreznih postopkov.

Odbornik za kmetijstvo Tripani je nato poročal o škodi, ki jo je povzročilo neurje s točo v videmski in pordenonski pokrajini. Tripani je dejal, da znaša škoda po prvih cenitvah okrog 4 milijarde lir. Strokovnjaki deželnega odborništva in pokrajinskih odborništev za kmetijstvo zbirajo zdaj podatke o nastali škodi na posameznih področjih. Večjo škodo so utrpeli tudi nekateri industrijski obrati. Odbornik je zagotovil, da bo že na prihodnji seji deželnega odbora predložil odlok o priznajnu deželne pomoči prizadetim krajem. Hkrati s tem bo deželni odbor zahteval priznanje posebnega prispevka in vsedržavnega «solidarnostnega sklada».

Odbor je nato sprejel dva zakonska osnutka o šolstvu in urbanistiki, odbornika za obrtništvo Mauro in za delo Romano pa sta poročala o položaju, ki je nastal po ukinitvi tečajev INIASA v Gorici. V zvezi s stališčem, ki so ga do političnega položaja v deželi pravkar zavzele nekatere večinske stranke, je predsednik Comelli izjavil, da bo deželni odbor odložil razpravo o deželnem načrtu za večletno ureditev javnih izdatkov, v pričakovanju «preveritve», ki jo zahtevajo omenjene stranke. V tej zvezi je Comelli izrazil upanje, da bo do razčiščenja prišlo čimprej in da se bo sodelovanje med strankami leve sredine v deželi lahko nemoteno nadaljevalo.

Po seji so si člani odbora v spremstvu predsednika ERSA Lucce ogledali središče za strokovno izobraževanje v vili Chiozza.

IZ BENEŠKE SLOVENIJE

Jutri v Čeneboli vaška «bandimica»

Letos smo v Benečiji doživeli vrsto veličastnih manifestacij, pa tudi navadnih vaških praznikov ni manjkalo. Tudi ti so sledili splošnemu prerodu, tako da so jih letos prirejali celo v krajih, kjer že vrsto let niso praznovali «senjana».

Med te kraje seveda ne moremo šteti Čenebole, kjer se je že vrsto let ustalila navada, da slovesno proslavijo svojo «bandimico» v začetku septembra. Že leta sodelujejo vaščani pri organizaciji tega praznika z zvezo slovenskih izseljencev in tako je tudi letos. Jutri bodo torej imeli v Čeneboli svoj vsakoletni praznik, ki bo poleg verske slovesnosti (ob 15.30 bo procesija s sodelovanjem godbe iz Buje) obsegal nato še koncert pevskega zbora iz Bovca, kratek nagovor deželnega svetovalca dr. Draga Štoke, srečolov ter večerni ples z orkestrom «Kraški odmevi». Že zjutraj pa bodo začeli delovati kioski, kjer bodo gostom postregli z dobrim domačim vinom ter s krajevnimi specialitetami.

Ob koncu še napotek za tiste, ki bi se radi udeležili tega praznika ob sklepu letošnje beneške poletne sezone: z avtom se peljemo skozi Čedad v Fojdo (Faedis), tam pa zavijemo na desno naravnost proti Čeneboli, za katero pravi marsikdo, da je najlepša vas na svetu. To je morda nekoliko pretirano, razgled od tam gor je ob lepem vremenu res čudovit.

Enodnevni astrofizikalni simpozij pri Miramaru

Včeraj je bil na sedežu mednarodnega centra za teoretično fiziko pri Miramaru mednarodni astrofizikalni simpozij, kateremu je predsedoval angleški profesor D. W. Sciama in ki so se ga udeležili svetovno znani znanstveniki.

Na simpoziju so predavali odlični profesorji kot so Angleži Penrose, Binnay, Gibbons in Isham, Francoz Omnes in Pakistanec Abdus Salam, ki je tudi ravnatelj miramarskega inštituta. Govorili so predvsem o teorijah o nastanku temnih megel in o količinskih teorijah težnosti. Udeleženci so se večkrat spustili tudi v debate o nastanku galaksij in o materiji ter antimateriji. Na vsak način pa je bil ta simpozij priložnost za še večje zbližanje med teoretičnimi fiziki in astronomi, kar bo v prihodnosti odprlo nove poti na področju astronomije.

PRED ODPRTJEM NOVE OSNOVNE ŠOLE V SOVODNJAH

Občinska uprava izpolnila obvezo glede ureditve šolskih zgradb

V ponedeljek bodo na seji občinskega sveta določili dan svečanega odprtja nove šole Pričetek novega šolskega leta bo že v novi šoli - Objekt je veljal 86 milijonov

Župan občine Sovodnje Jožef Češčut pred pročeljem nove osnovne šole v vasi, ki je tik pred dograditvijo in jo bodo odprli predvidoma ob koncu meseca, da bi šolsko leto pričeli že v novih prostorih

«Z novim šolskim letom, ki se bo pričelo prihodnji mesec, bomo odprli za osnovnošolske otroke iz Sovodenj in Gabrij novo šolsko poslopje. Kdaj bo uradna svečanost ne bi mogel z natančnostjo povedati, ker se bomo za datum zmenili na ponedeljski seji občinskega sveta». Te besede je izrekel sovodenjski župan Jožef Češčut, s katerim smo si prejšnji dan ogledali novo šolsko zgradbo, ki jo občina gradi tik nogometnega igrišča, kakšnih 100 metrov od glavne ceste skozi vas.

«Podjetje Dieudonne iz Tržiča je odprlo gradbišče pred enim letom ter je objekt zelo hitro dogradilo, kar nas navdaja z zadovoljstvom. Če poznamo težave, s katerimi se pri gradnji javnih zgradb (v zadnjem času se tudi zasebnikom ne godi nič boljše) ubadajo občinske uprave, potem moramo priznati, da je nam delo šlo zelo hitro od rok».

Nova zgradba je tako oblikovana, da nima nič skupnega s klasičnimi šolskimi zgradbami, katere so že na zunaj moreče in prav nič vabljive. Pročelje nove šole je razgibano ter mu dajejo arkade v pritličju nadvse privlačen videz. V pritličju je takoj za vhodom velik atrij z dnevno svetlobo od stropa, od koder so vhodi v šest učilnic. V pritličju so nadalje zbornica za učiteljstvo, sanitarije za dečke in deklice ter kabinet. Vse so, obrnjene proti vzhodu, torej proti sovodenjskim njivam ter imajo na zadnji strani vrt za pouk na prostem. Nad atrijem je v prvem nadstropju, kjer bi morala biti kašča, dvorana za šolske prireditve, telovadbo in podobno. Ob dvoranici je v prvem nadstropju ograjena terasa, ki jo bodo uspešno uporabili pri šolskem delu.

Urejevanje poslopja je v zaključni fazi ter je potrebno namestiti v učilnice pod iz tapifleksa ter zbrusiti marmornati pod v atriju. Prejšnji dan je videmsko podjetje, ki je zmagalo na javni dražbi, pripeljalo vso šolsko opremo, klopi, stole, omare in opremo za zdravniško ambulanto.

Pri občinskem tajniku dr. Štefanu Bukovcu smo se pozanimali za strošek in izvedeli, da bo z dvakratno podražitvijo veljala šola 86 milijonov lir. Ko so 1971. leta izdelali predračun, je znašal celokupni strošek 67 milijonov. Nova šola bo služila vsem osnovnošolskim otrokom iz Sovodenj ter trem ali štirim otrokom, ki so jih iz gabrske šole premestili v sovodenjsko.

«Z izgradnjo sovodenjske osnovne šole je rekel župan, govoreč o obveznostih občinske uprave — smo v celoti izpolnili program, ki si ga je naša uprava zadala ob izvolitvi pred štirimi leti. Če upoštevamo, da nas do konca mandatne dobe loči še več kot pol leta, potem je ta uspeh toliko večji. V tem razdobju smo namreč uredili vse šolske zgradbe v občini ter smo popravili zgradbo na Vrhu za osnovnošolske otroke ter šolo v Rupi, kjer je osnovna šola in vrtec. Z dograditvijo sovodenjske osnovne šole zapiramo dolgoletno in mučno vzgojno vprašanje ter končno ustvarjamo podlago za zadovoljivo vzgojno delo z našimi najmlajšimi občani.»

Župan je povedal še to, da so šole na Vrhu in v Rupi urejali skoraj izključno s sredstvi občinske uprave, medtem ko je za sovodenjsko prispevala sredstva država. «Naša sredstva, če tako lahko rečem, so izražena predvsem v skrbi, da bi ta denar čimbolje obrnili ter smo s tem v zvezi opravili nešteto poti v Trst, Gorico in Videm, da smo srečno izpeljali zastavljeni načrt».

REŠEVANJE OBČINSKE KRIZE LE V OZKEM KROGU

Gorica potrebuje odprte izbire ki bodo deležne široke podpore

Med KD in PSDI doseženo soglasje le o nekaterih vprašanjih Nobene besede o vlogi Gorice - Kako odpraviti njeno izolacijo

Na sestanku predstavnikov centristične strank, krščanske demokracije in socialdemokratov, ki bosta poslej sestavljali politični okvir v občinskem odboru, so se pogovarjali o vprašanjih, ki jih bodo vnesli v programski dokument. Vse kaže, da ga bodo — kakor smo poročali včeraj — odobrili na ponovnem srečanju v ponedeljek in se hkrati dogovorili za prvo sklicanje občinskega sveta, ki mu bo načeloval dvostrankarski odbor.

V tem dokumentu bodo zajeli nekatera pomembna vprašanja in do njih opredelili svoje stališče. Glede avtoporta obstaja soglasje, da bi ustanovili posebno ustanovo, ki bi ga realizirala in upravljala, morda pa pride v poštev tudi združitev avtoporta z industrijsko cono ter skupna uprava, kar predvsem ustreza socialdemokratom, ki že imajo vodstvo industrijske cone.

Ker z 800 milijoni lir, ki jih je deželna uprava dala na voljo občinski upravi za izgradnjo novega gledališča, zaradi neprestanih dražitev tega objekta ne bodo mogli dograditi, obstaja načelno soglasje, da bi ta denar porabili za gradnjo osnovnih šol in športnih naprav za mladino. Kakor je znano, so nekatere sile na občini pred časom bile naklonjene nakupu gledališke dvorane Verdi, da bi jo preuredili in usposobili kot javno dvorano za kulturne potrebe našega mesta.

Na zemljišču občinskih podjetij med državno cesto na Majnici in Sočo nameravajo zgraditi športno halo, v kateri bi poleg športnih prireditev najrazličnejših panog mogli nastopati tudi košarkarji Unione Ginnastica Goriziana. Le-ti potrebujejo večjo dvorano od sedanje, če se prebijejo v višjo ligo. Lokacija na Majnici bi bila primerna tudi zaradi zadostnega prostora za ureditev parkirišča.

Ker je osrednja oblast skrčila občinski primanjkljaj za 400 milijonov lir, obstaja med strankama obveza, da zmanjšanje denarnega prihoda iz državne posojilnice ne sme skrčiti občinske dejavnosti na področju socialnih in šolskih dejavnosti.

Kasneje bodo poglobili občinske storilnosti, zlasti smetarsko službo. To področje bodo preučili v vsej njegovi razsežnosti ter se bodo dogovorili, kako naj ga vodijo; obstaja celo možnost, da bi za njegove potrebe ustanovili posebno podjetje.

Do sem navajamo v skopih obrisih vprašanja, kakor se kažejo v očeh predstavnikov KD in PSDI. Pričakujemo, da bodo stranke, ki so v opoziciji, reagirale na novi politični sporazum, predvsem socialistična in komunistična stranka. Za obe se pravzaprav ponuja zelo ugodna priložnost, da prikažeta, kako ni mogoče voditi javnih zadev mimo ljudskih sil, predvsem ne mimo njihovega aktivnega sodelovanja. Sporazum ima prav gotovo dosti vrzeli, med katerimi je na primer največja tista, ki se nanaša na vlogo Gorice, ki hoče biti most proti vzhodu. O tem vprašanju sporazum KD - PSDI, vsaj v dosedanjih materialih, sploh ne govori. In vendar gre za prvovrstno politično zadevo, ki jo je mogoče v centru ali pa na deželni ravni izpeljati samo ob splošni solidarnosti vseh demokratičnih sil, na način, ki se je v Gorici že uveljavil, kadar so bili v žariščU temeljni gospodarsko-politični interesi našega mesta. V trenutku, ko se splošnemu slabemu gospodarskemu stanju v državi pridružuje še težnja po izolaciji našega mesta, narekuje politična modrost čimvečjo solidarnost vseh demokratičnih sil, da premagajo odpore, ki zavirajo naš razvoj. Zato se nam zdi toliko bolj kratkovidna politika zapiranja in predsodkov, ki se manifestirajo prav v stranki, ki bi morala zaradi svoje ljudske vloge in odgovornosti pokazati do teh vprašanj čimbolj strpno in konstruktivno stališče, prežeto z demokratičnimi in protifašističnimi nameni.

Obvestili občine Sovodnje

Vsi občani, ki niso še prijavili psov na občinskem uradu v Sovodnjah, morajo to storiti najkasneje do petka, 20. septembra letos. Občina pripominja, da je za neprijavljene pse v veljavi državni zakon, ki določa stroge kazni lastnikom.

11. in 12. septembra bo od 8. do 12. ure na občini v Sovodnjah redni pregled in žigosanje meril, tehtnic in uteži, s katerimi poslujejo vse trgovine in podjetja. Vsaki dve leti mora namreč državni izvedenec s suhim pečatom potrditi točnost in brezhibnost tehtnic in meril.

Dve lažji prometni nesreči

V prometni nesreči, ki se je včeraj ob 10.30 pripetila v Ulici Leopardi v Gorici se je lažje ranil 61-letni Ermenegildo Donda iz Morara. Zaradi poškodb na levi nogi so ga sprejeli v bolnišnico, kjer bo okreval v petih dneh. Donda je s svojim motornim kolesom trčil v avtomobil, ki je prihajal iz nasprotne smeri.

Za 7 dni pa bo ostal v bolnišnici na zdravljenju študent 19-letni Lorenzo Ottogalli iz Ul. Carso 52; opraskal se je po levi roki in levi nogi. Ottogalli se je nekaj po 15. uri peljal na motornem kolesu skozi Faro in se zaletel v vespo, ki je prihajala iz nasprotne smeri.

OB PRISOTNOSTI PREDSEDNIKA COMELLIJA

Danes odprejo v Vidmu razstavo «Casa moderna»

Ob gospodarski manifestaciji bodo številne kulturne, športne in zabavne prireditve

Danes dopoldne bo predsednik deželnega odbora Antonio Comelli uradno odprl v Vidmu 21. razstavo «Casa moderna». Razstavo so letos preselili v kraj Cormor, nov obširen prostor bivše furlanske predilnice, ki s parkom presega dva hektarja zemlje. Za razstavo, ki je pod pokroviteljstvom dežele Furlanija - Julijska krajina, so se prijavili razstavljavci iz naše dežele in sosednih pokrajin. S prireditelji in pokrajinskimi ekonomskimi predstavniki bo Comelli preučil položaj in potek ekonomskega razvoja okraja. Lepi zeleni park in prostor, kjer se bodo sedaj vsako leto prirejale razstave, je odkupila javna ustanova Ormu, ki je tako vrnila Videmčanom čudovit kraj za nedeljski oddih in s tem zagotovila mestu obsežno zeleno površino.

Vzporedno z razstavo se bodo skozi dva tedna, kolikor bo razstava odprta, zvrstile številne kulturne, športne in zabavne prireditve. Najavljena so kolesarska tekmovanja, folklorni nastopi, prireditve z lahko in jazz glasbo ter tekmovanje za naslov najboljšega kuharja. Že danes je na sporedu televizijska registracija zabavnega značaja «Casamoderna special», ki jo bo v prihodnjih dneh oddajala koprska televizija. Za obisk razstave in vseh obrobnih prireditev je videmsko mestno avtobusno podjetje odredilo nove posebne avtobusne proge, ki bodo omogočile meščanom obisk vseh predstav.

Tudi ob praznikih brivnice zaprte

Z odlokom goriške občine bodo brivnice in frizerski saloni ostali zaprti tudi ob praznikih, razen če ni praznik na soboto ali torek; takrat bodo odprti samo dopoldne.

Začelo se je folklorno tekmovanje

Sinoči se je v Dolini Korna pričelo peto tekmovanje folklornih skupin: nastopilo je šest italijanskih in inozemskih skupin. Prireditev se bo nadaljevala danes ob 17. uri in se zaključila ob 21. uri s sodelovanjem občinstva na prazniku prijateljstva. V nedeljo je na sporedu sprevod folklornih skupin po mestnih ulicah.

Včeraj opoldne se je zaključil mednarodni shod o ljudskih tradicijah, na katerem so sodelovali znanstveniki iz petih evropskih držav; odsotni sta bili Sovjetska zveze in Romunija, ki sta sprva najavili svojo udeležbo.

Včeraj so spregovorili še štirje poslednji poročevalci, med katerimi tudi Jugoslovan Radoslav Hrovatin. Ugotovil je, da prenašanje živih elementov ljudske tradicije iz naravnega okolja na oder, povzroča spremembe v obliki in v funkciji folklore. Svoja poročila so prebrali še prof. Rigoli iz Palerma, Dunajčan Herbert Lager in Madžar Laszlo Vasarhely. Sklepne misli je povzel predsednik znanstvenega odbora prof. Perusini. Ugotovil je, skupno prepričanje, da je koristno prirejati folklorna tekmovanja, kadar temeljijo na znanstvenih izsledkih. Vsa na shodu prebrana poročila in diskusije bo objavil sociološki institut ISIG.

Šolske vesti

Pouk v šoli Glasbene matice v Gorici in v Sovodnjah se bo pričel 16. septembra. Vpisovanje v šolo v Gorici bo na sedežu v Ulici Malta 2, do 14. septembra, od 10. do 12. ure.

V sovodenjski podružnici bodo vpisovali 11. in 12. septembra od 16. do 18. ure v Kulturnem domu.

Razna obvestila

Jamarska skupina «Kraški krti» priredi od 9. do 29. septembra jamarski tečaj, ki bo razdeljen na dva dela: teoretični in praktični. Teoretični del bo v Kulturnem domu v Sovodnjah, praktične vaje pa bodo ob nedeljah v raznih jamah na goriškem Krasu.

Vpisujejo na sedežu SPD v Ulici Malta 2, v Gorici, pri Bogdanu Butkoviču v Sovodnjah, pri Dominiku Grilu na Vrhu, pri Jordanu Vižintinu v Dolu, pri Stanku Kosiču v Doberdobu. Zainteresiranci naj pohitijo z vpisom, ker je število tečajnikov omejeno.

Zaradi počitnic, bo občinska knjižnica v Doberdobu zaprta od 18. septembra do 1. oktobra.

5. in 6. oktobra bodo v Sovodnjah svečanosti ob petdesetletnici ustanovitve Zveze slovenskih športnih društev. Športno društvo v Sovodnjah vabi vse člane domačega športnega in prosvetnega društva na sestanek, ki bo drevi, v petek, 6. septembra, ob 20.30 v Kulturnem domu.

Izleti

SPD sporoča, da bo javljeni družinski izlet 15. septembra. Podrobnejša pojasnila na sedežu v Gorici, Ul. Malta 2.

SPD priredi v nedeljo, 8. septembra, ob «Dnevu planincev», vzpon na Porezen (transverzala). Dostop s Petrovega Brda. Informacije na sedežu.

Odhod bo z lastnimi vozili z obmejnega prehoda pri Rdeči hiši ob 6. uri.

Včeraj - danes

Iz goriškega matičnega urada

ROJSTVA: Luisa Aguzzoni, Enrico Periz, Pasquale Di Pierro, Gabriella Di Giacomo.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
Danes je ves dan in ponoči dežurna lekarna Provvidenti na Travniku, št. 84, telefon 2972.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
Ves dan in vso noč je odprta lekarna San Nicolò — Ul. I. Maggio 94, tel. 2972.

VESTI Z ONKRAJ MEJE

ODKRITJE SPOMENIKA F. BEVKU IN NAGRADITEV R. SIMONITIJA

V okviru občinskega praznovanja bo jutri govoril na ljudskem zborovanju nekdanji podpredsednik NOO Branko Babič

V Novi Gorici so pripravili program občinskega praznovanja, ki bo letos spričo tridesete obletnice ustanovitve pokrajinskega narodnoosvobodilnega odbora za Slovensko Primorje in Trst še posebej bogat. Svečanosti bodo začeli v nedeljo, trajale pa bodo do konca meseca.

V nedeljo bo v Solkanu na ljudskem zborovanju govoril nekdanji podpredsednik narodnoosvobodilnega odbora Branko Babič. V ponedeljek devetega septembra pa bo slavnostna seja občinske skupščine. Na njej bodo izročili Bevkovo nagrado Radu Simonitiju skladatelju in briškemu rojaku, podelili pa bodo tudi nagrade in priznanja vrsti zaslužnih novogoričanov. Zatem bodo odprli novi otroški vrtec v Kromberku. 15. septembra zjutraj pa bodo v Novi Gorici v središču mesta odkrili spomenik predsedniku NOO, javnemu delavcu in pisatelju Francetu Bevku. Kip v naravni velikosti pisatelja je izdelal akademski kipar solkanski rojak Boris Kalin. Ob odkritju spomenika bo govoril o Bevku in njegovi vlogi pred vojno, v vojni in po njej, dr. Jože Vilfar Bevkov prijatelj in sodelavec. Primorsko dramsko gledališče pa pripravlja za ta dan tudi Cankarjevega «Hlapca Jerneja», medtem ko bo Goriški muzej odprl razstavo o razvoju ljudske oblasti na Primorskem.

15. septembra se bodo nadaljevale manifestacije v Anhovem, kjer bo predsednik centralnega komiteja ZKS France Popit izročil namenu novi most čez Sočo ter položil temeljni kamen za novo cementarno. Na Ligu, kamor bodo udeleženci svečanosti skupaj s člani anhovskega kolektiva prišli po novi cesti iz Kanala, bo veliko zborovanje, združeno z odprtjem prenovljene šole in kulturnega doma, ter odkritjem spomenika 41 borcem, ki so v tem območju izgubili življenja. Na zborovanju pa bo govoril sekretar republiške konference Milan Kučan.

Razstave

V galeriji «Il Torchio» v Ulici Mameli je odprta razstava goriškega rojaka, slikarja Rudolfa Saksida.

Kino

Gorica

VERDI 17.00—22.00 «Appassionata». G. Ferzetti, O. Mutti. Barvni film. Prepovedano mladini pod 18. letom.
MODERNISSIMO 17.15—22.00 «Tutto quello che avreste voluto sapere sul sesso, ma non avete mai osato chiedere». W. Allen, J. Carradine. Barvni film. Prepovedano mladini pod 14. letom.
CORSO 17.30—22.00 «E' una sporca faccenda tenente Parker». J. Wayne in D. Muldor. Barvni film.
VITTORIA 17.30—22.00 «La ragazzina». G. Guida, P. Carlini. Barvni film. Prepovedano mladini pod 18. letom.
CENTRALE 17.00—21.30 «Le armi segrete del generale Fiascone». R. Hirsch, M. Jobert. Barvni film.

Tržič

AZZURRO 18.00—22.00 «Daniele e Maria». Barvni film.
EXCELSIOR 17.30—22.00 «Cleopatra Jones, licenza di uccidere». Barvni film.
PRINCIPE 18.00—22.00 «Un rantolo nel buio». Barvni film.
SAN MICHELE 17.30—22.00 «1999: Conquista della terra». Barvni film

Nova Gorica

SOČA «Zakaj te očka pušča samo», ameriški barvni film, ob 18.00 in 20.00.
SVOBODA «Lady poje blues», ameriški barvni film, ob 18.00 in 20.00.
DESKLE «Kapetan Slaughter», ameriški barvni film, ob 19.30.
RENČE «Imenovali so ga amen», italijanski barvni film, ob 20.00.

VABIMO

vse preživele borce Istrskega odreda, da se udeležijo proslav, ki bodo od 6. do 8. septembra, ob 30-letnici volitev v NOO južnoprimorskega okrožja v Brkinih.

Spored proslav je naslednji:

V PREGARJAH — **7. 9. ob 16. uri,** odkritje spomenika narodnemu heroju **Rudiju Mahniču** Brkincu.
Na slovesnosti bo govoril dr. Aleš Bebler - Primož.

V MATERIJI — **7. 9. ob 16. uri,** odkritje spomenika sekretarju okrožnega komiteja KPS za južno Primorsko **Francu Segulinu - Boru.**
Na slavnosti bo govoril Branko Babič - Vlado.

NA TATRAH — **8. 9. ob 10. uri osrednja proslava** v počastitev 30. obletnice volitev v NOO za območje Južne Primorske. Govoril bo predsednik skupščine SR Slovenije dr. Marjan Brecelj.

Sodelovali bodo pevski zbori, recitatorji in godba na pihala.
Borcem Istrskega odreda ne bomo pošiljali posebnih vabil.

Odbor Istrskega odreda

KAKO PLAČUJEMO DAVEK «UNA TANTUM» NA ZASEBNA VOZILA

Enkratni dodatni davek na avtomobile je treba, kakor znano, vplačati do 30. septembra, in sicer po pošti. Poslužujemo se izključno normalne položnice za tekoče račune, denar pa nakažemo na račun 11/77000 - ACI. Na hrbtni strani položnice zapišemo, da gre za vplačilo davka «una tantum» po ministrskem dekretu z dne 6. julija 1974. Tu navedemo številko evidenčne tablice vozila in moč motorja v fiskalnih konjskih silah.

Avtomobili do 10 KS so, kakor znano, oproščeni davka, lastniki večjih avtomobilov pa morajo vplačati naslednje zneske:

Kategorija od 11 do 13 KS (davek 15.000 lir): A 112, Fiat 127, Fiat 128, Citroën GS, Peugeot 104, Peugeot 204, R 4, R 5, R 6, Simca 1000, Simca 1100, Escort, Opel Kadett;

Kategorija od 14 do 16 KS (30.000 lir): Alfa Sud, Giulia 1300, Fiat 124, Fulvia, Alfa Beta, Peugeot 304, R 12, Simca 1301, Simca 1501, Taunus 1300, Ascona, VW 1200, VW 1300, Mini Cooper;

Kategorija od 17 do 20 KS (50.000 lir): Giulia 1600, Alfetta, Alfa 2000, Fiat 132, R 15, R 16, Taunus 1600, Rekord, VW 1600, Lancia 2000, DS 20, Peugeot 404, Peugeot 504, Mercedes 2000;

Kategorija od 21 do 40 KS (200.000 lir): Fiat 130, Mercedes, DS 21, DS 23.

Motorna kolesa z motorjem od 201 do 350 kub. cm: 20.000 lir;

Motorna kolesa z motorjem od 351 do 500 kub. cm: 50.000 lir;

Motorna kolesa z motorjem nad 500 kub. cm: 100.000 lir.

Za avtomobile in motorna kolesa, ki so v prometu nad deset let, plačamo polovično takso. Kdor je že vplačal davek, pa je bila ustrezna kategorija vozil pozneje oproščena, ali pa je plačal višji davek, kakor bi moral, naj zaprosi za povračilo tukajšnji Avtomobilski klub. ACI redno sprejema prošnje, čaka pa še vedno navodila iz Rima, kako naj se ravna glede povračila denarja. S kasiranjem davka «una tantum» nima tukajšnji ACI nobenega opravka, ker je ustrezna izterjevalnica v Rimu. Na račun 11/77000 naj bi se do konca septembra steklo skoraj 300 milijard lir.

Marmor iz naše dežele na razstavi v Veroni

V kraju S. Ambrogio di Valpolicella (Verona) bodo danes odprli 12. mednarodno razstavo marmorja in strojev za njegovo obdelovanje. Poleg italijanskih razstavljavcev nastopajo tudi podjetja iz Jugoslavije, Avstrije, Velike Britanije, Portugalske in Brazilije.

Na razstavi sodeluje uradno tudi dežela Furlanija - Julijska krajina, in sicer s posebnim paviljonom, ki ga je pripravila trgovinska zbornica iz Vidma. Med petnajstimi razstavljavci iz Furlanije - Julijske krajine nastopa na razstavi tudi družba Cava Romana iz Nabrežine. Na današnji otvoritveni slovesnosti bo deželno upravo zastopal odbornik za krajevne ustanove Varisco, najavljena pa je tudi prisotnost predstavnikov vseh štirih trgovinskih zbornic ter deželnega združenja trgovinskih zbornic.

Prihodnjo soboto bo na razstavi poseben «dan», posvečen sosedni republiki Jugoslaviji.

AVDITORIJ PORTOROŽ

POLETJE '74

Marin Držić:
BOTER ANDRAŽ, komedija
Portorož, Avditorij, 7. septembra ob 21.00

KRST POMORŠČAKOV
Portorož - Piran, 7. septembra ob 9.00 oz. 10.30

Telefonske rezervacije vstopnic in vse informacije glede prireditev:

Zavod za turizem, Portorož, Biro za prireditve, Portorož, Avditorij, tel. (066) - 73569

Pročelje stare šole, zgrajene še pred prvo svetovno vojno, kjer so se vzgojile štiri generacije sovodenjskih občanov. Med prvo vojno je bila delno porušena. Uporabljali so jo za vzgojo, v hudih časih pa je služila celo vojaštvu

GORICA 5. - 6. - 7. - 8. SEPTEMBRA 1974

5. MEDNARODNO FOLKLORNO TEKMOVANJE «GORIŠKI GRAD»

DOLINA KORNA
5. septembra — Folk ansambel «Stella di Romagna» z Rito Moreno
6. - 7. septembra — 5. Mednarodno folklorno tekmovanje «Goriški grad»
V CENTRU MESTA TER DOLINI KORNA
8. septembra — IX. MEDNARODNI FOLKLORNI SPREVOD

SPOMINI NA DVA JUNAKA OB DANAŠNJEM IN JUTRIŠNJEM SLAVJU V BRKINIH

Kako je Franc Segulin-Boro padel v roke svojim krvnikom

Svoje junaško življenje je končal v Rižarni 22. januarja 1945

V prvih dneh novembra 1944 so sovražne policije, gestapovci in collottijevci, s pomočjo izdajalcev izvršili vdor v vrste naše ilegalne organizacije. Tedaj sem izgubila zvezo z nekaterimi svojimi sodelavci. S tovarišem Francem Štoko - Radom pa sem imela zmenek, da se sestaneva 4. novembra ob 8.30 na trgu v Škorklji. Toda Radota ni bilo ob določeni uri in ker je veljalo pravilo, da se na javkah na javnih mestih ne čakamo, sem se odpravila proti Svetemu Alojziju, kjer sem takrat stanovala v Ulici Biasoletto. Spotoma sem razmišljala, ali bom še našla zvezo z okrožnimi aktivisti in ali mi bo sploh mogoče še ostati v Trstu na ilegalnem delu, ker sem se policiji že nekajkrat izmaknila in sem menila, da me agenti že poznajo. Ker so mi torej postajala tla prevroča in sem že prej enkrat govorila s tovarišem Brankom Babičem - Vladotom, da bi zapustila Trst, sem tokrat nameravala to tudi storiti. V stanovanju sem nekaj pospravila in oprala in prav ko sem pred hišo razobešala oprano perilo, sem za seboj zaslišala poznani glas: «Zdravo Polonca! Kaj se pripravljaš v partizane?»

Bil je Boro. Odgovorila sem mu: «Seveda bi odšla rada, če me le boste pustili. Meni je tu že prehudo. Bojim se, da me bodo prijeli in mučili in da bi v mukah kaj izdala.» Boro pa: «Če te dobijo, ne smeš prav nič povedati. Potem se naveličajo mučiti ali pa se prepričajo, da nič ne veš.»

V tem je nastal alarm zaradi zračnega napada. Umaknila sva se v hišo in je Boro ostal pri meni dalj časa, ves čas alarma. Povedala sem mu, da sem imela dogovorjen sestanek z Radom, a da ta ni prišel na javko. Tedaj mi je Boro povedal, da je Štoka aretiran zaradi izdaje. V resnici se je kasneje izkazalo, da je Štoka zares prišel v Dobrovnikovo stanovanje v Ulici sv. Nikolaja, ko so bili tam policisti, a da jim je srečno ušel.

Boro je smatral za potrebno, da se skliče sestanek okrožnega komiteja že za naslednji dan. Treba bo vse reorganizirati, spremeniti bo treba javke, aktivisti se bodo morali preseliti v druga stanovanja. Treba je bilo napisati vabila. Zdelo se mi je najbolj primerno in najbolj konspirativno, da skličemo sestanek «tam, kjer zadnjič»! Ta sestanek je bil nekje v Škorklji in je bil prvič v tej stavbi. Vendar se je Borotu zdelo, da bi utegnil Štoka, za katerega je mislil, da je v rokah policije, ob mučenju kaj priznati in je zato odločil, da naj bi bila javka za sestanek na zadnji postaji tramvaja štev. 11 v Rocolu. V tem smislu je napisal vabila za naslednji dan 5. novembra ob 13. uri. Ko je alarm pozno popoldne prenehal, je Boro odšel z naročilom, naj kurirka Pavla, ko pride, prevzame vabila in jih takoj raznese, da jih bodo vsi pravočasno prejeli. Meni je še naročil, naj se takoj preselim kam drugam. Ostalo bi se dogovorili naslednji dan.

Toda zgodilo se je drugače. Za kurirko Pavlo je vstopila kurirka Marjuča, za katero prva ni niti slutila, da je prišla po izdajalski poti. V stanovanje so vdrli še policisti, aretirali vse tri in zaplenili vso pošto z vabili za sestanek naslednjega dne.

Medtem ko so me v vili v Ulici Bellosguardo z neznanskim mučenjem zasliševali, je nekdo prebiral zaplenjena pisma. Iz zaplenjenih vabil so ugotovili, da jim bo Boro padel naslednji dan v roke. Kaže, da so policaji, morda le po opisu, že nekoliko poznali Bora, ker so ga karakterizirali kot «quel tipo mongolo».

Naslednji dan so ga prijeli in z njim skupaj tudi Antona Velušča - Matevža. (Pripomba zapisovalca Polončinega pripovedovanja: V tistih dneh policijskega vdora v ilegalno organizacijo sta tudi Boro in Matevž izgubila medsebojno zvezo. Slučajno sta skoro istočasno iskala informacije drug o drugem pri tov. Premruju v Ulici Ginnastica in sta tako vzpostavila stik.)

Ko so Borota pripeljali v Ulico Bellosguardo, so ob prvem njegovem zasliševanju pripeljali v sobo h Collottiju tudi mene. Borota so med zasliševanjem strašno mučili. Pri zasliševanju sta bila zraven tudi dva esesovca. Silili so v naju, naj poveva, kje je radioodajna postaja, kje imamo blagajno, kje so bunkerji. Boro je spoznal, da so mene že prej mučili. Ko sem vztrajala, da ničesar ne vem, ker sem se izdajala le za navadno kurirko, so me odvedli, medtem ko so nadaljevali z mučenjem Borota. V sosednji sobi je sedel Matevž in bil priča mučenju svojega sobojevnika. Gledal je s strašnim prezirom in sovraštvom. Ko me je zagledal, ni trenil niti z očesom, kakor da me ne pozna.

Boro je moral prestati zelo dolgo mučenje, kljub temu, da je krvavel iz stegna. Bil je namreč ranjen, ko je pred stavbo v Ulici Bellosguardo poskusil brezupen beg. Streljali so za njim, a verjetno bi mu beg uspeh, da niso prav takrat prihajali z nasprotne strani drugi kvesturini, katerim je padel tako rekoč v naročje. Po mukapolnem zasliševanju so naročili neki bolničarki, ki je bila zaprta v bunkerju, ker je pomagala pobegniti nekomu iz bolnišnice, da Bora obveže. Govorila sem s to bolničarko. Povedala mi je, da je obvezala Borota s krpo namočeno v kisu, ker ji drugega niso dali na razpolago.

Naslednji dan sem med četrturnim sprehodom na terasi sprosila nekega stražarja, južnega Italijana, da me je pustil v kleti do bunkerja, kjer je bil zaprt Boro. V bežnem razgovoru mi je dejal, da sem imela srečo, ker sem mlada in ker si ne predstavljajo, da bi imela kako funkcijo. Zanj seveda je bilo mnogo huje. Ni pa nič vedel, kaj je z Matevžem.

Ob bežnem srečanju sem Borota videla poslednjič. Po enajstih dneh bivanja v bunkerju v Ulici Bellosguardo so me premestili v bunker na Trgu Oberdan in odtod v Koroneo.

Tu se je stik z Borom obnovil. Pisal mi je, kaj je pri zasliševanjih priznal, ne da bi imenoval katerokoli osebo. Bil je optimist: upal je, da ne bo hudo (!). V pisemcu je tudi povedal, da me je videl, ko so me pripeljali na Trg Oberdan. Enkrat v decembru pa mi je sporočil, da so aretirali Zoro Ivančičevo - Marjano in Bredo Preinfalkovo - Baro. Pokazali da so mu njuni sliki. Izmenjali smo si še nekaj pisem in obvestil. Pošto sta prenašala Roman Pahor in Maštrovič, ki sta prihajala v zapor kot zastopnika Rdečega križa. V celico sta prihajala v poznih večernih urah v spremstvu namestnika komandanta jetnišnice.

Dne 11. januarja so me odpeljali v taborišče Rawensbrück, enajst dni nato pa je Boro v tržaški Rižarni žrtvoval svoje življenje svobodi.

Pripovedovala
Marta Peljkan - Polonca
takratna organizacijska sekretarka
Okrožnega komiteja KPS

Franc Segulin - Boro v letih pred NOB

Heroj Rudi Mahnič - Brkinc organizator in neustrašen borec

Padel je novembra 1943 v bojih z Nemci pri Topolovem pod Matajurjem v Beneški Sloveniji

Rudi Mahnič - Brkinc

Danes popoldne bodo v Pregarju v Brkinih odkrili spomenik narodnemu heroju Rudiju Mahniču - Brkincu, komisarju XXX. divizije, ki je jeseni 1943 v Topolovem v Beneški Sloveniji omahnil pri samih 26 letih. Let njegovega življenja je bilo malo, zato pa so ta bila polna dela, naporov in uspehov, posebno zadnja, odločilna leta v naši narodni zgodovini, ko se je v naši ožji in širši domovini vodil boj za obstanek in boljši jutrišnji dan.

Rudi Mahnič - Brkinc se je rodil 6. novembra 1917 v Trstu, v Rojanu, torej v tistem delu našega mesta, kjer se je rodil tudi drugi narodni heroj, sekretar KP Slovenije Tone Tomšič. Rudi Mahnič je izhajal iz delavske družine, njegov oče je bil železničar. Brž po koncu prve svetovne vojne je Mahničeva družina emigrirala in se naselila v Ljubljani, kjer je Rudi končal najprej meščansko šolo nato pa še trgovsko akademijo. Kmalu po zaključeni srednji šoli je dobil prvo namestitev, postal je komercialist v podjetju «Merima» v Kruševcu v Srbiji, kjer je kmalu dobil stike s tamkajšnjimi komunisti in navezal tako stike s komunistično partijo. Tam je bil tudi sprejet kot kandidat v partijo. Ker se je kot mlad komunist javno udejstvoval, je ob razpadu stare Jugoslavije moral iz Kruševca pobegniti, da bi ne prišel v roke Nemcem. Zatekel se je v Ljubljano in sicer v Polje, kjer je živela njegova družina. Tu se je Rudi povezal «s terenom», torej z osnovnimi terenskimi organizacijami Osvobodilne fronte in partije in hkrati držal zveze s prvimi partizanskimi enotami na Liposlavi. V Polju je deloval kot obveščevalec in diverzant. Spomladi 1942. leta pa je zapustil teren in odšel v partizane in sicer v drugo grupo odredov, kjer je postal najprej vodnik, nato komisar čete in tudi komandant bataljona.

Po roški ofenzivi v avgustu 1942. leta je bil Rudi Mahnič - Brkinc dodeljen Alešu Beblerju - Primožu, ki je iz Podlipoglava, kjer je bil tedaj začasni sedež CK KPS in izvršnega odbora OF, odhajal kot inštruktor CK in IO OF na Primorsko. Z Beblerjem in ostalimi je Rudi prišel najprej na Notranjsko, nato odšel z Loškim odredom čez staro mejo in bil poslan za sekretarja južnoprimorskega okraja, ki je tedaj obsegal ves južni del Primorske. Tu je ostal leto dni, vse do septembra 1943, ko je bil imenovan na neko novo dolžnost, toda prav v tem času je prišlo do razpada italijanske vojske, ki je Rudija Mahniča - Brkinca zajel nekje na Vipavskem.

Rudi Mahnič - Brkinc je bil, kot nam je v razgovoru pravil eden njegovih tesnih sodelavcev Milan Guček, izreden človek. Iz njega je kar žarelo, znal je najti neposreden stik s človekom in z množico, bil je, kot bi rekli, masovik. Znal je pri svojih ocenah in sodbah vedno zadeti pravo, zato je bila pri sodelavcih njegova veljava visoka, njegov vpliv pri ljudeh in delovnih tovariših pa izreden. Vrhu tega je bil neutruden, prisoten prav povsod, kjer je bilo potrebno. Že po svoji zunanjosti je dajal vtis izklesanega vodje. Zaradi vseh teh svojih lastnosti in vrlin je bil pri ljudeh tako priljubljen, da je njegova smrt imela še posebno v Brkinih izreden odmev. Albin Čotar - Jaduk, okrožni sekretar za Južnoprimorsko okrožje, je ob neki priložnosti rekel, da ni po nobenem borcu ali aktivistu, ki je padel, opazil med ljudmi tako splošnega in globokega žalovanja, kot ga je opazil jeseni 1943 v Brkinih, ko je prišla sem vest, da je padel Brkinc.

Da bi zvedeli še kaj več o Rudiju Mahniču - Brkincu in o njegovi junaški smrti, smo se obrnili na nekdanjega komandanta XXX. divizije in njegovega sborca prav tako narodnega heroja Alberta Jakopiča - Kajtimira, ki nam je v nevezanem pogovoru povedal marsikaj zanimivega. Že na samem začetku našega pogovora nam je narodni heroj Albert Jakopič - Kajtimir rekel, da se že sam sprašuje, zakaj o tem dragocenem in junaškem fantu ni bilo doslej povedanega in zapisanega več. Nato je nadaljeval:

«K meni je prišel v divizijo za komisarja XXX. divizije prav v času velikih nemških ofenziv na Primorskem, ki so bile usmerjene proti osvobojenemu ozemlju, ki je bilo takrat zelo prostrano, kot na primer Istra in goriško območje.»

Po njegovih besedah so bile te ofenzive zelo krute, zelo surove in zelo težke. Težke so bile v dveh ozirih: prvič zato, ker so primorski ljudje po kapitulaciji Italije prvič začeli s polnimi pljuči dihati polno svobodo, oblast je prevzela Osvobodilna fronta, začelo se je intenzivno kulturno - prosvetno in politično delo, v oboroženi boj pa se je začelo vključevati množično vse mlado in staro. Nastala so velika osvobojena območja, tako celotno istrsko-brkinsko območje in kobariška republika. Hkrati s tem razmahom boja pri nas pa je nastala tudi druga fronta v Italiji, kar je pogojevalo, da je moral Hitler zelo energično poseči vmes. Zato je organiziral težke ofenzive in sredi teh ofenziv, ko so partizani branili kobariško republiko, je pri Topolovem v Beneški Sloveniji tik poleg komandanta Kajtimira, padel komisar XXX. divizije Rudi Mahnič - Brkinc.

To je bilo 19. novembra 1943. leta.

«Ne spominjam se natančno,» je zamišljeno dejal Kajtimir, «kdaj je prišel k nam. Nenadoma se je pojavil med nami kot komisar divizije in zanj sem slišal poprej samo o Rudiju Brkincu, političnem funkcionarju.

«In tako se je lepega dne pojavil pri nas, visoke rasti, koščen, toda navzven zelo skromen. Zelo hitro sva postala dobra tovariša, ker je imel nekatere lastnosti tistih ljudi, ki znajo najti s svojim nastopom in načinom dela stik in si kaj hitro pridobivati ljudi. Zlasti pa je bilo značilno zanj, da se je znal naglo izkazati ne samo v težkih trenutkih, temveč tudi v malenkostih izrednega tovariša — zvestega in iskrenega tovariša. Dalje je znal izredno razumeti človeške težave in stiske — zlasti mladih ki so v takratnem splošnem razpoloženju naše Primorske odšli v partizanske enote. Naša divizija je takrat štela kar 2300 mož in vanjo je prišlo ogromno mladih ljudi, ki še niso vedeli, kaj je vojna, kri, boj. In Rudi je znal čudovito razumeti te ljudi, znal jim je brati iz oči, kje jih čevelj tiši. Kljub temu da smo bili sredi ofenzive, je Rudi začel organizirati mladino v naših četah, bataljonih tako v političnem pogledu, zlasti pa še v vojaškem smislu s čim intenzivnejšo vojaško vzgojo kot je poznavanje orožja, čuvanje orožja, še posebej pa je zlasti posvečal veliko pozornost predvsem dejstvu, da so v borbenem smislu te mlade ljudi čim bolj uspešno poučevali starejši borci in oficirji.

«Vsi smo se takrat namreč zavedali, da bo novi okupator, to je nemški okupator, po kapitulaciji Italije, po izgubljenih ozemljih na Primorskem, ostrejši nasprotnik in da se je zato treba znati boriti proti njemu — ne samo junaško, temveč tudi z znanjem in strokovno usposobljenostjo. In prav na tem področju je bil Rudi neizprosen do samega sebe in tudi v skrbi za ves naš kader. Dneve in noči je sam osebno sodeloval pri političnem delu, pri strokovnem vojaškem urjenju, pri organizaciji mladine, SKOJ, KPS, tako zelo, da ga je kmalu poznala vsa divizija. In skozi vse to njegovo delo smo se v štabu z njim zelo dobro spoznali in se znašli na istih izhodiščih in stališčih, ki smo jih imeli glede na nasprotnika, enote in teren, ki nam zlasti v Benečiji ni bil naklonjen. In tako je Rudi z divizijo sodeloval tudi v teh, najbolj krvavih bojih po kapitulaciji Italije in razbitju kobariške republike v zahodni Benečiji.

«V borbi nad Klodičem, kjer smo bili odkriti ter obkoljeni in napadeni ter so potekali boji skoraj prsi ob prsih, sva z Rudijem opravljala razpored enega izmed naših bataljonov za premik. Ob tej priložnosti sva skupaj še z nekaterimi borci, ko se je že ves bataljon umaknil, tudi sama krenila proti najvišji točki, kjer smo imeli namen organizirati novo obrambno črto in zadržati sovražnika do večera. In med tem prehodom s položaja na položaj sva hkrati oba skočila za gosto grmovje z namenom, da se malo spočijeva, da si nabereva moči za nadaljnji preskok, ko je nenadoma z desne zaropotal nemški šarec. Meni je dumdumka eksplodirala na neki vejici tik pred čelom in me rahlo oplazila po obrazu, Rudi pa je dobil dumdumko pod srce, da mu je razneslo prsi ter je bil na mestu mrtev. Dva borca sta ga potem po mojem naročilu potegnila navzdol in ga skrila, saj ni bilo takrat nobene možnosti, da bi ga odnesli. Vaščani so ga potem pokopali, po vojni pa smo ga prekopali.

«Kljub vsemu smo položaj tistega dne obdržali v svojih rokah in se izvlekli iz sovražnikovih klešč. Rudi in še nekaj borcev pa je tistega dne padlo.» je zaključil svojo pripoved nekdanji komandant XXX. divizije Albert Jakopič - Kajtimir o svojem divizijskem komisarju, narodnem heroju Rudiju Mahniču - Brkincu.

To se je zgodilo, kot smo že omenili, 19. novembra 1943 pri Topolovem nad Klodičem, v Beneški Sloveniji.

DUŠAN ŽELJEZNOV
FRANC UDOVIČ

SPOMIN NA RUDIJA-BRKINCA

Nekateri obrazi ostanejo človeku neizbrisno vtisnjeni v spomin, pa čeprav jih je morda uzrl le bežno ali samo za krajši čas.

Tako mi je ostal v spominu narodni heroj Rudi Mahnič-Brkinc. Bilo je nekega dne v oktobru po kapitulaciji Italije leta 1943. Naša mlada vojska je bila šele v prvi organizacijski fazi, saj smo bili v njej, z izjemo nekaterih starih borcev v vodilnem kadru, novinci, polni borbenega navdušenja, toda prav tako neizkušeni v partizanskih veščinah.

Mnogi tedaj še slutili nismo, da se nad nami na desnem bregu Soče zbirajo grozeči oblaki, toda vodstvo je gotovo vedelo, kaj se pripravlja. Po svojih obveščevalnih zvezah je dognalo, da zbirajo nemški okupatorji velike sile, da bi to mlado, toda zanje nevarno oboroženo gibanje strli že v kali in si zagotovili varen hrbet na tem delikatnem področju, polnem za okupatorja življenjskih prometnih poti.

V pričakovanju nemške ofenzive je bilo treba poveljniški kader izpopolniti in tako je osrednje poveljstvo NOB za Primorsko določilo za političnega komisarja XXX. divizije, v katere sklopu je bila tudi Gregorčičeva brigada, kateri je tedaj poveljeval narodni heroj Vladimir Knežević-Volodja, Rudija Mahniča-Brkinca.

S svojo brigado sem bil takrat v Ligu ali Kombreškem, tega se res ne spominjam več prav natančno. Kot da bi bilo danes pa se spominjam mladega, koščenega in precej visokega fanta, ki sem ga takrat prvič videl. Po našivkih na rokavu sem v njem spoznal divizijskega komisarja. Toda bolj kot s svojo lepo koščeno postavo in italijansko uniformo ter brzostrelko, ki je bila tedaj sen vsakega partizana, mi je ostal v spominu po svoji titovki. Na njej ni imel prišite navadne zvezde iz rdečega blaga kot vsi ostali, temveč kovinsko s srpom in kladivom v sredini. Pravili so, da so take zvezde nosili borci proletarskih brigad, ljudje, ki so že zaradi tega vzbujali občudovanje.

Pa še nekaj mi je na njem ostalo v spominu: njegov nasmeh, njegov veder in prodoren pogled v človeka, s katerim je govoril. Imel je lepe bele zobe in visoko čelo. Sobesednika je ogovarjal naravnost, pa čeprav je bila v načinu njegovega izražanja neka odločnost, samozavest, lastna mladim partizanskim poveljnikom, je iz njega žarela tudi prijaznost in dobrosrčnost, kakršno je mlad borec vedno pričakoval od svojega komandanta. Ker v mojem govorjenju ni bilo narečnih besed, me je vprašal od kod sem. Ko sem mu pojasnil svoj izvor, mi je položil roko na ramo in dejal, da sva približno na istem. Potem je stopil še do drugih in z vsakim izmenjal nekaj besed.

Pod noč je sledil premik. Brigada se je pomaknila naprej v smeri Livških Raven, mene je pot še z nekaj borci vodila nazaj proti Kobalarju in nižje v Brda. Bitki pri Topolovem sem se tako po naključju izognil, ko pa je prišla do nas vest, da je v tej bitki med mnogimi drugimi izgubil življenje tudi komisar Rudi, nam je bilo vsem neizrecno hudo. Mnogo smrti smo morali sicer preboleti, toda Rudijev lik me nenehno spremlja kot vzor partizanskega borca-junaka.

Jože Koren

RADIO TELEVIZIJA

SOBOTA, 7. SEPTEMBRA 1974

ITALIJANSKA TELEVIZIJA
PRVI KANAL

17.30 *Oddaja za mladino:*
Igre v hribih, ob jezerih, na morju
18.45 *Človek in priroda:*
ŽIVLJENJE V DELTI DONAVE
19.15 *Izžrebanje loterije*
19.25 *Nabožna oddaja*
19.35 ŠPORTNI DNEVNIK
Vremenska slika
20.00 DNEVNIK
20.40 ČUDNA SMRT GOSPODA BENSONA
Scenarij in dialog sta napisala Biaggio Proietti in Belisario Randone. Drugo nadaljevanje, v glavnih vlogah: Giorgio Albertazzi, Sergio Rossi, Silvio Anselmo, Giorgio Bonora, Paola Quattrini, Filiberto Mazzi, Quinto Parmeggiani, Enza Giovine itd.
Kapetan Leacock, zaročenec Mauriele Clair, je torej umoril Alvina Bensona iz ljubosumja. Prav zares? Philo Vance ne veruje v to, ne veruje v izpoved kapetana Leacocka in zato prosi 48 ur časa, da bi zadevo rešil na svoj način. Medtem se začno zbirati oblaki tudi nad Leandrom Phyfejem, katerega zasebno življenje ni kdove kako čisto in jasno. Prav tako začenja zavzemati določeno važnost tudi pričanje, ki ga je dala Julie Gray, uradnica v Bensonovem uradu. Philo Vance zasliši kapetana Leacocka, ki ponovno izpove to, kar je bil že rekel. Toda tu je bilo tudi več protislovij, ki posredno izpričujejo njegovo nedolžnost. Preiskovalec Markham in Teath se že več ne znajdeta. Vance pa že ve, za kaj gre. Ostalo bomo zvedeli zvečer
21.45 *Dva filma s Chaplinom*
CHARLOT E IL RIVALE
CHARLOT ALLE CORSE
22.10 *Posebne TV reportaže*
O njem bo govor jutri: CEJLON
Ezio Zefferi je pripravil posebno reportažo o Cejlonu. 40.000 turistov, ki prihajajo vsako leto na Cejlon, imajo kaj videti: gre za ruševine slovitih dvorcev in templjev v starih mestih na Cejlonu. Poleg tega so tu velikanske plantaže čajevca in velikanski gozdovi palm. Cejlon je znan po dragih kamnih in tudi po orhidejah in drugem eksotičnem cvetju. Nekoč pa je v Evropi slovel po svojih drogah. Turistom, ki prihajajo na Cejlon, je možno od časa do časa prisostvovati tudi starim tradicionalnim procesijam v Kandyju, procesijam, ki se ponavljajo že menda 2.000 let. Če so te posebnosti Cejlona tiste, ki pritegujejo turiste, je logično da jih je Ezio Zefferi vključil v svojo reportažo. Toda ni se omejil le na to, kajti med drugim je posnel tudi nekaj antropoloških posebnosti Cejlona, namreč življenje primitivnih plemen Veddas v cejlonskih džunglah.
K vsemu temu dodajmo še posebno vlogo, ki jo ima Cejlon zadnji dve leti, odkar je postal neodvisna država
23.00 DNEVNIK
Vremenska slika

DRUGI KANAL

17.20 EVROPSKO PRVENSTVO V LAHKI ATLETIKI
Prenos v evroviziji iz Rima
20.30 DNEVNIK
21.00 ŽENSKA
Prvo nadaljevanje oddaje, ki jo je pripravila Anna Salvatore.
Anna Salvatore je po poklicu slikarka, loteva pa se tudi pisanja in pesnikovanja, tokrat pa se je lotila celo nekakšne ankete o ženski, namrec ankete o razmerah, v katerih sodobna ženska živi doma, v Italiji, pa tudi v svetu. Anna Salvatore bo v tej svoji oddaji govorila najprej o lastnih izkušnjah, nato pa bo postavljala vprašanja najrazličnejšim bolj ali manj zavzetim ali prizadetim ljudem. Gotovo bo prišlo do polemike, kajti govorili bodo ljudje različnih nazorov in življenjskih konceptov, na primer ljudje kulture in umetnosti, pedagogi in sociologi, psihologi in psihoanalisti, ljudje filma in peresa, celo teologi. Prav prvi večer bosta spregovorila Taddei in Balducci, pa tudi psiholog Dino Origlia, pisatelj Pier Paolo Pasolini itd. itd.
22.10 PODELITEV LITERARNE NAGRADE «CAMPIELLO»
Prenos iz Benetk
Gre za eno izmed najbolj znanih in uveljavljenih knjižnih nagrad v Italiji, ki dobitniku prinese poldrugi milijon lir. Žirijo sestavlja ožja žirija, kateri je treba dodati tudi mnenje 300 bralcev. V zaključni «rundi» je 5 del, ki jih oceni žirija 12 kritikov in literarnih recenzentov

JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA

17.10 *Nogometna tekma:* REKA — CRVENA ZVEZDA
Prenos z Reke, v odmoru ob 18.00 *Obzornik*
19.00 *Evropsko prvenstvo v lahki atletiki*
Prenos v evroviziji iz Rima
V pavzi med 19.35 in 19.45: *Moda za vas*
20.30 ŠENTJERNEJSKI OKTET in ANSAMBEL RUDIJA MOHORKA
20.45 *Risanka*
21.00 DNEVNIK
21.25 *Tedenski notranjepolitični komentar*
21.40 PTUJSKI FESTIVAL
22.35 *Serijski film* «COLOMBO»
23.45 DNEVNIK
24.00 EVROPSKO PRVENSTVO V LAHKI ATLETIKI
Prenos iz Rima v evroviziji

KOPRSKA BARVNA TELEVIZIJA

17.20 EVROPSKO PRVENSTVO V LAHKI ATLETIKI
Prenos iz Rima
20.45 «MEDENI MESEC»
Serijski film
21.15 DNEVNIK
21.30 *Svet v vojni*, serijski film
22.30 *Nemogoči podvigi*, serijski film
23.20 *Športni pregled*

TRST A

7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila; 7.05 Jutranja glasba; 11.35 Ponovno na sporedu; 13.30 Glasba po željah; 15.45 Oddaja za avtomobiliste; 17.00 Program za mladino; 18.15 Umetnost in prireditve; 18.30 Komorne skladbe; 19.10 Mala enciklopedija dovtipov; 19.25 Zborovsko petje; 20.00 Šport; 20.50 «Danes grofje Celjski in nikdar več», II. del, izvaja radijski oder; 21.20 Orkester Pourcel; 21.30 Popevke; 22.30 Kvartet.

TRST

12.15 Deželne kronike; 14.40 Tretja stran; 15.10 Mali koncert; 15.40 Dialog o glasbi; 19.30 Deželne kronike.

KOPER

7.30, 8.30, 12.30, 14.30, 17.30, 18.30, 19.30, 21.30 Poročila; 7.15 Glasba za dobro jutro; 8.40 Jutranja glasba; 10.45 Glasba in nasveti; 12.00 Glasba po željah; 14.00 Vrstijo se plošče; 15.00 Glasba in še kaj; 17.00 Poskočne; 18.00 Zapojmo in zaigrajmo; 18.45 Poje Marjetka Falk; 19.00 Vročih 100 kilovatov; 20.00 Za prijeten konec tedna; 21.00 Glasba v večeru; 21.45 Glasbeni weekend; 23.00 - 23.35 Plesna glasba.

NACIONALNI PROGRAM

7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 19.00 Poročila; 6.30 in 7.10 Jutranja glasba; 8.30 Jutranje popevke; 9.00 Vi in jaz; 11.30 Izbran program; 12.10 Lahka glasba; 13.20 Preizkušajo se diletanti; 14.05 Domače pesmi; 14.50 Znanstvena oddaja; 15.00 Oddaja za bolnike; 15.40 Veliki variete; 17.10 Vrstijo se pevci: tenorist James King; 18.00 Nove itl. popevke; 18.20 Evropsko prvenstvo v atletiki; 18.30 Orkestri lahke glasbe; 20.00 Donizettijeva «Lucia di Lammermoor».

II. PROGRAM

7.30, 8.30, 13.30, 15.30, 19.30 Poročila; 7.40 Lahka glasba; 8.40 Izbrane pesmi; 9.30 Strnjena komedija; 10.00 Pesem za vsakogar; 10.35 Glasbeni variete; 11.50 Zborovsko petje; 12.40 Program z Albertom Lupom; 13.35 Dva komika; 13.50 Kako in zakaj?; 14.00 Plošče; 15.40 Operne skladbe; 16.35 Popoldanski glasbeni spored; 19.55 Plošče; 21.20 Dva komika; 22.50 Glasba v večeru.

III. PROGRAM

8.25 Jutranji koncert; 9.30 Koncert za začetek; 10.30 Lisztove skladbe; 11.40 Na sporedu je Stravinski; 12.20 Sodobni ital. glasbeniki; 13.00 Glasba skozi čas; 14.30 Schumann, Ravel in Stravinski; 15.30 Cherubinijeva opera «Le mie giornate»; 17.10 Simfonični koncert; 18.45 Byron v Italiji; 19.30 Koncert; 21.30 Izbran program klasične glasbe.

SLOVENIJA

7.00, 8.00, 11.00, 14.00, 16.00, 20.30 Poročila; 7.50 Beseda na današnji dan; 9.10 Glasbena matineja; 10.05 Pionirski tednik; 10.35 Iz mladinskega glasbenega albuma; 11.15 Sedem dni na radiu; 12.20 Z nami doma in na poti; 13.30 Kmetijski nasveti; 13.40 Čez travnike in polja; 14.30 Priporočajo vam...; 16.40 Paleta melodij; 17.00 «Vrtiljak»; 17.40 Majhni ansambli; 18.10 Instrument v ritmu; 18.20 Gremo v kino; 19.00 Aktualnosti; 19.15 Rad imam glasbo; 19.45 S knjižnega trga; 20.00 Lahko noč, otroci!; 20.15 Minute z ansamblom Avsenik; 21.00 Radijski radar; 22.00 Plesni orkester RTV; 22.15 Zabavna radijska igra: Gerteis: «Mister Kašmir»; 23.20 Oddaja za izseljence; 00.05 S pesmijo v novi teden.

Fordovi „novi“ ljudje

Kdo so ljudje, ki jih je novi predsednik Ford imenoval na diplomatske položaje v Pekingu, Parizu in Berlinu — Zaton Nixonovih ekonomistov

OD DOPISNIKA »POLITIKE« ZA »DELO«

NEW YORK, 5. sept. — Predsednik Ford se je po mesecu dni oblasti lotil premeščanj in imenovanj, čemur se ne more dolgo izogniti noben novi stanovalec Bele hiše. Način ostaja »fordovski«, s čimer želimo povedati, da imenovanja potekajo brez naglice, postopoma, z nekolikanj nagibanja k ljudem svoje stranke, a tudi, razen ene izjeme, z vsem dolžnim spoštovanjem do načel ravnotežja.

Javnost je posvetila največ pozornosti včerajšnjemu imenovanju dosedanjega predsednika republikanske stranke Georga Busha za novega šefa ameriške misije (ne veleposlaništva) v Pekingu, ki je zamenjal Davida Brucea, moža z velikim vplivom, a že v letih in bolnika. Kot da bi se še enkrat razpletala »Rockefellerjeva zadeva« in kot da bi novi predsednik v dokajšnji meri obvladal spretnost, da izjalovljenim velikim ambicijam ponudi modro uteho.

Rockefeller je vse življenje sanjal o predsedništvu in se naposled z nasmehom oprijel podpredsedništva. Bushevo ime so tedne in tedne omenjali v zvezi s podpredsedništvom, a je privolil v to, da gre s položaja predsednika stranke, vsaj po prestižu visokega, med veleposlanike. Nekdo je ob Busheven imenovanju dejal, da zanj velja spremenjen ameriški izrek: »nič tako ne cvete kot ... neuspeh«. To ni prvi Bushev neuspeh, ki je bil »nagrajen«. Dvakrat je že propadel v bojih v senatu in postal veleposlanik pri OZN. Želel je biti podpredsednik in zdaj postal veleposlanik v tisti deželi, katere sprejemu v OZN je na zgodovinskem zasedanju leta 1971 nasprotoval z največjim patosom in gnevom.

Zato je morda videti še posebej zanimivo to, da so zadnjega bojevnika za »dve Kitajski« poslali v Peking. Gostitelji pa, kot kaže, vedo, da imajo pred seboj »dobrega vojaka«, ki bo vodil politiko svojega predsednika, to je, da se bodo ameriško-kitajski odnosi razvijali po enakem tempu in v enaki smeri kot za časa Nixona.

V Washingtonu vedo, da je Kitajska nekolikanj razočarana zaradi bolj intenzivnih ameriško-sovjetskih stikov in malce užaljena zaradi tega, ker bo eden od najboljših ameriških diplomatov Unger šel na Tajvan. Pravijo pa, da šef State Departmenta Kissinger nima kitajskih očitkov za najbolj resne in da je prepričan, da bo ugled bivšega predsednika stranke in hkrati teksaškega milijonarja izžareval prav toliko čara, kot ga vzbuja omenjanje Rockefellerjevega imena.

Novi predsednik pošilja za veleposlanika v Pariz Kennetha Rusha, bivšega državnega podsekretarja in predsednika odbora za dohodke in cene ter se tako odziva na kritike Nixonove politike — imenovati prijatelje stranke na veleposlaniške položaje kot v nagrado za prispevke v volilnih kampanjah. Menijo, da bo imela nova osebnost v Parizu vse tiste kvalitete, ki bodo najbolj potrebne ob zdajšnjih odnosih z Zahodno Evropo: profesionalno diplomatsko osnovo in poznavanje ekonomike.

Manj pa omenjajo drugi, negativni, a pomembni razlog. Bela hiša tako začenja oddaljevati iz visokega ekonomskega aparata tiste osebnosti, ki jih javnost napada zaradi kapitulacije pred inflacijo in zdaj že očitnega bližanja ameriškega gospodarstva recesiji. Prav danes je bil v Washingtonu pred televizijskimi kamerami — ob uvodnem govoru predsednika — »predvrhunski« sestanek vodilnih ekonomistov. A glavne besede niso imeli tisti, ki so vodili gospodarstvo za časa Nixona.

Odhod bivšega liberalnega republikanskega senatorja Johna Shermana Cooperja za veleposlanika v NDR je v skladu s Fordovim, pa čeprav taktičnim, odpiranjem do liberalcev v lastnj stranki, ki se je začelo z izvolitvijo Rockfellerja. V političnem, nediplomatskem smislu je Cooper osebnost večje teže kot ameriški veleposlanik v Bonnu Hillebrand, ki je sicer eden najbolj briljantnih uradnikov v State Departmentu.

Al: se bo odpiranje nadaljevalo tudi do vrhunskih demokratov? Govorijo o senatorju Fulbrightu, katerega ime se napačno postavlja v zvezo s Pekingom, kjer je zdaj na dvotedenskem obisku, zdaj pa ga označujejo kot možnega kandidata za voditelja misije pri OZN (zaradi dozdevne namere Forda, da prekine politiko podcenjevanja svetovne organizacije in neuvrščene skupine) ali pa v Londonu.

Fulbrightovi prijatelji samo skomigajo z rameni: ali lahko slavni predsednik zunanjepolitičnega odbora prisili samega sebe k poslušnosti? Drugi so to storili.

Personalna politika je medtem naletela na prve težave, ko je New York Times predčasno in verjetno z določenim taktičnim namenom predvčerajšnjim objavil novico, da predsednik želi ustreči želji svojega glavnega pomočnika generala Haiga, da se vrne k oboroženim silam, ali pa ga celo postaviti za prihodnjega poveljnika atlantskega pakta.

Haig je ena osrednjih osebnosti iz dobe Nixonovega sijaja — ko je bil Kissingerjev namestnik v svetu za nacionalno varnost — pa tudi Nixonovega somraka, ko je bil njegov »šef političnega štaba«. Kot takšnega ga je Ford prevzel.

Povsem možno je nasprotovanje zoper Haigovo napredovanje zaradi tega, ker se je glavni in najvplivnejši član njegove kariere začel, ko ga je Nixon približal k sebi, da je po odstavitvi zdaj obtoženega Haldemana reševal položaj predsednika. Haig je to delal z največjo vnemo.

Ko »v sobotnem pokolu« namestnik sekretarja za pravosodje Ruckelhans ni hotel uresničiti Nixonovega ukaza o odpustitvi posebnega tožilca Coxa, je Haig dvignil slušalko, poklical neposlušnega funkcionarja in ga opozoril, da gre za »ukaz tvojega vrhovnega poveljnika«. Očitno je v Belo hišo prinesel vojaške predstave o odnosih med nadrejenimi in podrejenimi.

Za Nixonov obstanek so se borili tudi drugi, tako že omenjeni George Bush in sedanji predsednik Ford. Tega Haigu niti ne zamerijo, še zlasti zato, ker je v zadnjem trenutku nase prevzel nehvaležno nalogo, da je Nixona nagovoril, naj odstopi. Ko sta včeraj demokratski član predstavniškega doma Moss in demokratski senator Proxmire nastopila zoper imenovanje Haiga — te namere Bela hiša ne priznava v celoti — sta zatrjevala, da bi bilo zgrešeno med generali ustvariti prepričanje, da se politične kariere izplačajo kot pot na višji položaj v sami armadi.

V teh pripombah je čutiti pravzaprav instinktivno nasprotovanje dvojnemu pojavu, združenemu v primeru Haiga da bi postal važen političen vzvod zato, ker je general, in pomembna vojaška osebnost, zato, ker je napravil politično kariero.

V reševanju Haigove usode bodo ZDA morda imele priložnost gledati prvi spor med novim predsednikom in demokratsko večino.

JURIJ GUSTINČIČ

„Jadran“ tudi v Moskvi

Blagovno hišo bo med obiskom v SZ odprl dr. Jakov Sirotković

MOSKVA, 3. sept. (Tanjug) — Predsednik izvršnega sveta sabora SR Hrvatske dr. Jakov Sirotković je danes v Moskvi obiskal podpredsednika sovjetske vlade I. V. Arhipova in se z njim pogovarjal o nekaterih vprašanjih jugoslovansko - sovjetske gospodarske menjave.

Pri tem pogovoru je bil navzoč tudi jugoslovanski veleposlanik v Sovjetski zvezi Milorad Pešić.

Dr. Jakov Sirotković je danes dopotoval v Moskvo, jutri pa bo slovesno odprl novo jugoslovansko blagovnico »Jadran« v eni izmed novih četrti sovjetskega glavnega mesta. Blagovnico odpira splitsko podjetje Koteks, obenem z blagovno hišo »Moskva«.

GAMBLE: CIPRSKI RUGBY

»Nashville Banner«, ZDA

Pogodba za nove objekte

Energoinvest bo gradil elektroenergetske objekte v Indoneziji

DŽAKARTA, 4. sept. (Tanjug) — Predstavniki državnega podjetja za gradnjo elektroenergetskih objektov, prenos in distribucijo električne energije v Indoneziji ter sarajevskega Energoinvesta so podpisali sporazum o gradnji objektov za elektrifikacijo v Indoneziji.

Sporazum sta podpisala generalni direktor indonezijskega podjetja ing. Abdul Kadir in predsednik poslovnega odbora Energoinvesta inž. Emerik Blum.

Novi sporazum predvideva, da bodo dela v vrednosti 60 milijonov dolarjev končali v roku treh let in pol. Sarajevski Energoinvest je že zdaj precj gradil v Indoneziji.

Razpihovanje strasti

POSEBEN TANJUGOV DOPIS

NIKOZIJA, 3. sept. — Medtem ko se je prebudila diplomacija, orožje pa trenutno miruje, se bije na Cipru prava propagandna vojna, katere cilj je pripisati čimveč hudodelstev eni ali drugi skupnosti. Vse tiskarne, tako v grškem kot turškem delu Nikozije, delajo tako rekoč noč in dan in pošiljajo med javnost na desetine sporočil, razglasov, brošur.

Velikokrat so to uradna sporočila in izjave, seznami s podatki, ki baje »ustrezajo resnici« in »pobijajo trditve« druge strani. Toda večinoma gre za sporočila in brošure, ki opisujejo hudodelstva drugih, bodisi Turkov ali Grkov, nad nedolžnim prebivalstvom. Takšnih primerov je veliko. Tuje novinarje, ki jim izkazujejo posebno pozornost, zmeraj najhitreje seznanjajo prav s temi dogodki.

Tako so poročevalce pred dvema dnevoma povabili, naj si pridejo ogledat dva ubita grška starca, že danes pa je turška stran omogočila celemu konvoju predstavnikov sedme sile — čeprav tega marsikdaj ne dovoljuje niti konvojem OZN — da je obiskal vas v bližini Famaguste, kjer so baje odkrili množično grobnico z več deset ubitimi ljudmi, o katerih trdijo, da so Turki.

Tukajšnji opazovalci vidijo, da takšno medsebojno obtoževanje prispeva zgolj k nadaljnjemu slabšanju položaja in je voda na mlin tistih, ki želijo po vsej sili dokazati, da predstavniki grške in turške skupnosti ne morejo več živeti skupaj in je treba otok razdeliti na dve območji, njegove prebivalce pa popolnoma ločiti. Takšna stališča, na podlagi katerih naj bi zagotavljali enakopravnost na temelju popolne geografske razdelitve otoka, po mnenju opazovalcev nimajo nikakršne zveze s pravo enakopravnostjo in ne bodo pripomogla ne k uveljavitvi popolne neodvisnosti ne k ozemeljski nedotakljivosti ciprske republike.

Spričo takšnih glasov in publikacij je popolnoma razumljiv strah pobeglih ciprskih Grkov pred vrnitvijo v domove na ozemlju, ki ga zdaj nadzoruje turška invazijska armada. Če vemo, da gre približno za 150.000 beguncev in da v krajih, ki so jih zapustili, danes tako rekoč sploh ni več grškega prebivalstva, se vsiljuje vprašanje, ali ni bil resnični cilj, ki so ga želeli doseči Turki, prav to, da bi grškemu prebivalstvu vcepili strah pred vrnitvijo. Opazovalec dobi tudi vtis, da želijo nekatere sile čimbolj povečati razdor med skupnostma, ki sta kljub nekaterim težavam doslej vendarle živeli druga ob drugi v svoji neodvisni državi. Morda ravno zaradi tega v množici brošur in biltenov ni prostora za glasove, ki prihajajo iz krogov OZN in po katerih je kljub tragičnim dogodkom še danes nekaj vasi, kjer živijo Grki in Turki v dobrih sosedskih odnosih.

Opazovalci sodijo, da nekatere sile nalašč izkoriščajo razgrete strasti, da bi izpeljale načrt za nadaljnjo razcepitev, namesto da bi pomagale te strasti krotiti in iskati možnosti za skupno življenje v neodvisni državi, ki bi temeljila na enakopravnosti vseh.

ZORAN POPOVIĆ

Nov val nasilja

V Argentini nadaljujejo s terorizmom, spopadi in gverilskimi akcijami - Razkol med levim in desnim peronizmom

Argentino je zajel val nasilja, ki mu ni videti konca. Pred dnevi je prišlo do spopadov med delavci in študenti na eni strani ter policijo na drugi v središču argentinske avtomobilske industrije v mestu Córdobi. Do spopadov je prišlo zaradi tega, ker so varnostni organi poskušali preprečiti delavske in študentske shode Boji so terjali nekaj smrtnih žrtev in ranjenih.

Razsrjeni študenti so na policijsko nasilje odgovorili s tem, da so zasedli več fakultet v mestu, v nadaljnjih pouličnih spopadih je bil ubit tudi direktor avtomobilske tovarne. Posebni policijski oddelki so nato porušili bari kade, ki so bile vsepovsod po Cordobi in zatrli enega od številnih spopadov v kratkem obdobju »Argentine po Peronu«.

Nekateri politični opazovalci govorijo, da se ta kos zelene celine sooča s pravo gverilsko vojno, z vojno, ki je v dobršni meri posledica globokega razkola med levim in desnim krilom peronističnega gibanja in pa porajanja tajnih oboroženih skupin. Zato niti najmanj ne preseneča, da je uvodničar argentinskega »Opiniona« zapisal, da je v tem času »nekaj docela običajnega, če človek umre prerešetan s kroglami za nekim uličnim vogalom, ali pa če ga ubijejo na delovnem mestu ali v restavraciji; lahko se mu pripeti celo to, da umre naravne smrti v postelji.«

Dejstvo je, da se v Argentini pojavlja vse več oboroženih skupin z leve in desne, vse pod skupnim geslom: »Na nasilje odgovarjamo z nasiljem!« Razmahnila se je teroristična dejavnost »ljudske revolucionarne vojske« (ERP) »oboroženih revolucionarnih sil« (FAR), »peronističnih oboroženih sil« (FAP), uporniškega peronističnega gibanja »montenerov« in desničarskega gibanja pod naslovom »demokratske brigade.«

Zadnji čas je najbolj aktivna med vsemi tako imenovana »ljudska revolucionarna vojska«, ki je med drugim napadla tovarno orožja v mestu Villa Mariji, ubila nekaj ljudi in odnesla s seboj dobršen plen Zatem je nameravala zavzeti še vojašnico polka protigverilske policije v Catamarci, vendar so vladne sile ta napad preprečile in zajele ter ubile precejšnje število gverilcev. Voditelj »revolucionarne ljudske vojske« Mario Santucho opravičuje akcije svojih gverilcev (med njim, so večidel študenti, menijo pa, da jih je od dva do pet tisoč) z besedami: »Dokler bomo obstajali, bomo z revolucionarnim nasiljem odgovarjali na uradno nasilje.«

V bistvu nič kaj drugačna niso gesla oddelkov »demokratskih brigad«, v katerih korakajo sinovi milijonarjev in njihovi plačanci. Te dni, ko so teroristične akcije, neredi, ugrabitve in umori postali argentinski vsakdan, se v tej državi skorajda ne govori o čem drugem, kot pa o »nasilju desnice in levice,« o »kontrarevolucionarnem in revolucionarnem nasilju« in o »nasilju od zgoraj in od spodaj«. V Buenos Airesu odmevajo eksplozije bomb, vlada Estele Peron je poslala v boj izurjene oddelke »protigverilske armade« policije, ki jim sedaj pomaga tudi vojska. Kazno pa je, da prestaja v ognjemetu nasilja argentinska predsednica eno najhujših preizkušenj, katere razrešitev je za zdaj še zamotana in s krvjo pomešana uganka.

AVGUST PUDGAR

Ameriška družba opustila

PANAMA, 5. sept. (Tanjug) — Firma Brand United je privolila v zahteve panamske vlade ter ponovno začela trgati in izvažati banane. Predsednik vlade Torrijos je dejal, da so »prvo zmago nad multinacionalnimi družbami izbojevali zaradi neomajnosti in enotnosti vsega ljudstva« Brand United je pred sedmimi tedni opustila delo v nasadih bananovcev, ker ni marala privoliti v vladni sklep o uvedbi izvoznih davkov na banane. Zaradi tega je ostalo brez dela okrog 15.000 ljudi. Pred nekaj dnevi je panamska vlada razglasila, da je takšno ravnanje družbe Brand United protizakonito. Vlada generala Torrijosa je pripravljena odkupiti celotno imetje tega podjetja

Odnosi ZDA - NDR

Preprosta, kratka ceremonija je zbrisala s seznama »absurdov v dobi popuščanja napetosti« še en nesmisel: ZDA so z vzpostavitvijo diplomatskih odnosov z Nemško demokratično republiko v sredo končno postavile »prvo socialistično državo na nemških tleh« na svoj uradni zemljevid.

V Srednji Evropi nastaja s formalnim priznanjem NDR novo stanje. V dejstvu, da si je Gerald Ford izbral za prvo večje dejanje svoje vzhodne politike prav NDR, vidijo nekateri opazovalci tudi zanikanje teorije, da je Nixona odnesla njegova politika popuščanja. Svojevrsten odraz washingtonskega zbogovanja z »dejstvom NDR« je tudi imenovanje Johna Shermana Cooperja za veleposlanika v Berlinu, človeka, ki ima večjo politično težo kot njegov kolega v Bonnu ...

Odnos do NDR je bil in ostane funkcija ameriške vzhodne politike v vseh njenih fazah, v kateri je bila zmeraj glavna konstanta Zahodna Nemčija, slejkoprej politični in vojaški steber centralnega odseka atlantske fronte. In vse do nedavnega, do sklenitve mednemških sporazumov, je bila konstanta v zahodnonemški politiki pretenzija na pravico »zastopanja vsenemških koristi«.

Toda napaka v tej enačbi je bila v Bonnu znana davno, preden so jo priznali. Leta 1966 je Adenauerjev zaupnik Heinrich Krone zapisal v pravkar objavljenem zapisku svojega dnevnika: »... stanje quo nunc — kot zdaj — ostane« in logično sklenil, da bo treba: »živeti s Pankowom« ob melanholičnem razočaranju nad zavezniki, ki da začenjajo obračati jadra. Vendar je minilo še sedem let, preden je Bonn popravil bistveno napako v svoji enačbi, vztrajno precenjevanje resnične teže Zvezne republike v globalnih kalkulacijah velikih sil in narobe, resnične teže tistega »Pankowa«, ki je danes Nemška demokratična republika in — med drugim — ena desetih najmočnejših industrijskih držav sveta, s povezavami formalne ali neformalne narave po celem svetu, članica Organizacije združenih narodov.

Živeti s temi dejstvi — spoznanje, ki je na ozadju globalne politike osnova odločitve vlade ZDA — je veliko zadoščenje za vladajočo partijo v NDR in njeno vlado, potrdilo neke politike, ki lahko dokaže, da trezntm rešitvam — ob upoštevanju dejstev — nikoli ni zapirala vrat. Zadoščenje tudi, ker vnaša nov faktor varnosti v evropska prizadevanja za varnost in sodelovanje, torej tudi za NDR. Vendar nikakršen razlog za neutemeljeno zadovoljstvo: usedline starega še niso počiščene s meje med blokoma. Rohnenje Straussa in tovarišev na berlinskem zborovanju Zveze za svobodno Nemčijo (BFD) zoper mednemške sporazume je dokaz, da so za vsak primer še vsa železa v ognju. Tudi ameriška zahteva po odškodnini žrtvam fašizma, v glavnem Židom, postavlja vlado NDR prvič dosiej v vlogo soodgovornega za dejanja, za katera se načelno ne čuti odgovorna. In v razpravah o izmenjavi ljudi in idej iz ženevske »tretje košarice« se nemara skrivajo bolj rafinirane oblike antikomunizma kot v nepriznavanju socialistične nemške države. Vendar — tudi Washington se bo moral privaditi dejstvu, da mora živeti — z Berlinom (NDR).

JAKA ŠTULAR

Pet let libijske revolucije

Vihar v zaboju peska

Libija se je spremenila v orjaško gradbišče in živahno tržnico

Svojčas je Libija veljala za orjaški »zaboj peska« oziroma za »domovanje velike praznine«. Na prvi pogled tudi danes ni bistveno drugače: na ozemlju, velikem za sedem Jugoslavij, živi komaj dva milijona ljudi. A vendar je ta zaboj peska v zadnjih petih letih, kar mu vlada »Ah Adik«, »brat polkovnik« (kot tu imenujejo predsednika Gadafija), zakipel, se spremenil v orjaško gradbišče in živahno tržnico.

Prav to sta dve osrednji značilnosti Libije, ki je 1. septembra praznovala peto obletnico revolucije: tu se nenehno gradi, vse od stanovanj, tovarn, letališč, do džamij in rafinerij nafte — in tu se nenehno kupuje vse, od osnovnih živil, tekstila do gospodinjskih in industrijskih aparatov. Na odprtem morju pred vrvečim tripolijskim pristaniščem se gnetejo tuje ladje natlačenih trebuhov najraznovrstnejšega blaga — in nekatere morajo čakati na iztovarjanje po več dni. Sam Tripoli, ki je v nekaj letih narasel na 600.000 prebivalcev, je ves čas razkopan: tu grade kanalizacijo, tam cesto, stanovanjski blok, novo trgovino (zlasti teh je čedalje več).

Nevidni kvas

Dežela daje vtis, kot da jo razganja neki nevidni kvas. In ta kvas tudi dejansko obstaja: to je nafta, edino libijsko bogastvo, ki polni državno blagajno z milijardami dolarjev (letos bo dobička iz črnega zlata za 7 milijard dolarjev) in spreminja obličje dežele hitreje, kot to zmorejo sproti prebaviti njeni prebivalci, dovčerajšnji beduini in revni kmetje. »Ah Adik« jim poskuša pri tem po svoje pomagati, usmerjajoč jih k edini knjigi, ki jo poznajo, h koranu, »v katerem je odgovor na vsa vprašanja — v njem je arabska enotnost, socializem, pravica do dedovanja, položaj ženske v družbi, konec rimskega imperija, usoda našega planeta po odkritju atomske bombe — skratka vse za tistega, ki zna brati to muslimansko sveto knjigo.«

V tej nenavadni združitvi vračanja k pradavnim virom prvotne arabske družbe in hlastanja za vsem, kar ponuja za dober denar sodobni tehnološki razvoj v svetu, živi Libija od tistega 1. septembra 1969, ko je »brat polkovnik« strmoglavil v nekrvavem udaru, skupaj s enajstimi mladimi oficirji (ki še danes sestavljajo svet revolucionarne komande Libije) starega kralja Idrisa Senusija in napovedal revolucijo na kulturnem, industrijskem, kmetijskem, izobraževalnem in drugih področjih.

Vsekakor Libija po tem udaru, načrtovanem v popolni tajnosti na bengazijski vojaški akademiji (na kateri je danes 33-letni Gadafi diplomiral leta 1965, potem ko je dve leti prej doštudiral tudi zgodovino), ni več takšna, kot je bila v 18 letih Idrisovega kraljevanja. Spremembe so tolikšne, da je dejansko moč govoriti o globokem revolucionarnem procesu.

Pred nekako dvema desetletjema, leta 1955, je bil povprečen dohodek na Libijca borih 35 dolarjev na leto, najnižji v arabskem svetu in med desetimi najnižjimi na svetu nasploh. Nepismenih je bilo nad 90 odstotkov ljudi. Od desetih Libijcev jih je imelo devet nevarno očesno bolezen, trahom, deseti pa je bil slep — in ni ga bilo libijskega zdravnika ki bi jih zdravil: univerzitetno diplomo je imelo v žepu le deset Libijcev, od tega so bili trije odvetniki in noben inženir.

Že pod Idrisom, leta 1959, so v prostrani libijski puščavi, ki pokriva devet desetin dežele (naseljen je le ozek 2.000-kilometrski obalni pas, kjer so glavna mesta, in pa nekaj oaz v notranjosti), odkrili orjaške zaloge črnega zlata. V Libijo je začelo pritekati bogastvo. Nacionalni dohodek je že 1966 skočil na 250 dolarjev — a vendar je bilo to samo povprečje. Glavni delež so namreč pobrali skorumpirani ministri in kraljeva okolica, ki se je spremenila v nekakšno pripravno ustanovo za ropanje libijskih naravnih bogastev.

Konec razprodaje

Gadafijev udar je preprečil razprodajo z nafto prepojenega zaboja peska in vrnil Libijo Libijcem. Tujci so se morali drug za drugim posloviti, Britanci, Američani in Italijani. Libijci so čez noč obogateli. Zdaj je nacionalni dohodek 2.145 dolarjev na prebivalca, prihodnje leto, ko se bo končal tekoči triletni razvojni načrt, pa bo dosegel 2.520 dolarjev

Povečal pa se je tudi splošni družbeni standard: vsem ljudem so zagotovili zastonj zdravstveno oskrbo (kjer delajo številni tuji zdravniki, tudi Jugoslovani); šolanje je zastonj na vseh stopnjah, tudi na univerzi, pri čemer dobe šolarji brezplačno knjige in zvezke (obvezna šola traja 14 let); študentje dobivajo mesečno plačo kakih 2.000 novih dinarjev, omogočajo pa jim tudi štipendije za študij v tujini (zlasti v Egiptu).

Načrti segajo še dlje. Zdaj je nepismenih še kakih 50 odstotkov Libijcev, v letu, dveh pa naj bi naučili brati in pisati prav vse Libijce, mlajše od 45 let; že jeseni prihodnje leto bodo vsi otroci hodili v osnovno, od leta 1980 pa v srednjo šolo. Do konca triletnega načrta naj bi zgradili 90.000 stanovanj in do leta 1982 bo imela vsaka družina svoje stanovanje ali hišo. Brezposelnosti praktično ni, minimalno plačo pa so leta 1972 dvignili na kakih 100 dinarjev na dan, kar omogoča — četudi je življenje iz dneva v dan dražje (inflacija skače blizu 30 odstotkov) — dokaj udobno življenje: narašča število osebnih avtomobilov, strehe se šibijo pod TV antenami, stanovanja so prepolna gospodinjskih aparatov

Triletni načrt, ki poteče prihodnje leto, odmerja 500 milijonov dolarjev za razvoj kmetijstva, 522 za industrijo, 375 za stanovanjsko izgradnjo in javne službe, 492 za transport (razširitev in modernizacija pristanišč in letališč), 324 za prosveto, 300 za občine in 141 za zdravstveno službo. Največ bo šlo torej za industrijski razvoj — a kmetijstvo ima vendarle najpomembnejše mesto v libijskem načrtovanju.

Podzemeljsko morje

Ko se bo namreč »Ah Adik« srečal z Abrahamom (na prelomu stoletja), bodo zaloge črnega zlata do kraja izčrpane in Libija se bo vnovič spremenila v »bivališče velike praznine« — če ne bo pravi čas poskrbela zase. Zato si že zdaj prizadeva povečati obdelovalne površine. Ob iskanju črnega zlata so pod puščavsko površino naleteli na dragoceno »brezbarvno zlato«, podtalno vodo: baje se kakih 40 metrov pod zemljo skriva 200.000 kv. km veliko jezero, v katerem je vode za dve sto let. Leta 1971 so navrtali prvih 100 vodnjakov in začeli namakati puščavo.

Oplojevanje puščave ima dvojni pomen: prvič naj bi Libija pridelala vse potrebno doma, zlasti hrano (zdaj uvaža za milijardo, izvaža pa za pičle tri milijone dolarjev blaga); in drugič naj bi ustalili na zemlji beduine in zajezili orjaški dotok ljudi v obalna središča (v Tripoliju in Bengaziju bo kmalu polovica Libijcev).

A prvi problem Libije je: preveč denarja za premalo ljudi. Aktivnega prebivalstva je malo, če odštejemo mladino (nad polovica Libijcev je starih manj kot 20 let), ženske (ki zaradi islamskih šeg ne delajo), starce in nomade. Primanjkuje zlasti strokovni kader — oziroma čas za njegovo usposobitev (za kvalificiranega delavca je potreben čas 15 do 20 let, za inženirja 20 do 25 let).

Tako se je v deželo nagnetlo tujcev, zlasti Egipčanov (kakih 300.000) in Tunizijcev (70.000). Prav pomanjkanje ljudi je eden izmed praktičnih razlogov za Gadafijevo vneto kovanje združevalnih načrtov s sosedami, z Egiptom in s Tunizijo, koder je ljudi dovolj, denarja pa malo. Pri tem je neučakani polkovnik razbil kopico diplomatskega porcelana — kajti v želji, da bi naftno mano z neba čimbolje vnovčil v svoj prid je razvil lastno vizijo združenega arabskega sveta od Atlantika do Perzijskega zaliva (pa morda še dlje do Džakarte in Manile), ki bi bil prežet z njegovo »tretjo teorijo« (islamski socializem oziroma muslimanska skupnost, »umma«, v kateri bi vladala socialna pravičnost).

V minulih mesecih je Libija zaradi pregoreče vneme v uresničevanju te vizije zabredla v skoraj popolno izolacijo, a zadnji čas se iz nje znova izkopava. Morda se bo zdaj bolj preusmerila na notranji razvoj in raje postopno krepila raznovrstne vezi s sosedi. Obenem se utrjuje libijski položaj v svetu, zlasti z novimi sporazumi z vzhodno Evropo in z afriškimi državami.

Morda bi lahko zapisali, da je Libija prebrodila otroška leta svoje revolucije in da sčasoma dozoreva. Minulih pet let od revolucije se je spremenila bolj kot v petih stoletjih prej: in vendar je njena prihodnost še docela nenačeta, odprta knjiga snovanj.

Tit Doberšek

Davica ni smrt

V pol leta nismo zabeležili niti enega primera te bolezni — Veliki uspehi tudi pri zatiranju drugih obolenj

BEOGRAD, 4. sept. (Tanjug). — Zadnji podatek zveznega zavoda za zdravstveno zaščito, da v prvih šestih mesecih tega leta ni bilo v vsej državi niti enega primera davice, daje sklepati, da se bo kaj kmalu tudi ta bolezen, kot že poprej malarija in pegavi tifus, znašla med izkoreninjenimi obolenji.

Naše medicinske strokovnjake letošnji uspeh ni presenetil, saj se število obolenj za davico že več let zmanjšuje, pravzaprav že od leta 1951, ko smo uvedli obvezno cepljenje proti tej bolezni. Lani so zabeležili 27 primerov davice, predlani pa 57, kar seveda ni mogoče primerjati z več tisoč obolenji na leto, kolikor jih je bilo po vojni. Četudi bodo letošnji dobri rezultati ostali nespremenjeni, pravijo v zveznem zavodu, obveznega cepljenja predšolskih in šolskih otrok proti davici ne bodo opustili prav zaradi trdoživosti povzročitelja te bolezni.

Zadnja leta je bilo tudi manj obolenj za epidemičnim meningitisom. V prvih šestih mesecih tega leta so po vsej državi zabeležili 739 primerov, v istem času lani pa 1022. Tudi virusnih obolenj možganov in možganskih open je manj.

V prvih šestih mesecih tega leta je bilo tudi manj bolnih za trebušnim tifusom — 298, lani v istem času pa 327. Za noricami je letos zbolelo dvakrat manj otrok kot lani.

Na splošno ima naša zdrav. stvena služba iz leta v leto vse več uspeha pri zatiranju nalezljivih bolezni, proti katerim poznamo učinkovita cepiva, kot n. pr. proti davici, tetanusu, črnim kozam, noricam, otroški paralizi in tudi proti trebušnemu tifusu in oslovskemu kašlju, je povedal predstojnik epidemiološke službe zveznega zavoda primarij dr. Stevan Litvinjenko. Primeri tetanusa so, odkar je obvezno cepljenje pro. ti tej bolezni, vse redkejši. Tam, kjer pri preventivi niso imeli veliko uspeha in kjer je zdravstvena prosveta še na nizki stopnji, kjer žene rojevajo brez zdravniške pomoči in kjer ne poznajo medicinske opreme, ali pa imajo starejši, necepljeni prebivalci, večinoma poljedelci, opravka z orodjem, je tetanus še pogost. Za to nevarno boleznijo vsako leto zboli od 200 do 250 Jugoslovanov.

Na veliko trši oreh pa zdravstveni strokovnjaki nalete pri nekaterih drugih obolenjih — davici in podobnih boleznih, katerih zatiranje je pravzaprav le deloma odvisno od prizadevanj zdravstvene službe, veliko več pa od materialnih vlaganj vse skupnosti, ter skrbi za čimboljšo higieno in zdravstveno kulturo.

ISKALEC MAMIL — Uprava javne varnosti, oziroma njen oddelek za odkrivanje mamil, ima že od leta 1971 zveste prijatelje in dobre sodelavce pri odkrivanju mamil, pse vrste labrador retriwer. V začetku so bili psi izključno vzrejeni in izšolani na Švedskem, toda v najnovejšem času že uporabljajo pse, ki so vzgojeni in izšolani doma. Zelo uspešni so pri preiskovanju vseh vrst vozil, stanovanj, večjih prostorov, odprtega terena, oblek in prtljage. Psi so se zelo izkazali tudi na mejnih prehodih. Kot so nam povedali v Centru za vzgojo službenih psov v Ljubljani, so psi vrste labrador retriwer najbolj zanesljivo sredstvo pri odkrivanju vseh vrst mamil, tudi sintetičnih. Na sliki: labradorec odkrije mamilo v kolesu.

Foto: Milan Turel

Težave z vinom

Pričakovati je povprečno letino in težave pri prodaji doma in na tujem — Slovin bo odkupoval do 15% dražje

LJUBLJANA, 4. sept. — Slovin bo letošnji pridelek grozdja odkupoval po 10 do 15 odstotkov višjih cenah kot lani. Tako so povedali na današnji tiskovni konferenci, ki jo je ob letošnjem vinskem sejmu sklical Slovin in bo odslej tradicionalna.

Sicer pa se vinogradnikom letos ne obeta nič dobrega. Pričakujejo povprečno letino in težave pri prodaji grozdja doma in na tujem. Ocene kažejo, da bomo letos v Jugoslaviji pridelali 60 do 70.000 vagonov vina, v Sloveniji okoli 5.000 vagonov. To je sicer precej manj od lanske rekordne letine, vendar pa računajo na boljšo kvaliteto. Veliko težav bo z odkupom letošnjega pridelka, še več pa s prodajo, menijo pri Slovinu. Upoštevati je namreč treba, da so se samo umetna gnojila in zaščitna sredstva letos podražila do 80%. Proizvodna cena grozdja pa se je povečala tudi zaradi višjih cen energije, višjih osebnih dohodkov in drugih stroškov. Pri Slovinu se zavedajo, da bi bilo malo, če bi odkupne cene grozdja povečali celo za 40 %, vendar jim tega ne dopuščajo zamrznjene cene. Kaže pa, da tudi višje cene vin ne bi ničesar rešile, saj je kupna moč potrošnikov zaradi vsesplošnega dviga življenjskih stroškov precej padla.

Slabo kaže tudi v izvozu. Lanska kriza na svetovnem trgu je pozročila velik padec cen vina. V nekaterih državah EGS so se vina pocenila tudi za 50 %. Kljub temu pa se potrošnja ni povečala, kar kaže na zelo majhno kupno moč potrošnikov. Slovin bi moral letošnji pridelek vina poceniti za 40 %, če bi hotel izvažati v države EGS. Ker pa letno izvozijo okoli 2.000 vagonov vina in ima lahko to težje posledice za celotni 4600-članski kolektiv, še zlasti, če se bo domača potrošnja vina še naprej zmanjševala.

Več si obetajo v proizvodnji brezalkoholnih pijač. Potrošnja teh se namreč neprestano povečuje. Letos so prodali za 146 %več kot pred letom dni. Sicer pa bodo to proizvodnjo razširili še na sadne sokove. Pred kratkim se je namreč k Slovinu priključil kot 17 TOZD podjetja Hmezad Žalec s svojo brezalkoholno dejavnostjo, zgradili pa so tudi novo tovarno brezalkoholnih pijač, tako da bodo lahko to dejavnost še razširili.

RAJKO OCEPEK

Stari poklici

Kovačija ob vodi

Tisto, kar ne izdelajo tovarne, skuje kovač Anton Dornik — Spustiš vodo in počasi se prižge žarnica

Preden se cesta prevesi v Pekel na Dolenjskem, v vasi Dolina, majhen potoček še vedno žene vzmetno kovaško kladivo edinega orodnega kovača daleč naokoli. Pred mnogimi leti se je Anton Dornik preselil iz Trbovelj v Dolino in iz na pol opuščenega mlina ustvaril kovačijo, v kateri še vedno ni miru. Sekire, svedri, kopače... vinogradniško orodje, ki ga tovarne ne izdelujejo, še vedno kuje oče Anton.

Tisto popoldne, ko smo ga obiskali, je oče poležaval. Ni mu bilo dobro. Žareče oglje, hrup kladiva, tisoči drobnih orodij, ki jih je skoval za dolenjske kmete, vse to ga je že malce upehalo. Zato pa ne ve, kaj je popoldanski počitek, žena Mihaela, ki je rodila pred šestindvajsetimi leti Zvonka, potlej pa še Dragico, Martino, Marjanco, Silvo, Miha, Rafka, Jožico, Marjetko in pred desetimi leti še Mihelco. Štiri sinove in šest hčera...

» Najprej je bilo hudo, takoj po vojni ni bilo ničesar. Bili so samo otroci in karte, živilske karte, na katere pa vseeno nisem mogla dobiti dovolj hrane, dovolj mleka, da bi lahko nahranila otroke. Potlej smo se preselili sem, v Dolino, na pol posestva,« je tiho pripovedovala Mihaela, ki izhaja iz družine s petimi otroki, njen mož pa se je rodil v družini, kjer je bilo petnajst živorojenih otrok. Ni vedela, ali lahko pove še kaj več. Ozirala se je v močnega sina, ki je pred kovačijo varil, kot da bi ga, vsa nemočna, a kot mati desetih otrok vsa trdna, hotela prositi, naj ji vendar pomaga pri tem pogovoru. In sin je očitno razumel njeno tiho željo:

»Poleti ni vode, pa bolj malo delamo. Jaz sem strojni ključavničar pri Metalni, vseh bratov se drži železo,« je dejal šegavo in povedal, da se eden izmed bratov uči pri stricu, ki je tudi kovač. »Jeseni pridite, ko bo voda in ko bomo tu notri postavili še dve vzmetni kladivi. Potlej bo kaj videti.«

Z roko je potegnil za lesen drog. Kladivo je poskočilo in dajalo ritem besedam, na stropu pa se je kot v gledališču povsem počasi začela prižigati luč.

»To je naša elektrika, druge nimamo, je še vedno predrago,« je dejala Mihaela in pokazala na žarnico. »Sveti že, to že, čeprav bolj malo sedaj poleti, ko je suša, pozimi pa dovolj, za nekaj žarnic. Morda bomo kdaj imeli pravo elektriko, tako si jo želim,« je dodala bolj na tiho in pogledala sina. On pa je varil, ponosno in odločno in jo dopolnil:

»Mi smo po službah ali šolah, očetu ne moremo veliko pomagati, popoldne pa le lahko kaj postorimo, saj smo se vsi že kot čisto majhni otroci naučili kovati orodje. Z orodjem, ki ga pozna vsa Dolenjska, smo se preživeli in kakšen dinar bomo še vedno zaslužili z orodjem. Delamo dobro orodje,« je rekel nasmejan, z varilnimi naočniki na očeh in mama ga je brž dopolnila:

»Malo je pritožb nad kvaliteto. Sicer pa za kakovost jamčimo. Če se že kdaj kaj zgodi, vedno vzamemo že prodano stvar nazaj in jo zamenjamo, saj to, kar je skovano pri nas, ne more biti le za eno leto, držati mora deset let...«

In mama Mihaela že ve. Prodajala je po sejmih in po trgovinah, prodala je že na tone in tone železja, ki mu pravšnjo podobo in kakovost izvabljajo v nekdanjem mlinu, ob potočku, ki poleti tako rad zataji:

»Še vedno prodajam. Zadnja leta sicer bolj malo, a na sejme, vsaj v Mokronog, pa še grem. Orodje peljem na sejem z avtobusom, saj je tako najceneje. Vsak drug prevoz bi mi pobral ves dohodek. Naše orodje radi kupujejo,« se je pohvalila in niti z besedico ni negodovala nad tem, da za nobenega otroka nikoli ni dobila pomoči od nikogar, da ji nikoli pri nobenem delu ni pomagala elektrika in da je prvič lahko otrokom natočila zvrhano skodelo mleka takrat, ko je vzela kravo v najem.

Ob slovesu je opravičila moža, natočila jabolčnik, njeni fantje so mi zamenjali kolo, v katerega se je zažrlo nekaj iz kovaškega dvorišča in le nekaj sto metrov naprej je rdečerjava srna sredi zelene livade dvignila glavo, prisluhnila ropotu motorja in pustila svoja dva mladiča, da sta se še naprej brezskrbno pasla v večernem mraku sredi dolenjskih holmov...

JOZE VETROVEC

Naloge zelenega načrta

Lani so v Makedoniji kmetijstvu odobrili več kreditov kot po načrtu

OD NAŠE SKOPSKE DOPISNICE

SKOPJE, 4. sept. — Da bi uresničili svoj del obveznosti iz »zelenega plana«, so v SR Makedoniji sestavili akcijski načrt, v katerem so navedene sprotne naloge in roki, doklej jih je potrebno izpolniti.

V Makedoniji so namenili družbenemu sektorju kmetijstva 168 milijonov dinarjev — kot minimum, ki naj bi ga dali za razvoj. Zasebni kmetje naj bi dobili 29,6 milijona dinarjev.

Iz te dni objavljenih podatkov gospodarske zbornice Makedonije je razvidno, da so do konca lanskega leta odobrili tako za družbeni kot za zasebni sektor več investicijskih kreditov, kot je bilo predvideno.

Za hitrejši razvoj kmetijstva so namenili tudi del državnega kapitala in uredili vprašanje benificiranih obresti.

Da bi zboljšali položaj zasebnih kmetov, so sprejeli republiški zakon o združevanju zasebnih proizvajalcev. Pripravljajo tudi zakon o kmečkih pokojninah. Prav tako so zboljšali delo republiških in občinskih služb za pospeševanje kmetijstva.

BOJANA POPOVSKA

Ladje za Kubo

REKA, 5. sept. (Tanjug) — Ladjedelnica in tovarna dizelskih motorjev »3. maj« na Reki bo za Kubo zgradila tri tovorne čezoceanske ladje, ki bodo imele nosilnost po 15 tisoč ton. Vanje bodo vgradili dizelske motorje z močjo 9.000 KS, ki jih bodo prav tako izdelali v »3. maju«. Pogodbo o gradnji teh ladij so podpisali s kubansko državno družbo »Empresa Maritimo Portuaria de Importacion« iz Havane. Ladje bodo izročili leta 1976 in 1977.

Mora umetnih sanj

Uživanje mamil je doseglo take razsežnosti, da so ga v marsikateri državi razglasili za nacionalno nevarnost — Najbolj so ogroženi mladi

POSEBEN TANJUGOV DOPIS

KÖBENHAVN, 4. sept. (Tanjug). — Po mnenju znanih svetovnih strokovnjakov za boj proti narkomanstvu se je uživanje mamil že tako razpaslo, da ga v mnogih državah prištevajo med »nacionalne nevarnosti«. Na pravkar končani mednarodni konferenci v Köbenhavnu, ki so jo posvetili problemom narkomanstva, je ameriški strokovnjak dr. Bourne izjavil, da le marihuano kot nekakšno »ljudsko zdravilo« redno jemljejo približno 3 odstotki ameriškega prebivalstva. Marihuana je danes skoraj enako pogosto kot alkohol vzrok prometnih nesreč. Obenem z alkoholnimi testi in z odvzemom krvi voznikom, delajo na vseh ameriških cestah tudi teste z marihuano.

Hašiš, marihuana, heroin, morfij in LSD potujejo po vsem svetu brez potnih listov. Tihotapci mamil se ne ozirajo na državne meje. Nepremagljiva želja narkomanov po uživanju mamil se ne ustavi ob vprašanju, kolikšna bo cena za »odrešilni lek«. Kot ocenjujejo, znaša legalna proizvodnja opija na svetu nekako 700 do 800 ton, heroina pa približno 90 kg na leto. Nezakonita proizvodnja opija je za dvanajstkrat večja od svetovne porabe. Proizvodnje hašiša na črno pa ni mogoče ugotoviti. Največje količine opija, namenjenega za tihotapljenje prihajajo iz Laosa, Tajske, Burme in Indije. Nekdaj velik delež Turčije, kjer je 90.000 družin pridelovalo samo opij, se je v zadnjih letih zmanjšal na 10 odstotkov svetovne proizvodnje.

Zlorabljanje zdravil

Mednarodni strokovnjaki menijo, da danes ni mogoče ugotoviti, koliko ljudi po svetu uživa mamila ali se ukvarja s tihotapljenjem. Očitno pa je, da je poraba mamil na tržišču na črno vedno večja. Ob pomanjkanju »klasičnih« mamil iščejo milijoni ljudi nadomestilo v jemanju pretiranih količin različnih zdravil. Zdravniki ugotavljajo, da narkomani navdušeno sprejmejo vsako novo zdravilo in da nič manj nestrpno ne čakajo na nove dosežke farmakologije kot bolniki, ki so jim zdravila pot do ozdravljenja. Narkomanova domiselnost, da iz navidez nedolžnih zdravil z raznimi kombinacijami sestavi opojni »cocktail«, je tako rekoč neizčrpna. V želji, da bi odkril »svoj« svet, zatrl melanholijo in si spet pridobil izgubljeni mir, uživalec mamil sploh ne pomisli na to, da mamila in razni opojni »zdravilni cocktaili« uničujejo človekov organizem, zlasti jetra in ledvice. Po nekaj letih učivanja mamil so narkomani telesno in duševno povsem uničeni. Turški profesor Ajhan Songar je opozoril, da se že pri najmanjšem, še zmernem uživanju hašiša dogajajo v človekovi osebnosti tolikšne spremembe, da je najresnejša nevarnost shizofrenije.

Ameriški specialist dr. Bourne trdi, da je zlorabljanje zdravil in amfetamina »morda največji problem za ameriško tržišče mamil«. Pri prodaji zdravil je v ZDA toliko svobode, da je težko narediti konec najrazličnejšim zlorabam. Hkrati ta problem otežuje neenotna kazenska zakonodaja v nekaterih ameriških državah. Kot primer dr Bourne navaja neenotne kazni za ljudi, pri katerih najdejo marihuano.

V Michiganu je treba odšteti pet dolarjev denarne kazni, v Nebraski odsedeti se dem dni, v Texasu pa znaša zaporna kazen tudi do 20 let.

Švedski strokovnjaki so na mednarodni konferenci v Köbenhavnu povedali, da se je uživanje mamil v tej nordijski državi predvsem razširilo med mladimi. Po neki švedski študiji iz lanskega leta je 16 do 18 odstotkov vseh mladih, starih več kot 18 let, poskusilo mamila vsaj enkrat, več kot 90 odstotkov pa hašiš. V glavnem švedskem mestu je 52 odstotkov anketirane mladine vzelo drogo več kot enkrat. V švedskih bolnišnicah je 25 odstotkov vseh psihiatričnih primerov uživalcev mamil. Približno 10.000 Švedov je sužnjev mamil ali pa so žrtve poliintoksikacije — veliko jih uporablja intravenozne injekcije.

Nacionalna nevarnost

Po mnenju mednarodnih strokovnjakov uživanje mamil ni običajna bolezen. V 60 letih, ko se je uživanje mamil razpaslo med mladimi, so narkomanstvo v mnogih državah razglasili za »državno nevarnost in največje zlo tako za posameznika kot družbo«. Narkomani si zaradi grdega in tragičnega otroštva — takšnih ljudi je med uživalci največ — iščejo lepše in srečnejše življenje, zameno za starševsko ljubezen, ki je niso nikoli užili, in za premajhno skrb družbe v kratkotrajni omami drog. Samozaupanje je močno omajano, skoraj prirojeno jim je nezaupanje do oblasti in čutijo se drugačne od soljudi.

Na problem uživanja mamil gledajo zdravstveni delavci in strokovnjaki za narkomanstvo predvsem s psihosocialnega vidika in ta dejavnik ocenjujejo kot bistven. Menijo, da je narkomanstvo eden od najbolj drastičnih simptomov odpora ljudi proti nehumani »industrijski družbi«, ki jih tako rekoč uničuje. Hkrati pa se vse, kar je povezano z mamili, odvija skoraj pretežno v podzemlju. V nasprotju z drugimi oblikami kriminala narkomanija ne vzbuja pozornosti javnosti. Skoraj 90 odstotkov uživalcev mamil ostaja običajnim ljudem neznanih.

Mednarodni strokovnjaki so si edini v mnenju, da je kakršnokoli zdravljenje narkomana vnaprej obsojeno na neuspeh, če bolnik sam ne pokaže za zdravljenje dovolj dobre volje in aktivno ne sodeluje v vsaki fazi terapije. Splošna načela pri zdravljenju naj bodo: navezovanje humanega in prijateljskega stika z bolnikom in prestopnikom, postopnost, kontinuiranost in vračanje narkomanu zaupanje v samega sebe s tem, da mu nalagamo čim več družbenih obveznosti in odgovornosti. »To bolezen modernega človeka moramo potrpežljivo zdraviti in jo napasti z vseh možnih strani,« so sklenili na mednarodnem srečanju v Köbenhavnu.

SLOBODAN LUKIĆ

75.000 turistov na Istrski rivieri

PULJ, 3. sept. (Tanjug) — — Po podatkih turističnih delovnih organizacij je na začetku posezone na istrski rivieri 75.000 gostov, približno toliko kot lani. Za pravkar končano glavno sezono si turistični delavci obetajo, da bo po številu nočitev na lanski rekordni ravni.

Poreška riviera je s 30.000 gosti v prvih septembrskih dneh rekorder naše obale. Umag ima zdaj 15.000 gostov, Rovinj pa 12.000. Slede: Pula z 9000 turisti, Novi grad s 6000 in Rabac s 3500. Cene penzionov v posezoni so ugodne (od 55 dinarjev navzgor).

Petino višje cestnine

Vožnja od Vrhnike do Razdrtega za manjše avtomobile 10 din

LJUBLJANA, 4. sept. — Od prihodnje sobote, 14. septembra dalje, bodo vozniki motornih vozil na avtomobilski cesti Vrhnika—Razdrto plačevali nove, višje cestnine. Od dne, ko bodo odprli odsek od Postojne do Razdrtega, bodo morali vozniki motornih koles za pot od Vrhnike do Logatca plačati 2 dinarja, do Unca 4, do Postojne 6 in do Razdrtega 8 dinarjev.

Za iste relacije bodo lastniki osebnih avtomobilov, ki imajo medosno razdaljo krajšo od 2,05 metra (mini, fičko, NSU 110, fiat 127) plačevali 3, 5, 8, oziroma 10 dinarjev, za večje avtomobile pa bo na naštetih razdaljah treba plačati 4, 6, 10 in 13 dinarjev. Naj omenimo še cene za tiste voznike, ki bodo po omenjeni cesti vozili tudi prikolice. Ti bodo morali za pot od Vrhnike do Logatca odšteti 5, do Unca 8, do Postojne 13 in do Razdrtega 17 dinarjev.

Nove cene so za približno petino višje od dosedanjih in tako sedaj velja kilometer vožnje po avtomobilski cesti 0,30 dinarja.

Denar, ki se nabere s cestnino, je redni vir finančnih sredstev republiške skupnosti za ceste. Lani se je iz tega naslova zbralo 25 milijonov dinarjev.

VLADO SMOLE

BERITE REVIJO DAN

Množina napisov že na zunaj pove, da v Subotici, mestu zelenja in znamenite mestne hiše, domuje Gorenje. Daleč je segla z imenom in slovesom nekoč neznana šaleška vasica. Prileplјeno je pač njeno ime na veliko podjetje, na vse izdelke, servise in kažipote. Morda postane človek tudi zaradi tega vtisa nekoliko nevljuden, kajti v Vrbasu namesto da bi se pogovarjali z direktorjem velikega kmetijskega kombinata o mesu, olju, pšenici in predelovalnih tovarnah, se zapletemo v pogovor o Gorenju.

Vojvodinski zapisek

Po velenjsko uglašen jezik

Subotica je nekakšen dvojnik Velenja

In kar ni zmanjkalo v teh pogovorih Gorenja in Atelška. Morda tudi zato, ker so povsod pohvalili sodelovanje med Gorenjem in Severom iz Subotice. Postavili so ga za vzor sodelovanja, kot nekakšen model, po katerem bi lahko integracije v Jugoslaviji hitreje shodile, če bi bile takšne, da bi upoštevale enakopravnost partnerjev in popolno samoupravno samostojnost kolektivov. Kar je skupnega in trdno povezanega, je znana deviza Gorenja: dobro se organiziraj in delaj!

Ponavljali so jo tudi v tovarni elektromotorjev Sever. Nekako čudno je bilo, kako so ti mladi inženirji in delavci govorili v čisto sinhroniziranem jeziku Gorenja. Skupaj načrtujemo in urejamo politiko trga, skrbimo za vse sami, pravijo. Laž je, če kdo natolcuje, da bomo šli narazen, se kregajo. Prav sodelovanje z Gorenjem, s katerim smo se združili pred štirimi leti, nam je dalo sedanje rezultate in perspektivo.

Sever je sicer najstarejši proizvajalec elektromotorjev v državi, ampak pred desetimi leti, ko so sicer zgradili nove tovarniške obrate, so pri 1700 zaposlenih dosegli le okrog 80 milijonov čiste realizacije. Zdaj, ko so se vključili v razvojne programe in poslovno politiko Gorenja, pa so zrasli, letos kar na 700 milijonov din čiste realizacije. Desetkraten skok torej, čeprav se je kolektiv povečal le za 40 odstotkov.

Desetkratno povečanje v treh letih je gotovo take vrste dogodek, ki močno odmeva po Vojvodini. Majhno podjetje postaja veliko. Delovnih rok imajo dovolj v Subotici in okolici. Kvaliteta elektromotorjev je takšna, da jih prodajajo na najbolj zahtevnih zahodnih trgih. Med redkimi proizvajalci so, ki so prodrli celo na Japonsko. Brez glasu proti so se izrekli za združitev z Iskro.

Električni avtomobili?

Na račun velikega razvoja v zadnjih letih so načrtovalci v Severju zarisali tudi že obrise razširjenega podjetja v prihodnjih letih. Letos se lotevajo graditve nove tovarne na površini 14 tisoč m², vanjo pa bodo vložili 170 milijonov din. Razen elektromotorjev se bodo namreč lotili proizvodnje kompletnih agregatov, predvsem tudi za potrebe zelenega plana, ki potrebuje med drugim tudi črpalke za namakalne sisteme. Nova investicija prinaša tudi že izračune: 1900 milijonov din realizacije.

»Smo tudi nosilci načrta in priprav za proizvodnjo električnega avtomobila. V načrtu je kombi, okrog katerega tečejo raziskave in kjer sodelujejo znanstvene ustanove in strokovnjaki,« pravijo.

Vrbas: pouk za vrtičkarstvo

Po prostranih poljih Bačke so brneli kombajni. Za njimi so ostajala strnišča njiv, ki jim ne vidiš konca. Razsežnosti torej, kjer oko slovenskega vrtičkarja zaman išče žive meje in plotove, kamnite mejašnike. Ustavili smo se v Vrbasu, mestecu kmetijskih tovarn. Na sedežu kombinata Vrbas se razsežnosti še podeseterijo in postoterijo, človek bi kar priiel za pero in napisal pismo domov, v kakšno domačo občino, kjer so prepričani, da je posestvece s tisoč hektari zemlje že agrokombinat in da lahko tak pritlikavec požene resne korenine na domačem trgu.

Agrokombinat Vrbas je le eden od velikih. Površine, ki jih obvladuje z lastno in kooperativno proizvodnjo, obsegajo 100 tisoč hektarov. Pridela 140 tisoč ton sončnic, 400 tisoč ton sladkorne pese, 110 tisoč ton krmil, 50 tisoč ton pšenice, redi 300 tisoč svinj, 50 tisoč govedi in juncev. Ima 4600 zaposlenih v kmetijski proizvodnji in v transportu ter lastnih tovarnah sladkorja, olja in rastlinskih masti, v industriji za predelavo mesa, v silosih in obratih za predelavo žitaric, na farmah govedi in svinj, v lastni tovarni za plastično embalažo in izdelke široke porabe. S svojim lastnim transportom in skladišči ter poslovalnicami je razširjen v vseh mestih države. Vrednost bruto proizvodnje: čez 2 milijardi din, 100 milijonov din skladov.

Pripovedujejo, kako še vnaprej potekajo integracije z manjšimi kombinati v Bački, da se povezujejo navzven in sodelujejo v okviru desetletne pogodbe tudi z Emono. Sicer pa jih od daleč že poznamo po konzervah Carnex, po olju Vital.

Pogodba z Emono, ki jo omenjajo, je nekako v tolažbo, da nekateri v Sloveniji vendarle dojemajo, s kom se je vredno in potrebno na daljši rok povezovati. Takle kombinat Vrbas, ki bo kmalu še večji, kot je, odtehta glede surovinskega zaledja kar dobro tretjino Slovenije.

Drugo. Strokovnjaki v Vrbasu so prepričani, da je ob sodobni tehnologiji v kmetijstvu, v njegovem razvoju in napredku treba nujno zmanjšati udeležbo kmečkega prebivalstva. Rešitev je v industrializaciji, predvsem v nadaljnjem razvoju predelave kmetijskih pridelkov. V Sloveniji je sicer udeležba kmečkega prebivalstva manjša kot tukaj, vendar pa se kažejo nekateri obrisi bodočega razvoja. V kmetijstvu nimamo posebnih prednosti, razen da zadržimo in intenziviramo tisto, kar imamo.

Resnično je treba priznati, da lahko samo na tej črni plodni zemlji ob Donavi zrase kmetijstvo, ki ga potrebujemo. Doseglo je že odlične rezultate v hektarskih donosih, postalo je industrija. Potreben je korak dalje v integraciji te surovinske osnove in dobro organizirane proizvodnje, s prometom doma in v izvozu.

Glede trga in izvoza imamo najbrž v Sloveniji največ možnosti, da sodelujemo in se v okviru zelenega plana tudi povezujemo z vojvodinskim kmetijstvom. Doslej sta v tej smeri že precej storila Emona in Slovin. Več pa bomo lahko šele tedaj, ko bomo naše slovenske vrtičkarje hitreje povezali, ko bomo doumeli širše možnosti v enotnem jugoslovanskem trgu kmetijskih proizvodov in se manj šli občinsko agrokombinatarstvo.

Drago Vresnik

ATLETIKA

NEPRIČAKOVANE POSLEDICE POČITKA: SLABŠI REZULTATI

Zadoščenje tudi za Italijo: Mennea prvi na 200 m
Druga zmaga za Szewinsko - Za SZ še dva naslova

Kje so ostali rezultati metalcev krogle? - Presenečenja v predtekmovanjih: izločena Bondarčuk (kladivo) in Clement (1500 m), pri ženskah pa Bragina in Holmen (1500 m)

Dan počitka očitno ni koristil udeležencem evropskega prvenstva, ki so z redkimi izjemami dosegli tehnično slabše rezultate kot v prejšnjih dneh.

Italijanom kot organizatorjem je bilo končno zadoščeno. Mennea je zmagal na 200 metrov. Borzov je povsem mirno sledil finalnemu teku na tribuni v družbi mnogih deklet, ki so se učile ruščino. Mennea je kot po navadi slabo startal. Po polovici je bil celo tretji z že nevarno razliko za Ommerjem in Bombachom, končno pa je razteg nil svoj korak in 50 metrov pred ciljem je bilo jasno, da bo on prvi. Rezultati so bili slabi in Borzovu morda ni bilo vseeno, da je to panogo izpustil.

Rezultati:

1. Mennea (Italija)	20''60
2. Ommer (ZRN)	20''76
3. Bombach (NDR)	20''83

4. Arame (Fr.) 20''87, 5. Hoffmeister (ZRN) 20''93, 6. Cherrier (Fr.) 20''93, 7. Bennet (Vel. Brit.) 21''29, Rajamaki (Finska) ni startal.

Skoraj enako sliko je imel tudi ženski finale. Jezno je začela Renate Stecher in tokrat tudi finska predstavnica Pursiainen z nežnim imenom Monalisa. Tek poljske leteče mamice je bil kot vedno lahkoten in prednost Nemke se je vidno manjšala. Irena Szewinska je 30 m pred ciljem prevzela vodstvo in gladko zmagala. Tudi v tej panogi so bili rezultati slabi.

Rezultati:

1. Szewinska (Poljska)	22''51
2. Stecher (NDR)	22''68
3. Pursiainen (Finska)	23''17

4. Maslakova (SZ) 23''31, 5. Golden (VB) 23''38, 6. Kroninger (ZRN) 23''38, 7. Krause (ZRN) 23''78, 8. Kandarr (NDR) 23''99.

Naravnost škandalozno malo so metali metalci krogle, ki so v dosedanjem delu sezone na debelo dosegli mete preko 21 metrov. Do zadnje serije je vodil 144 težki Reichenbach s skromnim 20,38, Briesenick pa je z zadnjim metom osvojil že drugi naslov. Sovjet Barišnikov ni preveč prepričal s svojo tehniko z obratom. Več uspeha bi verjetno imel s širšim krogom. Dosegel je 20,13 kot Anglež Capes, ki pa je imel na koncu moči še za 20,21. Naj povemo, da je Barišnikov pred tednom dni dosegel kar 21,70 m.

Kaj je krivo slabih rezultatov? Morda dejstvo, da v zadnjih tednih atleti niso jemali anabolikov iz bojazni do pregledov.

Rezultati:

1. Briesenick (NDR)	20,50
2. Reichenbach (ZRN)	20,38
3. Capes (VB)	20,21

4. Barišnikov (SZ) 20,13, 5. Vojkin (SZ) 20,07, 6. Komar (Polj.) 19,82, 7. Brabec (ČSSR) 19,73, 8. Beyer (NDR) 19,63.

Običajno izigravanje skakalcev s palico se je tokrat slabo končalo za Finca Kalliomäkija. Do 530 ni zagrešil napak in naslednjo višino 535 izpustil. Ostali so bili bolj previdni in Kiškuni ter Kozakiewiczu sta skoka sijajno uspela. Posebno Sovjet je bil dovolj visok za gotovih 550. Presenetljivo je na tej višini izpadel Isakov, ki je prej skupno z Fincem vodil brez napak. Slabo je šlo tudi Isakssonu. Višino 540 so Kiškun, Kozakiewicz in Kalliomäki zgrešili, brez preskočenih 535 pa je bil Finec komaj četrti v družbi drugega Poljaka Buciarskega.

Rezultati:

1. Kiškun (SZ)	5,35
2. Kozakiewicz (Poljska)	5,35
3. Isakov (SZ)	5,30

4. Kalliomäki (Finska) in Buciarski (Polj.) 5,30, 6. Isaksson (Švedska) 5,30, 7. Sluciarski (Polj.) in Lauris (SZ) 5,20.

Tako zmaguje Faina Melnik: v prvem metu! Točno 69 m dolg met je takoj odvzel voljo tekmovanja Menisovi, Hinzmannovi in Vergovi. Predvidevanja o velikih razlikah so se torej uresničila še v večji meri. Melnikova, ki navadno poleg dolgih metov zabeleži tudi veliko neveljavnih poskusov je bila v Rimu izjemna. Po zmagovitem metu je dosegla še 67,12, 68,18, 64,42, neveljaven, neveljaven. Očitno je iskala nov rekord in v naletu prestopala.

Umirjeno serijo je imela Romunka, ki pa je bila krajša. Najdaljši met je dosegla v petem poskusu. Zatajila je Vergova.

Rezultati:

1. Melnik (SZ)	69,00
2. Menis (Romunija)	64,62
3. Hinzmann (NDR)	62,50

4. Vergova (Bolg.) 61,92, 5. Holde (NDR) 58,92, 6. Catarama (Romunija) 58,30, 7. Westermann (ZRN) 57,40, 8. Stojeva (Bolgarija) 51,12.

Predtekmovanja so bila usodna za mnoge ase. Najbolj kričeča je izločitev sovjetskega metalca kladiva Bondarčuka, ki ni uspel preseči 68 m kvalifikacije (66,62). Na 1500 m je izpadel eden favoritov Clement, na isti progi pa sta pri dekletih zaostali Bragina in Holmenova. Od italijanskih atletov sta na 1500 m izpadla Riga in Zarcone, pri ženskah pa je napredovala Dorio. Od zaprekašev na 110 m je napredoval samo Buttari.

Jugoslovan Peter Svet je tekel na 5000 m in se z odličnim časom 13'40''8 uvrstil v finale, čeprav je bil v svoji skupini samo šesti.

Po petih panogah deseteroboja (100 m, daljina, krogla, višina in 400 m) vodi nekoliko presenetljivo zahodni Nemec Kratschmer. Zbral je skupno 4227 točk. Sledijo Le Roy (Fr.) 4185, Skowronek (Polj.) 4118, Zeilbauer (Avstrija) 4105, Katus (Polj.) 4032, Pilh (Švedska) 4006, Stroot (ZRN) 4002 in drugi.

Od 36 možnih se je prijavilo kar 12 tečajnic, kar je spodbudno in razveseljivo, saj vlada tudi med najmlajšimi veliko zanimanje za to športno udejstvovanje in dobro vemo, kako je važno, da ima prva ekipa za seboj močno zaledje. Ta 10-dnevni namizoteniški tečaj, ki je v polnem teku, vodijo Valter Kobal, Sonja in Robert Milič.

V novi sezoni si je Kras priskrbel po posredovanju tajnika Zveze za telesno kulturo Slovenije Novaka mladega, vendar strokovno usposobljenega trenerja Derganca iz Ljubljane, ki bo treniral prvo ekipo dvakrat tedensko, dokler ne bo spet «vojak» Bole prevzel svojih trenerskih poslov.

— b s —

KOLAJNE

SOVJETSKA ZVEZA	7	2	5
VZHODNA NEMČIJA	3	7	2
FINSKA	3	0	3
POLJSKA	2	1	0
ZAHODNA NEMČIJA	1	3	3
VELIKA BRITANIJA	1	3	3
JUGOSLAVIJA	1	1	1
ITALIJA	1	1	1
DANSKA	1	0	0
BOLGARIJA	1	0	0
MADŽARSKA	1	0	0
ČEŠKOSLOVAŠKA	0	2	2
ROMUNIJA	0	1	1
FRANCIJA	0	1	0
ŠVEDSKA	0	0	1

NAMIZNI TENIS

V PRIHODNJIH DNEH

Kras organizira začetniški tečaj

Prejšnji teden se je odvijal in tudi uspešno zaključil na Ravnah na Koroškem 7-dnevni tečaj za namiznoteniške trenerje, ki ga je priredil tamkajšnji šolski center. Kras je izkoristil to edinstveno priložnost, da vzgoji v lastnih krogih nove kadre in je prijavil na ta trenerski tečaj kar 7 svojih slušateljev. Tečaj, ki ga je vodil zvezni trener za kondicijo jugoslovanske namiznoteniške reprezentance prof. Janškovec, je bil kakovosten, pester in koristen za naše zamejske udeležence. Niso se sicer naučili veliko povsem novega, ker so bili pač že prej dobro tehnično podkovani. Vendar so imeli možnost, da izpopolnijo svoje znanje in prvine, predvsem pa da se naučijo, kakšen naj bo pristop do mladega namiznoteniškega igralca in kakšne so najboljše metode treniranja. Na koncu tečaja so vsi udeleženci opravili izpit: naši zamejski zastopniki so vsi uspešno prestali to preizkušnjo, kar potrjuje, da so že na dobri poti, da postanejo zanesljivi trenerji.

Krasov namiznoteniški odsek je takoj izkoristil to situacijo in je nudil tem «svežim» trenerjem priložnost, da se izkažejo. Kras je namreč povabil na začetniški tečaj vse mladenke iz zgoniške občine, od letnika 1962 do letnika 1966.

NAŠI FAVORITI

Kladivo

SR in TR: Theimer (NDR) 76,60 m
EP 1971: Beyer (ZRN) 72,36 m

Kljub svežemu rekordu Theimerja je bolj malo verjetno, da bo zmaga ušla enemu od mogočne sovjetske trojke Spiridonov - Dmitrenko - Bondarčuk. Veterana Bondarčuka so v ekipo vključili celo v zadnjem trenutku in gotovo ga niso poslali v Rim na izlet. Če dodamo tem imenom še Sachseja, dobimo verjetno vrstni red za vsaj štiri mesta. Sovjeti strastno želijo zase tudi svetovni rekord, ki bi pravilno odražal razmerje moči v tej panogi.

Predvideni vrstni red:
1. Spiridonov (SZ)
2. Bondarčuk (SZ)
3. Theimer (NDR)

100 m ovire

SR in ER: Erhardt (NDR) 12''3
EP 1971: Balzer (NDR) 12''9

Splošen padec učinkovitosti atletinj NDR, daje nekaj podlage govoricam o slabši formi Annelie Erhardt. Upoštevati je treba sicer tudi prednost s katero je Erhardtova zmagala lani in slabša forma pomeni morda le, da bo morala Nemka preteči z vso silo celo progo. Prva, ki bi se lahko okoristila je Poljakinja Nowak. Zanimivo bo preveriti napredek Sovjetinj.

Predvideni vrstni red:
1. Erhardt (NDR)
2. Nowak (Poljska)
3. Krumpholz (NDR)

3000 m steeple

SR: Jipcho (Kenija)	8'14''0
ER: Gärderud (Švedska)	8'14''2
EP 1971: Villain (Francija)	8'25''2

Gärderud se še ni nikoli znašel na velikih tekmovanjih, kjer je predvsem važna zmaga. V Rimu ga čaka poleg tega še trojka, ki je že tekla pod 8'20''. Morda se tej lahko doda še Italijana Favo, ki je v predtekih dokazal, da je v odlični formi. Med 4-5 kandidati za zmago ima verjetno najhitrejši finiš Malinowski.

Predvideni vrstni red:
1. Malinowski (Poljska)
2. Fava (Italija)
3. Karst (ZRN)

Hoja 50 km

EP 1971: Soldatenko (SZ) 4.2'22''0

Vzhodni Nemec Höhne je letos že prehodil progo v 3 urah in 52', vprašanje pa je kot je bila proga speljana. Z normalnimi vzpetinami je velika razlika kakih 5-6 minut skoraj nemogoča. Vzhodni Nemci imajo sicer v tej panogi veliko tradicijo in med prvimi bodo gotovo tudi oni. Dodati je treba še Sovjete, prvaka iz Helsinkov Soldatenka v prvi vrsti. Kannenberg je na krajši progi končal na nepričakovanem drugem mestu. Znan je mamreč kot specialist za 50 km. V zadnjih časih je večkrat zašel v krizo med 20 in 25 km, ostaja pa še vedno prvi favorit.

Predvideni vrstni red:
1. Kannenberg (ZRN)
2. Soldatenko (SZ)
3. Höhne (NDR)

Deseteroboj

SR in ER: Avilov (SZ) 8.454 točk
EP 1971: Kirst (NDR) 8.196 točk

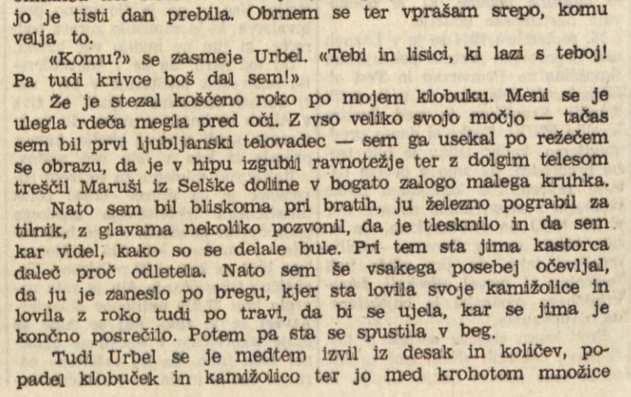
Panoga, ki je med najbolj skrivnostnimi ker so še mnogi najboljši štedili, da bi ne utrpeli poškodb. Francoz Le Roy je v odlični formi. Njegova zmaga bi predstavljala presenečenje, ker je sedaj skupinska moč trenutno v SZ in Poljski. Nemci so prenovili vrste in sedaj ne razpolagajo z atletom, ki bi lahko zmagal. Favoritom se lahko doda še Šveda Hedmarka in Avstrijca Zeilbauerja.

Predvideni vrstni red:
1. Blinjajev (SZ)
2. Skowronek (Poljska)
3. Hedmark (Švedska)

BEZBOL

Po 5 mesecih Alpina doma

Po petih mesecih igranja na tujem igrišču (v Ronkah) bo Buzzin Alpina danes spet nastopil pred lastnim občinstvom na Opčinah. Ob 16. uri se bodo namreč igralci bezbola Alpine pomerili na openskem igrišču z evropskim klubskim prvakom Amaro Montenegro iz Bologne.

Bezbolska ekipa Buzzin - Alpina z Opčin

DANAŠNJI SPORED

9.00 — *110 m ovire (deseteroboj)*
10.00 — *disk M (deseteroboj)*
10.15 — *troskok (kvalifikacije)*
11.45 — *palica (deseteroboj)*
12.45 — *kopje (deseteroboj)*
15.10 — *start hoje 50 km*
17.00 — *kladivo (finale)*
17.30 — *100 m ovire Ž (finale)*
18.00 — *110 m ovire M (polfinale)*
18.20 — *3000 m steeple (finale)*
18.45 — *4 x 100 m Ž (predteki)*
19.05 — *4 x 100 m M (predteki)*
19.20 — *kopje M (deseteroboj)*
19.25 — *zaključek boje 50 km*
19.50 — *4 x 400 m Ž (predteki)*
20.10 — *4 x 400 m M (predteki)*
20.30 — *1500 m M (deseteroboj)*

TOTIP

1. —	prvi	2	2
	drugi	1	X
2. —	prvi	X	2
	drugi	2	X
3. —	prvi	1	X
	drugi	X	1
4. —	prvi	X	X
	drugi	2	1
5. —	prvi	X	
	drugi	2	
6. —	prvi	X	
	drugi	X	

NOGOMET

PRIJATELJSKO SREČANJE

Jutri Sovodnje-Audax

Jutri ob 10. uri bo v Gorici, na igrišču v Ul. Baiamonti, prva trening tekma med Sovodnjami in Audaxom. Od prve tekme seveda ne moremo pričakovati kdove kaj, toda ker so Sovodnje v lanskem prvenstvu igrale zelo dobro, lahko tudi jutri pričakujemo od njih dober nogomet. Nastopili bodo vsi igralci, ki so igrali lani, pridružil pa se jim bo še kak igralec, n.pr. Zavadlav, ki je odslužil vojaški rok, poleg njega pa še nekaj mladih, ki so jih Sovodnje dobile na posodo od Doberdoba.

Za jutrišnjo tekmo sklicuje trener Marson vse tiste igralce, ki so v tem tednu trenirali. Odhod bo izpred gostilne pri občini, ob 9. uri.

Davorin

Torino, Vicenza, Udinese in Partizan Beograd so se uvrstili v polfinale 9. mladinskega nogometnega turnirja za «Trofejo Pieri».

Izidi zadnjega kola kvalifikacijskega dela:

Torino - Ponziana	8:0
Partizan Bg - Fiorentina	3:0
Vicenza - San Giorgina	1:0
Udinese - Olimpique	3:1

NOGOMET

«PUNTARJEV MEMORIAL»

MOŠTVO OLIMPIJE ZASLUŽENO PREMAGALO EKIPO PRIMORCA

Pri naraščajnikih so mladi Brežani razočarali

Primorec — Olimpija 1:2 (1:0)

PRIMOREC: M. Kralj, Covacevich, Sluga (v 70. min. Husu), Sosič, Čuk, Križmančič, D. Kralj (v 70. min. Pappatico), V. Možina, P. Kralj, Mervich, B. Kralj.

OLIMPIJA: Kante, Štoka, Daneu (v 67. min. L. Bukavec), Pertot, V. Bukavec, Žužič, Blažina, A. Race, Bezin, Milič, Germani.

STRELCI: v 19. min. Milič (avtogol), 49. min. Sluga (avtogol), v 70. min. Germani. KOTI: 11:5.

SODNIK: Suzzi iz Tržiča. Stranska sodnika: Dazzi in Zangrando iz Trsta. GLEDALCEV: 350.

Po medlem prvem polčasu je Olimpija v nadaljevanju z lepo in učinkovito igro popolnoma zmedla Trebence in zasluženo odnesla obe točki.

Srečanje se je sicer začelo precej slabo za Olimpijo. Trebenci so namreč takoj v začetku očitno prevladovali in bili mnogo boljši od «modro - belih», ki se niso znašli posebno na sredini igrišča. Pertot ni našel pravega mesta, Blažina je zgubljal preveč uporabnih žog, Bezin se ni vživel v igro. Vodstvo Primorca je bilo v zraku. To se je tudi zgodilo v 19. min. igre, čeprav gol ne nosi podpisa nogometaša Primorca. Milič je dobil žogo na svoji polovici igrišča, podal bi jo lahko tovarišu, vendar je iz razdalje 20 m parabolično streljal proti svojim vratom in presenetil vratarja Kanteja, kateremu ni preostalo drugega kot da pobere žogo iz mreže.

Ta avtogol je odrezal noge Olimpiji, ki ni mogla reagirati. Trebenci so to zmedo izkoristili in kmalu bi lahko podvojili, spet zaradi avtogola. Zmeda v obrambi Olimpije je bila razvidna, saj so Trebenci do konca prvega polčasa streljali kar devet kotov.

V nadaljevanju se je stanje popolnoma spremenilo. Olimpija je zaigrala kot prerojena. S hitrim tempom igre so «modro - beli» odrezali noge Primorcu in preden so se Trebenci organizirali je Olimpija izenačila. Germani je v 3. min. preigral nasprotnika in predložil v sredino. Žogo je skušal dobiti Sluga, vendar jo je neubranljivo poslal v lastno mrežo.

Izenačenje je dalo Olimpiji še večji polet. Trebencem ni preostalo drugega kot, da branijo remi. Olimpija je začela graditi akcijo za akcijo na sredini igrišča. Z dvema tremi podajami so bili «modro-beli» že pred kazenskim prostorom Primorca. Trebenci so imeli naporno delo v obrambi in se večkrat rešili v kot. Enega izmed teh je izkoristil Germani. Njegov strel je v loku zadel vratnico in se nato odbil v mrežo.

Zasluženo prednost je sedaj Olimpija branila na sredini igrišča. Solidna Pertot in Blažina sta bila na prvem mestu kot tudi Bezin, ki je prestregel več akcij Trebencev, ki so zaman iskali pot do zadetka.

S to zmago je Olimpija potrdila, da je v odlični formi, saj je lepo igro pokazala tudi proti Zarji. Škoda, da ta «domača» ekipa, katero sestavljajo samo naši fantje nima spretnega strelca, kajti v tem primeru bi bila favorit tega turnirja.

O Primorcu lahko rečemo, da je po solidnem nastopu proti Primorju zaigral pod svojo sposobnostjo. Napadalci niso bili učinkoviti, sredina igrišča neorganizirana, obramba nekoliko negotova, čeprav je B. Čuk v vlogi prostega solidno opravil svojo nalogo.

B. R.

* * *

AURISINA — VESNA 1:1

* * *

DANAŠNJI SPORED

Primorec — Domio
Primorje — Olimpija

NARAŠČAJNIKI

Breg — Cremcaffè 2:0

BREG: Krmec, M. Coretti, Kalin, Grisonič, Coloni, Crevatin, Polese, Loretti, Ferluga, Perossa in Lovrenč.

CREMCAFFÈ: Cataruzza, Favaretto, Chersilla, Poli, Valentino, Bacci, Stocovich, Campanelli, Maffione, Yurisevich, Marzocca.

STRELCA: v 8. min. p.p. Loretti, v 19. min. p.p. Ferluga.

KOTI: 3 za Breg.

GLEDALCEV: 100.

Enajsterica Brega je na svojem prvem nastopu na tem turnirju zasluženo zmagala proti izredno šibki ekipi Cremcaffè.

Po prikazani igri so naši fantje popolnoma razočarali, tako da je bila tekma vseskozi zelo dolgočasna.

V prvem polčasu je Breg vodil že z dvema goloma prednosti, tako da je bila tekma praktično zaključena že v prvem delu igre. V drugi polovici tekme se ni nič spremenilo in rezultat je ostal nespremenjen do končnega žvižga

H. V.

Jutri 3. kolo italijanskega nog. pokala

V okviru 3. kola tekmovanja za italijanski nogometni pokal, bodo jutri odigrali naslednja srečanja:

1. SKUPINA
Ascoli - L. Vicenza
Internazionale - Novara
2. SKUPINA
Catanzaro - H. Verona
Spal - Napoli
3. SKUPINA
Reggiana - Avellino
Juventus - Taranto
4. SKUPINA
Cagliari - Arezzo
Como - Torino
5. SKUPINA
Pescara - Lazio
Genoa - Roma
6. SKUPINA
Brescia - Cesena
Perugia - Milan
7. SKUPINA
Alessandria - Fiorentina
Palermo - Ternana

VČERAJ V VIDMU TISKOVNA KONFERENCA ALPE-ADRIA

Prvo mladinsko srečanje treh dežel bo v Vidmu

Na tem troboju, ki bo 28. t.m., bodo nastopile mladinke in mladinci do 14. leta starosti

Včeraj je bila v Vidmu tiskovna konferenca za letošnjo veliko prireditev «Mednarodno srečanje med mladinskimi ekipami Koroške, Slovenije in Furlanije-Julijske krajine». Na tej tiskovni konferenci pa so razpravljali tudi o deželnih mladinskih igrah, ki bodo startale prav danes s tekmovanji v nekaterih športnih disciplinah.

Deželni odbornik za šport prof. Renato Bertoli se je najprej zahvalil prisotnim športnim in političnim predstavnikom ter predstavnikom tiska. Nato je na kratko, a izčrpno prikazal letošnjo prvo izdajo «Mednarodnega mladinskega srečanja Alpe - Adria».

Dejal je: «Odborništvo za šport dežele Furlanije - Julijske krajine, Sekretariat za šport pri koroški deželni vladi in Zveza za telesno kulturo Slovenije razpisujejo športni troboj poimenovan Mladinske igre Alpe - Adria. Ta prireditev, ki bo letos prvič v naši deželi, 28. septembra, bo vsako leto za tekmovalke in tekmovalce do 14. leta starosti. Dežela Furlanija - Julijska krajina, ki bo priredila prvo izvedbo te prve manifestacije, postavlja za nagrado prehodno trofejo, ki bo dokončno dodeljena tisti deželi, ki bo trikrat, čeprav ne zaporedoma, ekipni zmagovalec tega športnega troboja.

Mladinci in mladinke se bodo letos potegovali v petih športnih disciplinah:

— z ločeno lestvico za moške in ženske v atletiki in namiznem tenisu;
— za eno samo lestvico za moške in ženske v streljanju;
— z eno samo lestvico za moške v košarki.

Prva izvedba bo potekala v Furlaniji - Julijski krajini, druga na Koroškem (po vsej verjetnosti v Celovcu), tretja v Sloveniji (po vsej verjetnosti v Ljubljani) in tako dalje po istem redu za naslednja.»

Prof. Bertoli se je nato tudi zahvalil Sekretariatu za šport na Koroškem in Zvezi za telesno kulturo Slovenije, ki sta z nasveti in temeljitim sodelovanjem pripomogla, da je prišlo do tega mladinskega srečanja treh dežel, ki ima predvsem ta cilj, da s športom združi mladince in mladinke teh dežel.

Nato je stekel pogovor o letošnjih deželnih mladinskih igrah, ki se bodo pričele danes v Vidmu. Prof. Bertoli je dejal, da gre zasluga CONI in šolskemu skrbništvu, da bo tudi letos nastopilo na deželnih mladinskih igrah preko 1000 tekmovalcev, kar kaže, da je ljubezen do športa v naši deželi še vedno živa.

Športno uredništvo Primorskega dnevnika

priredi v soboto, 28. septembra 1974, izlet v Zagreb na

NOGOMETNO TEKMO JUGOSLAVIJA - ITALIJA

Prijavite se lahko za naslednji kombinaciji:

KOMBINACIJA ŠT. 1:

Odhod avtobusa ob 14. uri izpred sodišča na Foro Ulpiano v Trstu s prihodom v Zagreb okoli 16.30, prosto, nato ob 18. uri prevoz z avtobusi na stadion. Ob 19.00 začetek nogometne tekme Jugoslavija — Italija. Pol ure po končani tekmi odhod iz Zagreba s prihodom v Trst ob dveh ponoči.

Cena na osebo je 10.000 lir, v kar je všteta vožnja do Zagreba in nazaj, cestnina, oštevilčeni sedeži, inmalica.

* * *

KOMBINACIJA ŠT. 2:

Odhod avtobusa ob 8.00 izpred sodišča v Trstu s prihodom v Zagreb ob 11.00. Ob 12.00 kosilo, popoldne prosto. Ob 18.00 prevoz z avtobusi na stadion. Ob 19.00 začetek nogometne tekme Jugoslavija — Italija in pol ure po koncu prevoz iz Zagreba v Trst s prihodom ob dveh ponoči. Cena na osebo je 13.000 lir, v kar je všteto potovanje iz Trsta v Zagreb in nazaj, cestnina, kosilo v Zagrebu in oštevilčeni sedeži.

V primeru zadostnega števila prijavljenih iz okolice, bo avtobus ob povratku zapeljal navijače v posamezne vasi.

OPOZORILO: Vsakdo, ki se namerava udeležiti izleta, mora imeti svoj potni list ali pa osebno izkaznico za vpis na skupni potni list. V tem primeru se doplača po 600 lir na osebo

Vpisovanje se zaključi **nepreklicno v soboto, 7. septembra,** ko zapade rok za plačilo že rezerviranih vstopnic.

Prijave sprejema turistični potovalni urad Aurora v Ul. Cicerone 4, telefon 29243, med 9.00 in 12.30 ter med 16.00 in 19.00. V soboto se prijave sprejemajo med 9.00 in 12.00.

Totocalcio

Alessandria - Fiorentina	X	
Ascoli - L.R. Vicenza	X	2
Cagliari - Arezzo	1	X 2
Catanzaro - Verona	1	
Como - Torino	X	2
Genoa - Roma	1	X 2
Inter - Novara	1	
Juventus - Taranto	1	
Palermo - Ternana	X	
Perugia - Milan	X	2
Pescara - Lazio	2	
Reggiana - Avellino	1	
Spal - Napoli	X	2

12. *IVAN TAVČAR:*

CVETJE V JESENI

Meta pa je nekako v strahu spregovorila:

«Stopimo v stran, tam prihajajo Posavčevi.»

In res so prihajali Posavčevi iz Martinovega sela. Štebale visoko čez kolena, kamižolice ob rami, na telovnikih pa debele gumbe, ki so se svetili kot srebro. Trije bratje so bili: dva dve kladi, tretji pa dolga dreta. Ta je bil Urbel, ki je nekaj za Meto gledal in lazil. Imenitni razsajavci po shodih in pivnicah, za tepež pa, kakor boste kmalu videle, zanič.

Stopili smo pred njimi v stran. Najprej sem kupil vsaki ruto, da se v njo spravi, kar jima nakupim. Na tem mestu je prodajala Maruša iz Selške doline svoj mali kruhek. Ponujala je iz malega kruhka konje, peteline in velika srca. Največje tako srce je ležalo v sredi in z umetnim cvetjem je bilo čez in čez prepreženo, da se je vse treslo, če si vzel v roko ta ponosni izdelek Maruše iz Selške doline. Med cvetjem je tičal bel listek, kjer so bili zapisani Jenkovi verzi:

«Snoči je jokala,
dan's ni vesela,
to bo še stokala,
starca je vzela.»

Morda niso bili ravno Jenkovi verzi, ali nekaj takega podobnega je bilo.

Omenjeno srce sem kupil Meti, manjšega brez cvetja pa Lizi. Nakupil sem potem še drugih slaščic. Tu in tam smo se smejali nad napisi, ki niso bili ravno okusni in tudi ne priporočljivi. Bili smo pri najboljšem delu, kar zahrope za mano raztrgan glas:

«Lisica, lisjak sta pila tobak!»

To je tulil Urbel; drugi dve kladi pa sta še bolj skrhano nadaljevali:

«Tobaka ni b'lo, sta pila vodo!»

Lisica! V meni je zaledenela kri. Zadnja kaplja krvi je izginila tudi Meti s cvetočega obraza in ustni sta ji bili beli kot vosek. Culica z mojim velikim srcem ji je zdrknila iz rok ter padla na zemljo.

Urbel je še enkrat zakrulil:

«Lisica, lisjak sta pila tobak!»

V meni se je zbudila zver, ki tiči v vsakem človeku. Pri olikancu tiči sicer v temni ječi, ali gorje, če jo prebije! Meni jo je tisti dan prebila. Obrnem se ter vprašam srepo, komu velja to.

«Komu?» se zasmeje Urbel. «Tebi in lisici, ki lazi s teboj! Pa tudi krivce boš dal sem!»

Že je stezal koščeno roko po mojem klobuku. Meni se je ulegla rdeča megla pred oči. Z vso veliko svojo močjo — tačas sem bil prvi ljubljanski telovadec — sem ga usekal po režečem se obrazu, da je v hipu izgubil ravnotežje ter z dolgim telesom treščil Maruši iz Selške doline v bogato zalogo malega kruhka.

Nato sem bil bliskoma pri bratih, ju železno pograbil za tilnik, z glavama nekoliko pozvonil, da je tlesknilo in da sem kar videl, kako so se delale bule. Pri tem sta jima kastorca daleč proč odletela. Nato sem še vsakega posebej očevljal, da ju je zaneslo po bregu, kjer sta lovila svoje kamižolice in lovila z roko tudi po travi, da bi se ujela, kar se jima je končno posrečilo. Potem pa sta se spustila v beg.

Tudi Urbel se je medtem izvil iz desak in količev, popadel klobuček in kamižolico ter jo med krohotom množice popihal nizdol, kakor da bi ga sapa nosila.

Bili so kričači, ali korajžo so imeli samo v hitrih nogah!

Zgodilo se je torej. Doctor utriusque iuris — strokovnjak zasebne in cerkvene pravice se je stepel pri cerkveni slavnosti ter nastopil tako junaško, da mu nasprotniki še krivcev vzeti niso mogli. Večje slave v pogorju doživeti ne moreš! Ko pa sem prišel k zavesti, me je kar mraz preletaval in sram me je bilo, da si nikomur nisem upal pogledati v obraz. Končno sem pa le dvignil pogled proti njej, ki je bila pravzaprav povod vsemu pretepu. Iz njenih oči mi je žarelo nasproti največje občudovanje in vsa srečna je vzdihnila:

«Grozno zal se mi zdiš!»

Žej sem torej največje priznanje, ker je v pogorju grozno ali strašno vrhunec, ki se sploh doseči da.

Prigugal se je tudi Danijel. Z junaškim pogumom je pograbil kastorec na tleh ter ga zalučal za onimi, ki so bežali.

«Da boste kaj na glavi imeli,» je vpil, «kadar vas postavijo za strašilo v turščico!»

Tudi Jakopin se je oglasil:

«Hoj, prav, da bodo vedeli ljudi v miru puščati.»

Danijel pa se je obrnil še k meni, rekoč: «Dali smo jih!»

Ali vse to mi ni dalo novega poguma in še vedno hudo potrt sem hodil z Gore na Malenski vrh.

Med potjo me je vprašala Meta sramežljivo:

«Kaj če biti, kar je napisano na srcu?»

Čmerno sem odgovoril:

«Kaj če biti? Če mlada starega vzame, joka potem. Drugega biti ne more.» In dodal sem: «Če mene vzameš, pa boš tudi jokala!»

V stran je obrnila obraz in ničesar ni več govorila. Pri Posevčniku se nam je pridružil gospod Jakob. Niti z besedico ni omenjal pretepa, pač pa sva se živo spominjala časov, ko sva skupaj tičala na klopeh ljubljanske gimnazije. Bil je močan in na svojo moč ošaben. Ta ošabnost ga ni minila, ko je že mašo bral in kaplanil v Poljanah. K Sovri na Videmski prod sva hodila ter zbirala ploščaste kamniče. Potem sva se postavila na cesto pred Vidmom in tekmovala, kdo dalje vrže. In ploščasti kamnički so žvižgali čez visoko cerkveno streho. Vsak sva si pripisovala zmago; prepir pa je rešil gospod Jernej, ki je prisopihal izpod poljanskega stolpa ter si enkrat za vselej prepovedal, da bi s svojimi kamenčki razbijala opeko na župnišču ali pa še celo šipe pri škofovi sobi.

Gospod Jakob ni hotel delati nikomur zgage. Ker je vedel, da bodo plesali, je takoj, ko je bil obral nekaj suhega mesa, odšel.

Plesali so na Posevčnikovem skednju. Takoj po odhodu gospoda kaplana je začelo škripati s tega poda. Koželjevec iz Murave se je poskušal na klarinetu, Klepač iz Četene ravni pa je obdelaval harmoniko. K tej ne posebno prijetni godbi so vlačila dekleta svoje fante. V pogorju je namreč stara navada, da plesice silijo k plesu in da se dajo plesavci prositi. Tako sem opazil, da se Danijel ni hotel prej zasukati, dokler mu Liza ni dala za bokal vina.

Jaz sem ostal zvest svoji mestni šegi:

«Meta, ali greva?»

Obrnila se je proti Barbi: «Mati?»

«No, ja le!» je ta odgovorila.

Plesal sem z njo. Pričetkom se ni hotela k meni nasloniti, ali kmalu se je vdala in slonela mi je na prsih, da sem kar čutil, kako ji je utripalo srce. Čudno je, kako ve to ženstvo v pogorju plesati. Kdaj se plesanja nauči, kje se ga nauči, kdo ve? Pleše ti pa, kot da je ustvarjena za ples.

Ko sva doplesala, sem peljal Meto po stari šegi k mizi ter ji natočil vina v kupo. Le malo je namočila ustne, po vsem obrazu pa ji je gorelo. Tudi mati Barba je bila srečna in z velikim dopadenjem je objemala hčerko. Boštjan — trezni mož, previdni mož — pa je bil videti manj zadovoljen; rekel pa ni nič.

(Nadaljevanje sledi)

Uredništvo, uprava, oglasni oddelek,
TRST, Ul. Montecchi 6 PP 559 — Tel. 79 38 08 79 46 38 79 58 23 76 14 70
Podružnica GORICA, Ul. 24 Maggio 1 — Tel. 83 3 82
Naročnina
Mesečno 1.350 lir — vnaprej: polletna 7.500 lir, celoletna 13.500 lir. Letna naročnina za inozemstvo 19.500 lir, za naročnike brezplačno revija «Dan» V SFRJ številka 1 50 din, ob nedeljah 2.— din, za zasebnike mesečno 18.— letno 180.— din za organizacije in podjetja mesečno 22.— letno 220.— din
Poštni tekoči račun za Italijo Založništvo tržaškega tiska, Trst 11-5374

PRIMORSKI DNEVNIK

Stran 8 7. septembra 1974

Za SFRJ Tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani 50101-603-45361 «ADIT» - DZS, Ljubljana, Gradišče 10/II nad. telefon 22 207
Oglasi Za vsak mm v višini enega stolpca: trgovski 200, finančno - upravni 300, legalni 400, osmrtnice in sožalja 200 lir. «Mali oglasi» 80 lir beseda. Oglasi za tržaško in goriško pokrajino se naročajo pri oglasnem oddelku ali upravi. Iz vseh drugih pokrajin Italije pri S.P.I.
Odgovorni urednik Gorazd Vesel Izdaja in tiska ZTT - Trst

DOSEŽEN SPORAZUM MED PORTUGALSKO IN OSVOBODILNO FRONTO FRELIMO

Danes bodo v Lusaki podpisali dogovor o neodvisnosti Mozambika

Začasna vlada bo ustoličena 25. septembra, ob 10. obletnici vstaje - Popolna neodvisnost sredi poletja 1975 - Predvidena zaostritev z Južno Afriko

LUSAKA, 6. — Portugalska delegacija in predstavniki osvobodilnega gibanja Mozambika (FRELIMO) so se sporazumeli o formalnem postopku za priznanje neodvisnosti bivše portugalske kolonije. Sporazum je že bil izdelan in bo podpisan jutri (v soboto) opoldne.

S tem se zaključuje štiristoletna kolonialna oblast Portugalcev v vzhodni Afriki, kar je plod vztrajnega in pogumnega osvobodilnega boja, ki ga FRELIMO vodi že celo desetletje in pa notranjepolitičnih sprememb v Lizboni, po padcu fašističnega režima Caetana.

Sporazum, kot znano, predvideva ustanovitev začasne vlade v Mozambiku, v kateri bodo predstavniki osvobodilnega gibanja imeli večino. Ta vlada bo, kot trdijo viri obeh delegacij, ustoličena na dan 25. septembra, ob deseti obletnici vstaje mozambiškega ljudstva.

Začasna vlada bo organizirala organe državne oblasti, ki jih kolonialni režim ni imel in pripravila deželo na dokončen oklic neodvisnosti. To se bo zgodilo verjetno med junijem in septembrom 1975.

Podpredsednik osvobodilne fronte FRELIMO Marcelino Dos Santos, ki ga ni bilo na pogajanjih (vodil jih je Samora Machel, ki bo po vsej verjetnosti novi mozambiški «premier»), medtem že potuje po svetu ter išče pomoči, ki je bo Mozambik potreben po ustanovitvi začasne vlade.

Predvidevajo namreč, da bo eden izmed prvih aktov nove vlade preklic vseh sporazumov in odnosov z Južno Afriko. Rasistični režim iz Pretorie pa je doslej izkoriščal mozambik kot «prehodno področje» za blago, namenjeno v Indijski ocean, skozi luko Lourenco Marques in pokrajine Transvaal, ki nima izhoda na morje. Ta «blagovni tok», ki je bil vir gospodarskih dejavnosti tudi za Mozambik, se bo torej ustavil, vendar FRELIMO ne obupa, saj je prepričan, da bo osvobodilno gibanje uživalo, kot v času narodnoosvobodilnega boja proti portugalskim kolonialistom, tudi tokrat solidarnost naprednega sveta.

po plaži ob svoji vili v San Clementeju in večkrat otožno igra klavir. Včasih brska po zajetnem svežnju pisem občudovalcev, na katera pa ne odgovarja.

Protijaponske demonstracije v Južni Koreji

SEUL, 6. — Poulični protijaponski izgredi z napadom na japonsko veleposlaništvo v Seulu so že zaostrili odnose med Južno Korejo in Tokiom, ki so že leto dni zelo napeti. Grobe protijaponske demonstracije, ki jih je verjetno navdihnila vlada, so posledica izjave japonskega zunanjega ministra Kimure, da seulska ni edina zakonita vlada na korejskem polotoku in da Severna Koreja ne predstavlja grožnje za obstoj Južne.

V Seulu, demonstracije pa so bile tudi v drugih mestih, so demonstranti sneli z veleposlaništva japonsko zastavo in jo zažgali. Eden od razgrajačev si je v znak protesta zasadil nož v trebuh.

LANSKE JESENI SO «BARACCATI» ZASEDLI STANOVANJA IACP

V Rimu je policija izgnala reveže iz zasedenih zgradb

Barikade in ostri spopadi med policijo in prebivalci ki se nočejo vrniti v nehigienske barake v predmestju

RIM, 6. — Močni oddelki policije, karabinjerjev in policijskih vajencev iz šole v Nettunu so z vso silo napadli v predpoldanskih urah barikade, ki so jih postavili «baraccati» okoli zgradb IACP v mestni četrti San Basilio.

Gre za 150 družin, ki so do lanskega novembra živele v nehigienskih lesenih in pločevinastih barakah v rimskih predmestjih in so pred skoraj letom dni zasedle prazne prostore zavoda za ljudska stanovanja.

Prebivalci rimskih barak so z zasedbo hoteli izraziti predvsem svoj protest proti počasnemu ritmu reševanja stanovanjskega vprašanja v italijanski prestolnici, kjer več desettisoč ljudi živi v barakah. Družine so tedaj vdrle v prazna stanovanja in se jih polastile.

Medtem je minilo eno leto. IACP je izdelal «lestvice», ki so določale pravico do stanovanja na osnovi datuma predložitve zadevne prošnje. Na lestvici ni bilo nobene izmed 150 družin, ki so že živele v stanovanjih, čeprav ni mogoče reči, da niso imele pravice do stanovanja dostojnega človeka.

Rimska kvestura je zato sklenila, da s policijsko akcijo izžene stanovalce iz zgradb IACP. Že prejšnjega dne so brez pomembnih incidentov izpraznili dve poslopji, ostalo pa jih je še pet. Tedaj so se prebivalci te mestne četrti organizirali, postavili so barikade iz zažganih starih gum, prevrnili so več avtomobilov in blokirali vsak dohod k stanovanjem. Ustavili so tudi avtobus rimskega občinskega podjetja ATAC in ga zažgali. Potniki so s šoferjem in sprevodnikom že izstopili.

Protest obupanih družin se je spremenil v pravo tragedijo, ko so policisti, karabinjerji in policijski vajenci znane «šole nasilja» v Nettunu jurišali na barikade ter zasuli nesrečneže s solzilnim plinom. Agenti so brez usmiljenja udrihali s pendreki in puškinimi kopiti, medtem ko so se obupani ljudje branili s kamenjem in železnimi drobci.

Šele potem, ko so iz kvesture poslali ojačenja, je policiji uspelo prebiti barikade. Razpršili so prebivalce, med katerimi so bili tudi otroki in jih gonili po stranskih ulicah, kjer so se občasno vneli pretepi.

Po «uspeli» akciji je «urad za socialno skrbstvo» pri kvesturi naložil revno pohištvo stanovalcev na svoje tovornjake in jih zaprl v skladišča z naročilom, naj pridejo ponje, ko jim bodo potrebni. Večina se je medtem zatekla v penzione in predmestne hotele.

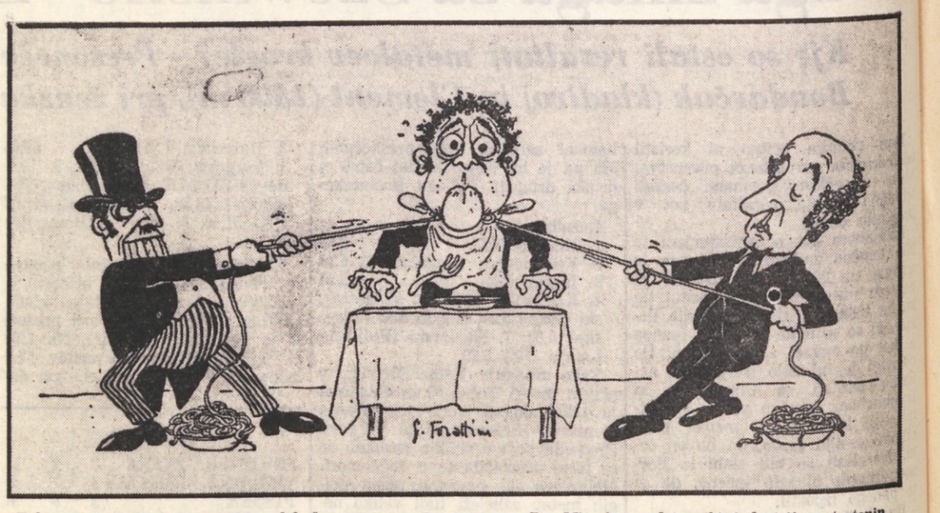
V stanovanju bodo vselili 150 družin, prav tako iz barak, ki jim je uspelo — po desetletjih čakanja — priti do ljudskega stanovanja.

Po spopadih s policijo se je le malo ljudi iz te mestne četrti zateklo po zdravniško pomoč v bolnišnice, ker se boje identifikacije in sodnega preganjanja. Med ranjenci je tudi dvanajstletna deklica.

V Rimu je stanovanjsko vprašanje zelo pereče, saj je gradbena špekulacija potisnila ob rob velemesta najrevnejše, brezposelne in starejše ljudi. Zanje ni ljudskih stanovanj, ker IACP in rimska občina ne kažeta prevelikega zanimanja.

OSTIGLIA (Mantova), 6. — Davi so na reki Pad opazili štiri velike lesene kljukaste križe. Delavci, ki so raztovarjali majhen tanker, so povlekli na suho en križ, medtem ko je tok odplavil ostale. Po mnenju preiskovalcev se je verjetno kljukastih križev znebil kdo, ki se je bal hišne preiskave.

Špageti na italijanski način

Tako si je humorist zamislil «vlek špagetov» med ministrom De Mito in predstavniki industrijcev testenin

NOVE ŠPEKULACIJE NA OBZORJU

Ogrevanje bo to zimo že «druga najemnina»

SUNIA zahteva hitrejše uvajanje metana in strogo nadzorstvo oblikovanja cen naftnih derivatov

RIM, 6. — Strošek za domače ogrevanje bo letošnjo zimo tako visok, da bo za poprečno italijansko družino predstavljal pravcato «drugo najemnino» in vse kaže, da bo naftnih derivatov za domače ogrevanje tudi letos zmanjkalo na tržišču zaradi čedalje močnejših špekulativnih teženj. To so, v bistvu, povedali in s številčnimi podatki utemeljili voditelji enotnega sindikata stanovanjskih upravičencev SUNIA na tiskovni konferenci v prestolnici.

Zima bo torej hladna, če se nekaj ne zgane. Kajti že tako pesti draginja družine v Italiji v tolikšni meri, da se lahko sprašujemo, ali bo v hišnem gospodarstvu dovolj denarja za sorazmerno potrebno ogrevanje stanovanj. Grosisti in naftni industrijci pa že sedaj grozijo s «težavami pri distribuciji» plinskega olja, kerosina in drugih naftnih derivatov na prostem tržišču, v upanju, da se bodo slednji še podražili. Že sedaj velja v Italiji nezakonita «črna borza» za plinsko olje.

Kar zadeva strošek poprečne italijanske družine za ogrevanje stanovanja, računa SUNIA, da utegne doseči od 30 do 50 tisoč lir (oziroma, v Milanu, za stanovanje s prostornino 250 kub. metrov, od 184 do 198 tisoč lir za celo zimo).

Sindikat stanovanjskih upravičencev ne taji, da obstajajo tudi objektivne težave, saj je prav zato pripravljen iti na pogajanja o možnosti strogega racioniranja plinskega olja, kajti v nasprotnem primeru bo toplo samo v stanovanjih premožnejših, ki bodo pripravljeni plačati na «črni borzi». SUNIA v zvezi z racioniranjem postavlja tudi določene pogoje in govori o nujnosti «javnega nadzorstva» nad trgovino s plinskim oljem, krčenja prevelike potrošnje v nepotrebne namene, strogo analizo in nadzorstvo sistema oblikovanja cen za te proizvode.

SUNIA se je, ob napovedi poteze, ki naj privede do pogajanj v tem smislu, povezala s sorodnimi organizacijami trgovcev z naftnimi derivati, ki so organizirani v napredni strokovni organizaciji «Confesercenti», z upravniki stanovanjskih blokov (ANAI), z združenjem malih lastnikov stanovanj (UNPPI).

Glavna zahteva, ki jo nameravajo ti sindikati postaviti javnim oblastem je, naj nemudoma začno z akcijo, da bi v stanovanja napeljali za ogrevanje metan. To pa zato, ker je metan javna last in ga je v velikih količinah na razpolago, medtem ko z naftnimi derivati za ogrevanje še vedno operirajo zasebni grosisti in velike petrolejske družbe.

SUNIA zahteva nadalje, naj se v Italiji vendarle izvajajo načela zakona št. 615, ki določa normativo naprav za hišno ogrevanje in boj proti onesnaženju zraka. Če bi ta zakon v Italiji spoštovali, bi se potrošnja plinskega olja skrčila za približno 30 odstotkov. Skratka bi Italija prihranila, s krčenjem nepotrebne potrošnje, 480 milijard lir.

SUNIA skratka zahteva, naj se še pred zimo uredi vprašanje, ki ga ni več moč krpati z izsiljenimi poviški cen, medtem ko je več kot polovica ljudskih stanovanj trpela zaradi mraza.

NAGAJIVI VETER

Znani italijanski filmski igralki, zadnje čase je sicer malo manj zaposlena, je veter močno ponagajal. Čisto nepredvideno je zapihal, dvignil Sandri Milo krilo in razkril, da je pozabila na spodnje hlačice. Tako je igralka, poznamo jo predvsem iz Fellinijevih filmov «Julija in duhovi» in «Osem in pol», pokazala še eno plat — zadnjo.

ČUDNA OSMRTNICA

V milanskem listu «Corriere della Sera» se je pojavila kaj čudna osmrtnica, ki jo je napisal pokojnik lastnoročno. Štiridesetletni industrijec Davide Caremoli je namreč dalj časa bolehal za neozdravljivo boleznijo. V osmrtnici piše: «Vsem, ki so me imeli radi, sporočam svojo smrt, ki sem jo že dolgo časa čakal».

V osmrtnici se zahvaljuje tudi zdravniku, ki je skrbel zanj, obenem pa naroča sinom naj se imajo radi.

PRED 30 LETI SO VOLILI NARODNOOSVOBODILNE ODBORE

V Padežu spominska plošča ob obletnici prve skupščine južnoprimorskega okrožja

Slavnostni govornik Franc Kimovec-Žiga o deležu Primorcev v NOB - Danes bodo na Pregarjah in v Materiji odkrili spomenika Rudiju Mahniču - Brkincu in Francu Segulinu - Boru - Osrednja proslava bo jutri na Tatrah

Včeraj popoldne se je v Padežu (občina Sežana) začela proslava 30-letnice izvolitve prvega okrožnega odbora za južnoprimorsko okrožje. Na Bržanovi domačiji so odkrili spominsko ploščo, na kateri je zapisano: «V Padežu je bilo dne 11. oktobra 1944 prvo zasedanje skupščine za južnoprimorsko okrožje, kjer so izvolili izvršni NOO».

Ob tej priložnosti so se v Padežu zbrali številni bivši partizanski borci in aktivisti, svojci padlih in drugi.

Prijetno je bilo srečanje in obujanje spominov na čas izpred 30 let. Proslava je bila sicer brez zunanjega bleska, zato pa toliko bolj občutena.

V imenu prireditvenega odbora je prisotne pozdravil sekretar občinske zveze SZDL iz Sežane Jože Korošec. O pomenu prireditve same pa je govoril predstavnik republiške konference SZDL Slovenije Franc Kimovec - Žiga, ki je med osvobodilnim bojem deloval na Primorskem. Med drugim je dejal:

«September je za Primorsko čas, ko se velik del zanjo najpomembnejših dni zgodovinskega dogajanja splete v črvst vozel. Vsaka nit, ki vodi iz tega vozla ima svoje korenine daleč nazaj in globoko v zavesti ljudi te zemlje.

Namere fašizma, da zbriše slovensko in hrvaško ime z zemlje ob Jadranu in Soči so vzbudile med ljudmi odpor in še okrepile v stari Avstriji močno narodno in socialno zavest. Brez slovenskih učiteljev in uslužbencev ob zatrtih slovenskih ustanovah je ljudstvo povezano z zemljo in zgodovino ostalo in budno kot ogenj svojih ognjišč varovalo svoje slovensko in človeško dostojanstvo. Razočarani nad gnilobo stare Jugoslavije, so ljudje iskali izhod iz nastalega položaja v boju za svobodo v dosledni ljudski revoluciji združeni v OF pod vodstvom komunistov. Privrženost politiki OF je na Primorskem zrasla od spodaj navzgor. Ljudje so kot žejni vode spremljali prve vesti o uporu zoper fašiste. Množično so pristopili v OF. Iz teh politično nepokvarjenih vrst so prihajali voditelji. Iz te navidezne mirne gladine ljudskih množic so se dvignili mnogi preprosti kmetje, delavci, obrtniki, mladi in starejši, žene in možje, ki so ne samo sprejemali idejo OF in partizanskega boja temveč so postali v okviru svojih zmožnosti in spoznanj sposobni organizatorji NOB, aktivisti, partizani voditelji oboroženih vstaj.»

V nadaljevanju svojega govora je tov. Kimovec-Žiga med drugim dejal: «Medtem je stekla organizacija slovenskih šol. Čeprav je bilo veliko pomanjkanje učiteljev, s kratkimi tečaji za začetek in začasno pomočjo nadzornic, so dekleta, aktivistke in aktivisti ustvarili trden sistem šolske mreže, ki ga okupator in njegovi hlapci, kljub stalnemu zasledovanju, niso uničili. Lakota po lepi domači besedi, pesmi, igri je bila tolikšna, da za njeno otešitev ni bilo nobene nepremagljive ovire. To je bil čas, ko ustvarjalni polet preprostih ljudi ni poznal nobenih zadržkov. Od tu dalje do danes smo sicer dvignili strokovno raven, ne pa tudi idejne in moralne podobe, ki je oblikovala partizanske učitelje.

16. septembra 1944 se je v Laznah nad Čepovanom sestala pokrajinska skupščina za Primorsko in Trst ob navzočnosti delegatov iz vseh petih okrožij. Skupščina je med drugim izvolila PNOO. Težko si danes predstavljamo, koliko težav je bilo treba prebroditi, da smo v prvem navalu zavezniškim komisijam lahko postregli z neovrženimi dokazi, kar s 325 NOO na Primorskem, da so bili kljub sovražnikovemu nasiljuizvolieni tako, da jim nihče tudi formalno ni mogel odrekati demokratičnega nastanka in objektivnega poslovanja».

Proti koncu svojega govora je tov. Kimovec poudaril: «Naša moč so bili, so in bodo delovni ljudje. Ljudje, ki vedo, kje so doma, kdo in kaj so in kdo so njihovi tovariši in zavezniki v skupnem boju.»

Na proslavi so sodelovali pihalna godba iz Kopra, ki jo vodi Darij Pobega, moški in mešani pevski zbor in Divače, ki ju vodi Edi Race in mladinki iz Sežane, ki sta recitirali priložnostne poezije.

Danes, 7. septembra, ob 16. uri se bo proslava nadaljevala istočasno na Pregarjah in v Materiji. Na Pregarjah bodo odkrili spomenik narodnemu heroju Rudiju Mahniču - Brkincu, govoril bo dr. Aleš Bebler - Primož, v Materiji pa bodo odkrili spomenik sekretarju okrožnega komiteja KPS za južno Primorsko Francu Segulinu - Boru, govoril pa bo Branko Babič - Vlado. V nedeljo, 8. septembra ob 10. uri pa bo osrednja proslava v vasi Tatre, na kateri bo govoril predsednik skupščine SR Slovenije dr. Marjan Brecelj. Na proslavi bo sodeloval tudi Tržaški partizanski pevski zbor, ki ga vodi Oskar Kjuder.

Tatre, tako kot številne druge vasi v Brkinih so dale velik delež v boju proti fašizmu in za svobodo. Spominjajo se jih tudi številni borci in aktivisti iz Trsta. Ti bodo prav gotovo ob tej priložnosti obiskali tako Tatre kot ostale vasi, kjer se bodo srečali z ljudmi, s katerimi so delili usodo v težkih, a obenem slavnih dneh NOB.

Mirko Kapelj

Čitajte PRIMORSKI DNEVNIK

Devlinova ne bo kandidirala na parlamentarnih volitvah

LONDON, 6. — Bernadette Mc Aliskey, bolje znana kot Bernadette Devlin je sporočila, da ne bo kandidirala na prihodnjih političnih volitvah za londonski parlament. Odkar je bila februarja letos poražena na predčasnih parlamentarnih volitvah, se je začasno umaknila s političnega pozorišča. Poudarila pa je vsekakor, da se bo predstavila kot kandidat s «socialističnim programom» na ustavodajni konvenciji za Ulster.

Bernadette McAliskey je bila prvič izvoljena v britanski parlament leta 1969 in ponovno izvoljena leta 1973.

NOVI DELHI, 6. — Devet ljudi je izgubilo življenje in nekaj jih je bilo ranjenih v trčenju med avtobusom in vlakom pri Hyderabadu v Indiji. Oblasti so poslale na kraj nesreče poseben vlak z zdravniškim osebjem za hitro pomoč ranjencem.

Štirje mrtvi v strahovitem trčenju med «giulio» in «beto»

MARGHERITA DI SAVOIA (Foggia), 6. — Štiri osebe so izgubile življenje v hudi prometni nesreči na državni cesti 159 med Margherito di Foggia in Barletto, kjer sta čelno trčili «giulia alfa romeo» in «lancia beta».

Žrtve so 51-letni trgovec Nicola Regnano in njegov 13-letni sin Giuseppe, ki sta se peljala z «giulio», ter 23-letni mehanik Ruggiero Torraco in njegov 26-letni prijatelj Francesco De Vincenzis, ki sta se vozila z «beto».

Karabinjerji, ki so prvi prihiteli na kraj nesreče, so začeli preiskavo, da bi ugotovili vzrok nesreče. Iz prvih ugotovitev izhaja, da sta oba šoferja vozila zelo hitro, o čemer pričajo tudi sledovi ostrega zaviranja na cestišču. Po mnenju preiskovalcev je šofer «lancie» verjetno izgubil nadzorstvo nad vozilom zaradi hitrosti ali pa neprevidno prehitel kako vozilo in tako zakrivil nesrečo.

Gasilci iz Foggie so morali «razparati» z varilcem skrotovičeno pločevino «giulie», da so izvlekli iz razbitin avta trupli Nicola in Giuseppa Regnane.

Le sto metrov od kraja, kjer sta včeraj trčili «alfa» in «beta», se je pred šestimi meseci pripetila huda nesreča, v kateri je umrlo 6 ljudi.

Kolektiven beg iz jetnišnice

HANNOVER, 6. — Šest mladeničev, ki so sedeli v mestni ječi zaradi ropov, kraj in dezerterstva, je ušlo iz jetnišnice, za katero so nemške oblasti bile prepričane, da je najsodobnejša, kar zadeva alarmne in varnostne naprave.

S pomočjo gumijaste cevi za zalivanje so se povzpeli na streho, od koder so se spustili v notranje dvorišče, od tod pa, preko zidu, na svobodo. Policija jih išče.

CANZONISSIMA '71 - «WATERGATE» ITALIJANSKE POPEVKE

Neka ženska odposlala 300 tisoč glasovnic

Turinski sodnik Sciaraffa podpisal še enajst sodnih sporočil - Zaslišan Albanov oče

TURIN, 6. — Škandal popularne televizijske oddaje «Canzonissima», ki je povezana z novoletno loterijo, ima čedalje širši obseg. Turinski sodnik dr. Sciaraffa, ki že poldrugo leto vodi zadevno preiskavo, je danes podpisal še 11 sodnih obvestil. Osumljenci prekrška so osebe, ki so odposlale ponarejene glasovnice in od katerih je marsikatera dobila tedensko nagrado v znesku enega milijona lir.

Med osumljenci je tudi neka Carla Bertotti, ki je poslala neverjetno število glasovnic: tristo tisoč. Preiskovalci so izračunali, da je le za znamke potrošila 12 milijonov lir. Na dlani je, da denarja ni vzela iz svojega mošnjička in da se za njo skriva organizirana skupina goljufov, ki je osleparila, milijon več milijon manj, italijansko davkarijo za milijardo lir.

V Brindisiju so medtem agenti davčne policije na ukaz turinskega sodnika zaslišali Albanovega očeta in številne druge sorodnike, ki so odposlali na tisoče glasovnic, da bi podprli znanega zvezdnika. Vsi so sicer priznali nakup glasovnic, poudarili pa so, da so, kar se tiče goljufije, povsem nedolžni, saj so mislili, da gre za uradne glasovnice.

Tudi v svetu italijanske lahke glasbe je slišati danes prve reakcije na izbruh škandala. Ravnatelj ene najstarejših italijanskih industrij plošč «Ricordi» Guido Rignano je v pogovoru s časnikarji poudaril, da je že dalj časa vedel, da so v prodaji glasovnice po znižani ceni za industrije plošč, ki so nameravale podpreti svoje popevkarje, ki so nastopali v popularni oddaji. Dodal pa je tudi, da v tem primeru ni šlo za ponarejene glasovnice, pač pa za aventične.

Tudi tuji industrijci lahke glasbe se medtem zmrdujejo nad zadnjim in največjim škandalom, ki pretresa italijansko lahko glasbo. «To je Watergate italijanske popevke,» je dejal nekdo.

Škandal «Canzonissima 71» ni edini, ki je razburil duhove med popularno serijo oddaj, povezano z novoletno loterijo. Pred dvema letoma so na primer v Rimu nedaleč od železniške postaje Termini našli velika zavoja glasovnic z imenom Claudia Ville.

Uradno je bila oguljufana država, ki je zgubila milijardo lir, dejansko pa je bilo ogoljufanih 12 milijonov Italijanov, ki so kupili glasovnice, ne da bi podprli tega ali onega zvezdnika, pač pa v upanju, da bodo postali dobitniki ene od tolikih denarnih nagrad.

Prav zato škandal Canzonissime spravlja v slabo luč ves svet italijanske lahke glasbe in zlasti tiste prireditve, v katerih je ocena tekmovalcev zaupana ljudskim žirijam. Tudi najbolj dobrodušen Italijan je v teh dneh verjetno pomislil, da se pojav goljufije ni omejil na «Canzonissimo», pač pa je zajel tudi druge prireditve kot na primer sanremski festival in podobne popevkarske šagre.

Turinski sodnik je končno vzel v roke metlo, da pomete vse usedline, in upati je, da bo prav res temeljito počistil v krogih lahke glasbe. V tem mu bo pomagal tudi marsikateri zvezdnik, ki se čuti prizadetega in ogoljufanega. Tako se je danes Lara Saint Paul že prijavila v sodnem postopku kot zasebna stranka. V pogovoru s časnikarji je pojasnila, da se je odločila za to zaradi škode, ki jo je utrpela z izločitvijo v prvem krogu tekmovanja. Verjetno bo njenemu zgledu sledil še marsikateri pevec, ki mu zla «usoda» (beri goljufi) ni omogočila uvrstitve v drugi krog «Canzonissime».

Poplave v Bangla dešu

DAKA, 6. — Iz Bangla deša poročajo o novih uničujočih poplavah, ki pestijo deželo. Reki Brahmaputra in Kumar sta prestopili bregove zaradi močnih nalivov prejšnjih dni in sta poplavili prostrana področja. Železniška zveza z južnimi pokrajinami države je prekinjena in veliko cest je onesposobljenih.

Največjo škodo pa je podivjana voda povzročila na poljih, ki so jih komaj posejali po hudih poplavah prejšnjega meseca. Spričo novih vremenskih neprilik je postalo vprašanje prehrane izredno pereče. Vladni funkcionarji, ki so zadolženi za pomoč prizadetemu prebivalstvu, so sporočili, da je v vladnih kaščah zalog pšenice in riža le za dva meseca.

Po prejšnjih poplavah je v Bangladešu izbruhnila epidemija kuge, ki je terjala smrt 1.500 ljudi. Zdravstvene oblasti v Daki pa so sporočile, da je epidemija pod nadzorstvom in da jo bodo s pomočjo strokovnjakov mednarodnih zdravstvenih organizacij kmalu ugnali.

Neznanci odnesli mamila iz lekarne pri Pordenonu

PORDENON, 6. — Neznanci so danes ponoči vlomili v lekarno v vasi Brugnera pri Pordenonu in se polastili 5 gramov morfija, 50 gramov kokaina, 250 stekleničic morfijeve razstopine in večje količine mirilnih tablet. Tatovi so se prikradli v lekarno po stranskem okencu, ki je široko le 25 cm, zato policija ne izključuje možnosti, da so se vlomilci poslužili otroka za tatinski podvig.

Prisperajte za
DIJASKO MATICO

ZAKLJUČENO MEDNARODNO SREČANJE O ALPAH

«Devetdeset zapovedi» iz Tridenta za zaščito in razvoj alpskega loka

Nujnost usklajevanja načrtov turističnega in gospodarskega razvoja s koristmi krajevnega prebivalstva - Vprašanje jezikovnih manjšin in vojaških služnosti

TRIDENT, 6. — Po enem tednu se je zaključil mednarodni shod o zaščiti alpskega področja, na katerem so sodelovali z referati in predlogi predstavniki zainteresiranih dežel — Francije, Italije, Švice, Avstrije, Jugoslavije in ZR Nemčije.

V zaključnih dokumentih so delegati, ki so razpravljali o ekološki in gospodarski zaščiti Alp in prebivalstva, ki živi na tem področju, sprejeli «devetdeset zapovedi», ali točneje, prav toliko priporočil zainteresiranim vladam in krajevnim organom, ki so dolžni zaščititi to pomembno evropsko naravno bogastvo.

Veliko so te dni razpravljali o tem, kako je nebrzdani razvoj špekulativnega gospodarstva marsikje skalil čiste alpske vode, uničil gozdove in travnike, pregnal tipično alpsko favno. Tam, kjer so še pred desetletji stali neokrnjeni gozdovi sredi belih skalnih vrhov se danes pnejo asfaltirane večpasovne ceste, hoteli - velikani, umazana industrija. Vse to pa je šlo mimo prebivalstva, ki je zapustilo gorata področja, ki jim ne nudijo več kruha.

Od tod skrb, da se v «devetdesetih zapovedih» upoštevajo v prvi meri koristi domačinov, ljudi, ki žive v Alpah in imajo pravico, da tu ostanejo, sredi svojega okolja, kamor prihaja iz leta v leto več gostov.

Italijanski minister za turizem Ripamonti je na primer. orisal potek turističnega izkoriščanja alpskega področja in poudaril, da je bilo nočitev v lanskem letu 215 milijonov, leta 1950 pa komaj 20 milijonov. Turistično izkoriščanje Alp je zato narvrglo lani 27.610 milijonov dolarjev. Zavzel se je zato, naj se Alpe še dalje izkoriščajo v turistične namene, toda tako, da bo zaščiteno naravno okolje in da bo turistični razvoj šel vštric s prostorskim, družbenim in gospodarskim planiranjem. V Alpah je treba uskladiti koristi gorskega kmetijstva, obrti in male industrije s turizmom in drugimi tipičnimi gospodarskimi dejavnostmi. V ta namen se bodo morale zavzeti v prvi vrsti gorske skupnosti, ki lahko izdelajo v roku nekaj let okviren družbeno - gospodarski načrt za ves alpski lok.

Med priporočili, ki jih omenja osnovna listina «alpskega srečanja» so tudi taka, ki neposredno zadevajo italijanski del Alp. Tako je govor o nujnosti zaščite Dolomitov pri Bellunu z ustanovitvijo naravnega parka, o prepovedi vožnje z motornimi kolesi ali avtomobili izven asfaltiranih cest, o nujnosti prepovedi lova na ptiče v Lombardiji in Furlaniji - Julijski krajini. Izredno zaskrbljenost so delegati izrekli glede načrta o izgradnji avtoceste «Alemagna», ki naj bi Bavarsko povezala z Venetom in ki bi potegnila širok cementni pas sredi alpskega zelenega področja. Kot je znano so predstavniki ZR Nemčije zagrozili, da bodo «Alemagno» speljali vseeno, čeprav mimo Italije na Reko in Kvarner.

Zaključno poročilo svetuje vsem prizadetim državam, naj uskladijo svoje načrte na alpskem področju in ustanavlja «dokumentacijski in informacijski center», ki bo še dalje vzdrževal zvezo z zainteresiranimi zavodi s tega področja.

Iz tiskovnih poročil, ki smo jih prejeli, ni razvidno, ali je v «devetdesetih zapovedih» omenjeno tudi jezikovno vprašanje alpskega področja, saj je znano, da gre zaščita družbeno - gospodarskega razvoja na tem področju tudi skozi interesov pomembnih narodnih manjšin, med katere brez dvoma spadajo valdostanski Francozi, Ladinci, Nemci na Južnem Tirolskem in Slovenci v Julijskih predalpah. Prav tako ne vemo, ali je bil govor v Tridentu tudi o vojaških služnostih, ki v tolikšni meri škodujejo turističnemu razvoju alpskega področja v naši deželi.

Roparja ubila zlatarja v Catanii

CATANIA, 6. — Zakrinkana in oborožena roparja, ki sta davi vlomila v zlatarno v središču Catanie, sta ubila 32-letnega lastnika trgovine Antonina Longobarda, ki se jima je postavil po robu. Umoru je bila priča Longobardova sestra Bruna.

Bandita, ki sta vlomila v zlatarno okrog 11. ure, sta z orožjem v roki ukazala Longobardu, naj odpre varnostno blagajno in jima izroči dragocen nakit. Moški, postaven in pogumen, jima je odgovoril, naj se pobereta. Tedaj se mu je eden od banditov približal in trgovec ga je poskušal razorožiti, a ropar se mu je izmaknil in ga ustrelil. Takoj nato sta bandita zbežala.

Longobarda so hudo ranjenega odpeljali v bolnišnico, toda umrl je že med prevozom.

Ravno ko sta roparja vlomila v Longobardovo zlatarno, je skupina karabinjerjev začela nekaj sto metrov daleč vrsto preiskav, v upanju, da bo prišla na sled banditom, ki so v prejšnjih dneh vlomili v sosedne trgovine. Agenti so postavili cestni blok le 150 metrov od kraja propadlega ropa.